

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körut 18.

Főszerkesztő: VÉSEI JÓZSEF.
Felelős szerkesztő: BRAUNSÁNDOR.
Kiadja: A SZERKESZTŐSÉG.

Egész évre 28 k. (14), 1/2 évre 14 k. (7), 1/4 évre 7 k. (3,50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1,20 írt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

A naptár parancsol.

Budapest, március 16.

(v.) Aki a szabadelvű pártnak, vagy e párt egy részének csöndes obstrukciójáról beszél, az téved vagy hazudik. Aki e csendes obstrukció miatt idegesnek mondja a miniszterelnököt, az hazudik vagy téved. Vita igenis van; hosszabb vita, semmint várható volt, de *csupán* vita. Obstrukcióról szó sem lehet. Ilyen alamuszi perfidiát senkinek sincs joga feltételezni a szabadelvű párt bármely árnyalatáról. Akit ez a párt egyértelmű és szabad elhatározással vezéréül elfogadott, azt minden egyes tagja hiven és becsületesen követi. Széll Kálmán politikájának, mióta a kormányzat élén áll, sem tartalma, sem iránya, sem módszere nem változott; ennél fogva nem változhatott meg a pártnak s e párt alkotó elemeinek a kabinethez való viszonya sem. Minden ezzel ellenkező feltevést a priori kizár a józan ész és a tisztesség. S mivel az a csöndes obstrukció, amelyről olyik ember aggasztó csökönyösséggel beszél, vagy téboly, vagy cudarság lehetne csupán, tehát nincs obstrukció. Megbántanók a közvéleményt, ha ennek a bizonyítására több szót fecsérelnének.

A miniszterelnök ma gondoskodott arról, hogy a vita a szólásszabadság sérelme nélkül a kellő időben perdüljön le. Azt indítványozta, hogy ezután délutáni három óráig tartsanak a képviselőház ülései a költségvetési törvény létrejöveteleig. A normális jelenségnek normális ellenszere ez. Ha sok szónok jelentkezik a szabadelvű pátról, ez azt jelentheti csak, hogy a többség sok tagjának akad mondani valója. Hát mondja el kiki azt, ami a szívében van. Fontos közérdek kívánja a nyilvánulni óhajtó vélemények szabad megnyilatkozását.

Ennek a közérdeknek készséggel deferál a miniszterelnök. Ha azt akarta volna Széll Kálmán, hogy ne nyuljon el tulságosan a budget tárgyalása, könnyű lett volna a vitát lefűjnia. Ha megkéri pártját, hogy ne csináljon hosszú vitát, nincs a többségnek olyan tagja, aki a szólásra való jelentkezését örömezt vissza ne vonta volna. De Széll Kálmán a szabad nézetnyilvánításhoz fűződő közérdeket nem akarta megnyirbálni. Keresett s talált tehát más módot annak a szintén nagyfontosságú közérdeknek a biztosítására, amely azt kívánja, hogy újabb indemnitási kérésének a szüksége ne következzen be. Ez a mód a tanácskozási időnek meghosszabbítása.

Idegesség nélkül, nyugodt megfontolással intézte rá magát a miniszterelnök erre az intézkedésre. Nekünk úgy tetszik, hogy Széll Kálmán nervozitásáról azok beszélnek, akik szeretnék, ha a miniszterelnök valamilyen ki volna hozható a sodrából. No ezt ugyan lehetik. Széll Kálmánnak épp olyan szívós az idegzete, mint amilyen nyugodt a lelkiismerete és rendíthetetlen az önérzete. Ezt az acélelkű embert sem politikájának egyenes utjáról lecsalni, sem kapkodásra bírni nem lehet. Idegei feltétlenül engedelmeknek akaratának, emezt pedig az államférfiui belátásnak megzavarhatatlan nyugodtsága kormányozza. A közjogi ellenzék harcias része hiába erőlködik azon, hogy beleszuggálja Széll Kálmánba az idegességet. A miniszterelnök nem Tribly, még ha ellenfelei megannyian Svengalik volnának is. Ezek az urak, ha megunták az udvarias és szelíd Széll Kálmánt, megismerkedhetnek majd a szigorú és erőlyes Széll Kálmánnal; de *ideges* Széll Kálmánt nem fognak látni soha.

Teljesen lojális és teljesen nyugodt meg-

fontolás nyomán javasolta tehát a miniszterelnök a Ház tanácskozási idejének meghosszabbítását. A vitának illetlen inéretei mellett ez a rendszabály nem volt elkerülhető. A naptár parancsolt, s ez a parancs feltétlen fogamatot követelt. Az indemnitativ törvény április végeig szól. Ez azt teszi, hogy husvétig a képviselőháznak le kell tárgyalnia a költségvetést; amennyiben pedig a parlament igényt tart husvétii szünetre, nem is husvétig, hanem virágvasárnapig. Addig pedig mindössze három hétnyi idő áll rendelkezésre. Ez a három hét a maximális időhatára a budgetvitának. Ha e határvonalon csak némileg is tulcsap a vita, már újabb indemnitit kell a kormánynak a törvényhozástól kérnie. S éppen ezt tartjuk mi okvetlenül elkerülendőnek. Még pedig nem egyedül abból az okból, mert tökéletesen normális parlamenti időjárás mellett négy hónapnál több időt nem illik a költségvetésre szánni. Ez utóvégre csupán esztétikai ok s tehát nem kell minden áron érvényesülnie. De tessék Ausztriára nézni, ahol a bonyodalom nőttön nő, az egyezkedés kilátása pedig egyre csökken; s tessék ezzel az állapottal azt a vitális érdeket egybevetni, mely a monárkia létfeltételeinek nevében a delegációknak még a nyár előtt való ülésését tanácsolja. Ennek a szempontnak a figyelmen kívül hagyása már több volna a szépséghibánál: egyenesen *politikai bűn* volna, mely szörnyen megbosszulhatná magát a magyar nemzetet.

A miniszterelnök mint a parlament felelős vezetője okosan cselekedett tehát, midőn a budgetvita idejére három óráig tartó üléseket indítványozott. Ez a rendszabály lehetővé teszi egyfelől a vélemények szabad nyilvánítását s másfelől a parlament munka-

T Á R C A.

Lee Anikó.

— Poe Edgar után. —

Sok, már nagyon sok év előtt
A tengerpart ölén
Élt egy leány: Lee Anikó
Ósmerte ifju, vén.
Ő szerelmünknek élt csupán,
S csak őt szerettem én.

Gyermek volt még, gyermek valék
A tengerpart ölén.
Ám szerelmek szerelmit éltük
Lee Aniko meg én,
S irigyünk lett a sok szeráf
Fönn, túl az ég körén.

Ez volt oka sok év előtt
A tengerpart ölén:
A felhőkből szél tört alá;
És árva lettem én.
Megborzongott Lee Anikó;
Sírhatja a fővény.
Eltepték tőlem kedvesem
A tengerpart ölén.

Nem tűrhették az angyalok,
Hogy boldog ő meg én,
Ez volt oka, — hisz ősmerek
A tengerpart ölén, —
Hogy szél támadt s Lee Anikó
Mehült s meghalt szegény.

De szerelmek szerelmit éltük
A tengerpart ölén;
Nem szeretett így még soha
Sem gazdag, sem szegény.
És sem az ég, sem a pokol,
Tenger mély fenekén,
Lelkünket sosem tépi szét;
Egy lélek ő meg én.

S ha hold ragyog s a csillagok
Szórnak tüzet felém,
Én álmodom és átfogom...
Lee Anikó enyém!
Föltámad ő, az éj ha jó,
Szívem, szerelmem, üdvöm ő!
Nászágym a fővény,
A tengerpart ölén.

Pásztor Árpád.

Az esküdtek előtt.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Irta: Szántó Kálmán.

(Magas, hosszúkás terem, melyet valami régi ebédől vagy elhagyott táncteremből alakítottak át. A falakon még érzik a meszelés, a butorokon a friss terpenin szaga. Ó-dívatu, keskenyablakok néznek ki az utcára, a mennyezetéről azonban sokágu villamos csillár függ alá. A terem hosszantében, közel az ablakokhoz van a törvényszék emelvénye, három angol karosszékkel. Az emelvénytől balra van az esküdtek padsora, amfiteatrálisan emelkedve, jobbról az ügyész és a védők asztala. A törvényszékkel szemben, a vadlottak padján, két legyveres őrtől körülveve, fiatal uri leány ül egészen feketében. Az arca fakó-sapadt s az ablakon beözönlő vakító téli napfény,

mely éppen szemben éri, még az se tud rá színt vetni. Csudálatos ajka van: ósigahajlásu, keskeny s mégis szembetűnően élvtveg. Erősen leszorítja, talán hogy egy önkénytelen sóhaj vagy akaratlan zokogás ki ne törjön rajta. A szemét is hunyva tartja, talán befelé néz velők. De mikor egy másodpercre fölveti pillait, csudálatos világosság támad a teremben. Ragyogó, kékes derű, amely megkápráztatja a bírák szemét, fészkelődökké teszi a pohos, nyarspolgár esküdteteket. A közzádó ilyenkor lesütii szemét s irásaiban kororász, maga a védő is, aki éppen a replikát tartja. tennakad egy pillanatra s a szót keresi. A leány mindebből semmitse vesz észre, ismét lehunyja pillait s a nagy, dohos, rideg teremre ismét raborul a homály. A védő folytatja egyhangu beszédét, egy-egy esküdt, hogy figyelésének látható jeleit adja, jegyezget a papirosára. A beszéd hosszú, a hallgatóságban, az első sorban ülő asszonyok közt halk sutogás kél, a vidékies előkelőségű kalapokon izgattott lebbennek meg a strucc-tollak vagy a tarka szárnyu madarak. Végre! A védő befejezte a mondani-valóját, a királyi ügyész nem válaszol s az elnök — nem is osoda: nemrégiben még táncolt is a leánynyal — némi habozással szól:)

— Van-e vadlottak, amit még menségére felhozhat?

A leány összerenzen s feláll:

— Van!

Olyan, mint egy pálma. Talán ha majd valami erénydühözés ruhába bujtatja a medici Venust — mit lehet tudni a lex Heintze idején? — talán annak lesz ilyen termete. Még annak se. Ilyen hajlékony dereka, feszülő melle, erős csipő! csak a századvégi leányoknak vannak, akik lovagolnak, kocsit hajtanak, vadászni járnak, órák hosszat bírkák az evező rudat. Még a idszelen feketé ruban keresztül is mesébe illő szép idomok körvonalai válnak ki. A védő csodálkozva s félve tekint föl a leány igenlő szavára, az esküdtek kényemesebben elhelyezkednek, a közőnség asszonyai nyujtják a nyakukat, az elnök pedig int a kezével: — Tessék! S a leány — habozás nélkül, felelem nélkül, ingadozás nélkül elmondja, a mi következik.)

Esküdt uraim!

Őnök a dolgot úgy látják, mint ahogy a

rendjének célszerű beosztását. Csupán ez a két szempont sugallta Széll Kálmán javaslatát. Aki mindenáron melléközöngéket akar e tiszta akkordból kihallani, az hallucinál.

A földművelési vita.

— A képviselőház ülése. —

Budapest, március 16.

Ez volt első szürke napja a vitának. Négy órán keresztül hat szónok is beszélt, de különböző figyelmet egyik sem tudott kelteni. Csupa szakszerű beszéd s még annak se éppen elsőrangú. Gróf Benyovszky Sándor a mezei munkások helyzetéről, Bernáth Béla a szőlő-kérdésről, Páder Rezső a bevándorlásról, báró Solymossy Lajos a latifundiumokról, Marjay Péter sok mindenféléről, Szentpály Jenő pedig csak egy ugoocsi helyi kérdésről beszélt.

Aránylag még derűs volt a Marjay beszéde. A tiszteletes ur ugyanis originális volt. Azt mondta:

— A földművelési miniszter ur Párisban magyar kenyeret akar süttetni. Helyes. De akkor küldjön ki néhány karcagi, debreceni vagy püspökkladányi parasztemeyséket, aki tud is jó kenyeret sütni.

Ezen kacagott a Ház. S Marjay így csinált magának átmenetet:

— Ha már a menyecskéknél vagyunk...

— Csak maradjunk a menyecskéknél! — szölt közbe Rakovszky István, de Kálmán Károly olyan mozdulatot tett, mintha tiltakoznék, hogy ez a megjegyzés a néppárt hivatalos álláspontjának tekintessék.

Egyébként Marjay sokat beszélt és sokféléről.

Az ülés végén pedig az elnök bejelentette, hogy a kormányelnök indítványt terjesztett be az ülésnek három óráig való meghosszabbításáért. Az indítvány fölött a t. Ház holnap dönt, az első hosszabb ülés pedig hétfőn lesz...

A képviselőház ülése március 16-án.

— Kezdeté délelőtti 10 órakor. —

Elnök: Tallian Béla.

A kormány részéről jelen vannak: Széll Kálmán miniszterelnök, Daranyi Ignac földművelésügyi miniszter, Flósz Sándor igazságügyminiszter, Cseh Ervin horvát miniszter.

doktor ur most elmondotta. Hiszen én magam is úgy látom már, annyiszor hallottam, pedig át is éltem, — másképp. Önök visszavonulnak most, csak éppen a forma kedvéért, tanácskozni s föl fognak menteni egyhangúlag, mondván: — Eljő haj ennek a szegény leánynak, hogy a völgyéneve föbbe lötte magát, minek sárossuk be szegénnyt ilyen országos botránynak még a gyanújával is. Egyhangúlag föl fognak menteni a gyilkosság vádjá alól s azt hiszik, hogy nekem fényes elgátelt szolgáltatnak. Csalatkoznak, esküdt uraim! Igen, ha az eset után a vizsgáló bíró ur is ilyen véleményen lett volna, ha a holttestet nem exhumálták volna, ha az útságról urak egy héten át nem rajtam élőködtek volna, ha napokon keresztül itt nem állottam, tanukat nem hallgattak, a leveleimet nem olvasták, a legbensőbb titkaimat világgá nem hirdették volna: igen, akkor talán még lett volna számomra segítség. De így! az önök verdikje, esküdt uraim, az én sorsomon többé nem változtat. Esküdt uraim! ha van önök közt házassalándó, nőül venne-e engem? ha fiok van, megengednék-e neki, hogy elvezgyen? Soha! Az én fejemről többet senkit le nem veszi a gyalázatot s menten föl bír az önök verdikje, az a fölmentés még mindig olyan súlyos ítélet lesz a világ szemében, amelyet én expálni soha nem tudok. Száz ezer, millió új fog rám mutogatni, a hátam mögött, a szemem láttára, — nem akarom azokat az újakat látni! Itéljenek legalább az igazság, a beismerés alapján. Annyit hazudtam már egy félesztendő óta, s nem tudom tovább magamba fojtani az igazat. Hisz mégis csak a hazugság a legundokabb!

Hallgassanak meg tehát!

Hol is kezdjem? Igen. Tizenhat éves lettem. Nagy, erős leány, amilyent csak az alföldi puszták levegője tud nevelni. Pihenés nélkül átuszta kétszer a Tiszát s a legnagyobb boldogságom volt, ha ték nélkül, nyereg nélkül rávettem magamat egy törtetlen csikó hátára. A

(A földművelési budget.)

Gróf Benyovszky Sándor: A kishirtokos-ország helyzetének javítását sürgeti. Ez az osztály a magyarság zöme s viseli aránylag a legnagyobb terhelést, helyzete mégis silány s a megélhetése is bizonytalan már. Az adók leszállításával s mezőgazdasági piacok teremtésével kell a kishirtokosok segíteni. A mezei munkások helyzete sem oly rózsás, mint aminek azt hirdetik. Mert igaz ugyan, hogy a nyár folyamán elég jó a keresete, de télen át is ezen keresetből kell eltartani önmagát és családját. A mezei munkásokat földhöz kell juttatni, ez pedig csak telepítés által vihető ki. A költségvetést nem fogadják el.

Bernáth Béla: Csupán a szőlőszerte vonatkozó némely intézkedésekkel kíván foglalkozni. A közgazdaságnak e fontos ágát még számos téren ki kell terjesztenünk. Ez különösen a talajviszonyokra áll, mert a különböző szőlőfajoknak különböző talajok felelnek meg. A szőlőbetegségek megszüntetése is ki kell terjeszteni figyelmünket. Így legutóbb egy gombaszőrű betegséget vettek észre a szőlőkön, mely a szőlő fejét támadja meg. Védekezni ellene még nem tudnak. Kéri a minisztert, hogy a központi kísérleti állomás kibővítsék, mert ezen intézet működése sok szőlőbetegségnek is véheti elejét. Sürgeti a jégviharhúzó-telepek felállítását is. A tieger-féle viharagyk a legpraktikusabbak volnának, amennyiben az olasz kongresszuson ezen találmányt fogadták el a legegyszerűbbnek. A kísérletek is ezt bizonyítják. Figyelmébe ajánlja a szegedi mezőgazdasági kongresszus határozatát is, amely szerint egy központi szőlőkaró-telep felállítása helye sürgettetett. A bor értékesítésének módjával is foglalkozik és hangsúlyozza, hogy a bor értékesítésének nagy akadály az, hogy Ausztriában még mindig szabad mábut készíteni. De az ocsó olasz bor beözönlése a legnagyobb baj, mert szőlőgazdáink a sok költség miatt nem bírnak konkurrálni annak olcsóságával és drága pénzen kölcsönt kénytelen fevenni és lassankint tönkremegy.

Páder Rezső: A rutén-kérdéssel foglalkozik és statisztikai elkészítést tartja szükségesnek a bevándorlási viszonyokról, a rutén állapotokról. A felvidéken úgy tüntetik fel a zsidót, mint a szegélyezési akció ellenséget, tudnunk kell tehát, mily nagy azok száma. E célból határozati javaslatot nyújt be, mely így szól:

Utasítatik a földművelésügyi miniszter, hogy a felvidéki szegélyakciónak biztosítása végett tájékoztató készítsen egy kimutatást arról, hogy a felsőbörz mérvéiben:

1. Idegenekből (honnan, hányan) telepedtek le éventeink az utolsó tíz év alatt; ezek közül hány szerezte meg a magyar honosságot, milyen nemzetiségűek, milyen vallásúak?
2. A városi öljajirokban hány nem magyar állampolgár van felveve, milyen nemzetiségűek, milyen vallásúak?
3. Hány nem magyar állampolgár található a községi, városi és megyei képviselőtestületekben, milyen nemzetiségűek, milyen vallásúak?
4. Hány a kocsorok, palinam-rsek száma közönségenként a lakosság számához képest?
5. Kiknek a kezében vannak a kocsorok, palinam-rsek, regale- és malomberletek, mily vallásúak, mily nemzetiségűek és köztük hányan van magyar honossága?
6. Hányan foglalkoznak kereskedéssel, különösen hánvan vannak a falusi boltosok és szatócsok, mily nemzetiségűek és mily vallásúak?

két nőm is leánykorban volt még akkor. Az egyik husz, a másik huszonegy esztendő. Nagyon is eladók voltak már. Édes anyám járt velük a vásárra. Télen át egyik bálból a másikba, nyáron egyik Furedről a másikra. Én otthon élttem apámmal a pusztán. Szegény jó édes apám nehezen mozgott. De tán rá se ért volna mozdolni. Napestig el volt foglalva a számadásaival. Szörnyű számadások voltak s folyton bonnyolultabbak. De mondy. A lányokért volt, akiket minden áron férjhez kellett adni.

Én regényeket olvastam vagy ábrándos nő-tákat vertem a zongorán. Sohas tudom, hogy férközött az én pajkos, vadóc lelkembe a melázkodás. Sejtelveim támadtak s a vérem borzongott. Félttem az egyedüllétől s a homály rejtelmes árnyakat riasztott elém. Titkokat sejtettem mindenütt s szerettem volna megérteni langyos tavaszi estéken a falombok bugását, a messze esillagok fényének reszketését, az áttetsző légen keresztül sugárzó holdfény villogását.

Akkor került az a fiu ispannák a veres tanyára. Én a válláig alig értem fel.

Nagy, esontos feje volt, két tüzgolyó világolt ki belőle, az volt a szeme. Az ajka széle akkor kezdett mohosodni. Fialat volt, mint én, erős, mint én. Nem, erősebb. Egyszer azzal mulattam a veres tanyán, hogy a megláncolt komondor inait csapkodtam az ostor hegyével. Ő rám szölt, hogy hagyjam békén az ebet. Persze, hogy nem engedelmkedtem. Akkor megfogta a csuklóm — nek-m, a kisasszonyának! — s úgy megszorította, hogy nyomban kiesett az ostor a kezemből. Örvöngő, dühös pillantást vettemem rá, de mikor elfordult, mégis elpiyrestem.

Azóta ott laktam a veres tanyán.

Megszerettem. Méltók voltunk egymásra; amilyen erős volt ő, én olyan szép voltam. Akkor! Meghódítottam, őt, az erőset. Láncra vertem, mint a komondort s a végigvágtam az ostorral

Ezen statisztikai kimutatások a jövő évi költségvetéssel egyidejűleg a Háznak beérkeztenek. Elnök az ülést öt percre felfüggeszti.

Szünet után

Báró Solymossy Lajos: A földművelésügyi kormányzat számos üdvös és erőlyes intézkedése megszintetett oly hajokat, melyek a mezőgazdaság fejlődését eddig gátolták. Az eredmény és a fejlődés dícséretére szól a jelen kormányzat. Foglalkozik az utóbbi években meghozott és a mezőgazdaság érdekében törvényekkel és kívánja, hogy a miniszter a végrehajtásaival is erőlyes legyen. Ezután az a különbséget fejtegeti, mely az őrlési forgalom kérdésében a gazdák és a malmok között fennáll. A gazdáknek örülnie kellene az őrlési forgalom megszüntetése miatt, csak hogy a szabad-raktár intézménynek fenntartása mérsékli örömmel, mert ezek kizárólag pénzintézetek érdekeit képviseli. Közraktárak felállításával lehetne ezen a bajon segíteni és be kell vinni a köztudatba azt a hitet, hogy a közraktárak kizárólag a gabonakivittelt segítik elő a gazdák javára.

A hitbizományok kérdésénél nevétségnek találja azt az eszmét, hogy az alföldi hitbizományok földjei erdőkkel cseréltessegen fel. Azt hiszi, hogy ezt még a tervnek megteremtői sem fogadják el. Szerencsétlen a latifundumok feldarabolásának terve is, mert a szocializmus elterjedését mozdítaná elő, a maximum megatározása pedig nem liberális. Csak azokra nézve lehet liberális élv a hitbizományok eltörlése, akiknek nincs hitbizományuk. A szocializmusnak nevezett társadalmi baj nem a birtokviszonyokban gyökerezik, hanem egyszerű butogatás következménye, amit alkalmasnak látszó retorziókkal már nagy mértékben orvosolni is sikerült. Ami a költségvetést illeti, annak teteléhez ély szempontból nem füz megjegyzéseket s teljes bizalommal levén a földművelési miniszter iránt, a budgetet el is fogadja.

Marjay Péter pusztá gáncoskodásnak tartja azt, hogy a földművelésügyi tarcánál való felszólalások sokaságát kifogásolja. Inkább örvendtes dolog, hogy a legfontosabb tarcánál most többen jelentkeztek felszólalásra, mint máskor. Nagy örömmel konstátálja, hogy a mostani földművelési budgetnél az agrárszocializmus réme nem kísértet. Ezt az óriási veszedelmet nem a csendőrszorongó hártotta el, hanem a miniszternek a mezőgazdasági munkáknéppel való lelkiismeretes törődése s az az elismerés, amelyben a miniszter a becsületes munkát részesíteni szokta. Kiváló érdeme a miniszternek, hogy sok gondot fordít a népies iranyú, ocsó szakkönyvekre s azok terjesztésére. De karv az a költség, kar a szőlés-és gyümölcsstermelés módjának költséges propagálása, ha saját terményeiket a kelő vedvással megottalmazni az dezen termények ellen nem tuduk, vagy nem akarjuk. Kar volt a gazdaság az agrar-bank kölcsöneibe beutartni, mivelhogy azt meg is kell fizetni.

Szentpály Jenő azzal kezd, hogy a földművelési vita mielőbbi befejezése nagyon kívánatos. Mivel a miniszter multkor kimerítően kifejtett minden kérdést, amit fölmerült, ő azon reményben, hogy más is hasonlóképpen cselekszik, nagyob beszédt mondani nem akar. Csak három kerést intéz a miniszterhez. Az első az, hogy a miniszter Ugoocsmegyének is juttasson minél több mintaszarvasmarhat, a második, hogy a gazdasági szakoktatást erre a megyére is terjeszték ki s a harmadik, hogy alyami szőlőtelepek felállításával az epusztult szőlővidékeket Ugoocában is rekonstruálják. Tejes biz-

rajta, megnyalta a kezemet utána. Én pedig lecsókoltam a helyet, ahol az ostorszj érte.

Pedig talán nem is őt szerettem. Ahogy ma nézem, úgy gondolom, nem őt szerettem, — a szerelmet szerettem benne. Esküdt uraim, ne hallgassanak rám, de mégis meg kell vallanom: a karjaim ölelésre vágytak, ajkaim égtek a szomjuságtól, — csókot szomjaztak, véget nem érő, lángra gyújtó csókok.

Oh, micsoda szeretkezés volt az! A vetékek alján, míg pártját hívta a pitypataty! Egy kis csalít van túl a veres tanyán. Nincsen olyan fája, amely a mi szerelmünknek tanujna nem lett volna. Zörgött már az avar lábunk nyomán, a tar ágaikon fagyos szél sikongott keresztül, a mi szerelmünk forráságt nem tudta lefagyasztani.

Nem is tudom, meddig tartott így, — egy évig, két évig, száz esztendeig!

A nőm időközben szerencsésen férjhez mentek. Mikor az anyám először bálba vitt, akartam neki valamit mondani; nem is tudom már mit, de csak nem szóltam neki. Az apám kikisért bennünket a vasúthoz s mikor bucsuzóra megcsókolt, azt mondom neki:

— Küldd el azt a fiut innen, nem akarom itt találni, mire visszajövök.

— Melyiket? Kérdi apám álmétködvá.

— Bolondokat beszélek, semmi!

A bálon veszekedett utánam a férfiak. Nem is tudom, mit találhattak rajtam. Akkor már. Mesés szerencse ért, már akkor, úgy hogy az anyám szinte beleszédült. Ő csak meg tudta itélni, mi a szerencse. Eleget hajszolta a másik két lányának. Magam is kezdtem az értéketem fölbeesülni. Kinyílt a szemem s látni kezdtem. Micsoda más világ ez mégis, mint odakinn a pusztán! Mégis vonogatóztam az elhatározó igent kimondani. Valami névtelen félelem fogott el, magam se tudom mitől. Sohas félttem pedig azelőtt.

Haza kívánkoztam. Mire hazaértem, a ház-

lommal lévén egyébként a kormány iránt, a költségvetést elfogadja.

(Az ülések meghosszabbítása.)

Elnök jelenti, hogy *Szell* Kálmán miniszterelnök a következő indítványt adta be:

A házszabályok 154. §-a értelmében indítványozom, hogy a Ház üléseit folyó hó 19-étől kezdve az 1900. évi állami költségvetési törvény létrejöttéig délelőtt tíz órától délután három óráig tartsa.

Elnök jelenti, hogy az indítvány fölött a Ház holnapi ülésének végén egyszerű szavazással fog dönteni, jelenti továbbá, hogy a kereskedelmi miniszter holnap válaszol *Tóth* Jánosnak a petróleum-karttre vonatkozó interpellációjára.

Az ülés délután 2 órakor végződik.

BELFÖLD.

Senatusconsultum Skrbenskianum. Az osztrák birodalmi tanács tegnapi határozata, melylyel elfogadta báró *Skrbenskinek* az állatforgalmi egyezmény megváltoztatására irányuló indítványát, méltó felháborodást okozott a magyar politikai körökben. Az osztrák kormány tegnapi nem nyilatkozott, de egészen alapos az a föltevés, hogy a *Skrbenski-féle* indítvány nem ellenkezik a *Koerber*-kormány intencióival. Hiszen csak *Koerber* urnak, mint a *Wittek*-kormány belügyminiszterének bakafántoskodására kell gondolnunk. Ebben az esetben ismét egy olyan osztrák perfidiával van dolgunk, amelynek a legalacsonyabb kapzsiság a forrása, s amelyet nem lehet elég keményen visszatartani. Az állat-egészségügyi egyezmény a kiegyezésnek ama kevés része közé tartozik, amelyben sikerült a magyar érdekek részére, erős küzdelemmel, az osztrákok minden konoksága, szekurúrja, ravaszkodása és megrövidítésünkre irányuló gonosz indulata ellen némi kedvezést kiesikarni. *Koerber* ur már egyszer megkísérelte, hogy ezt a részt lecsipje a kiegyezésből. Akkor nem sikerült neki. Most újra megpróbálja. Biztosíthatjuk, hogy most sem fog sikerülni. *Daranyi* Ignác földművelésügyi miniszter tegnapi határozattal megmondta, hogy az állatforgalmi egyezmény a kiegyezés integráns része, amelylyel az egész kiegyezés áll, vagy bukik. És mi most éppen olyan határozottsággal kijelenthetjük, hogy a földművelésügyi miniszter tegnapelőtt nem egyéni véleményt nyilvánított, hanem az egész magyar kormánynak rátozhatatlan elvi álláspontját fejezte ki. Erről

tetönkön a verebek is azt csiripelték, hogy a kisasszonynak kőrje van. Nohát, van!

Dacosan, szemérmetlenül mértem végig a fiút, mikor először szembe tállkozott vele. És még csak meg se saigott bele a szívem.

Ha én egyszer osszony leszek, oly messze magásra kerülök tőle, hogy még a szemével se ér föl.

Rá éjszaka kopogtattak az ablakomon. Nem először történt; tudtam, hogy ki, ki kellett nyitnom. A fiu volt.

— Igaz, amit beszélnek? kérdezte.

— Igaz.

— Hát nem az én feleségem lesz?

— A tied?!?

Nem tudom, benne volt-e a hangomban mindaz, amit kifejezni akartam benne: félelem, elszórnyedés, lenézés, visszatartás.

— A tied?!?

Mégis benne lehetett, mert megértette s azt felelte:

— Akkor én megölöm magamat!

Valami kéjes borzadály futott végig a tagjaimon, kéjesebb még a csóknál, az ölelésnél is.

— Mióta meghallottam, revolvért hordok magamnál s mihielyt bizonyossá válik, föblelvöm magamat, a szemed láttára, a templomban.

Jéggé fagyott a vér bennem: A szemem előtt! a templomban! milyen botrány!

— Hogy engem is magaddal ránts a szerencsétlenségbe?

Mert azt egész természetesnek találtam, hogy szerencsétlen legyen, akit én elhagyok.

Kinyújtottam karomat az ablakon s végig simítottam földetlen fejét. Átfonta rajta a maga karját, úgy hogy keze a vállamig ért.

Koerber ur meggyőződést szerezhet nyomban, mihielyt megpróbálja a *Skrbenski-féle* határozatot végrehajtani. Minden kísérletet, amely az állatforgalmi egyezmény módosítására irányul, a magyar kormány a *limine* visszatart. Am tessék megpróbálni, ha kedvük van az osztrákoknak az egész kiegyezést halomra dönteni. Mert a magyar kormányának egyéb válasza az állatforgalmi egyezmény megbontására nem lehet, mint az, hogy ennek az egyezménynek a megszegésével a viszonosságot az egész kiegyezésre nézve megszegettnek tekintse. Vajjon ezzel a *hockzáttal* kell-e *Koerber* urnak a *senatusconsultum Skrbenskianum*.

A biztosítás reformja. A biztosítási törvényjavaslatot, mint értesülünk, egy szűkebbkörű bizottság nemsokára át fogja dolgozni, figyelembe véve az ankté folyamán fölmerült szempontokat. E bizottságba a három érdekelt minisztérium képviselőin kívül meg fogják hívni *Lévay* Lajos országgyűlési képviselőt és dr. *Beck* Hugo kuriai bírót. Mihielyt e bizottság elkészül munkájával, *Plöz* Sándor igazságügyminiszter alkalmasint még a nyári szünet előtt, a képviselőház elé terjeszti a törvényjavaslatot.

Az országgyűlési szabadelvű párt ma báró *Podmaniczky* Frigyes elnökle alatt tárgyalás alá vette s minden vita nélkül elfogadta a vallás- és közoktatási és az igazságügyi tárcák idei költségvetésének az előirányzatát. E tárgyalás végeztével az elnök felhívta a párt tagjait a Ház üléseinek pontos látogatására.

Az összeférhetetlenség.

Budapest, március 16.

Az összeférhetetlenségi törvény revíziója tárgyában kiküldött képviselőházi bizottság ma *Fest* Lajos elnökle alatt folytatta az előadó által összeállított kérdések tárgyalását. Mindenek előtt azzal a kérdéssel foglalkozott, szükséges-e, hogy az országgyűlés két haza közti összeférhetlenség, mely ez idő szerint csak egyoldaluan van szabályozva, a másik irányban is szabályozás alá kerüljön.

Rohonyi Gyula előadó szükségesnek véli az inkompatibilitási törvényben annak kimondását, hogy ha valamely képviselő förendiházi tagja lesz, a képviselősséggel összeférhetetlen helyzetbe jut.

Gyurkovics ugyanily nézetben van. Kifejtésvény egyébként az előző ülésen tárgyalta kérdésre, hogy az inkompatibilitási törvényt nem tartja a förendi-házra kiterjesztendőnek.

Olay Lajos azt tartja, hogy ha már a választási jogot átadtuk a Kurianak, a Kuriahoz kellene utasítani az összeférhetlenség kérdésében való tartozást is. E nélkül valamint eddig képtelen volt, jövőre is képtelen lesz a Ház bizottsága az igazságos ítékezésre.

Szell Kálmán miniszterelnök: Azt tartja, hogy

— Ha még egyszer, utójára, ha megcsókolnál, meg tudnék halni szótlannul.

— Most? mindjárt? szótlannul?

— Most, mindjárt, szótlannul!

Kihajoltam az ablakon. Ajka az ajkamra tapadt és szivta. Véresre szivta. Míg csak szédültem le nem fordult rólam: — Nem birom, sohase birom!

Valami vipera sziszegett ki belőlem: — Gyáva! gyáva!

Akkor már tombolt fejemben a vér s nem tudtam, mit beszélnek. Csak egyet láttam tisztán, hogy ennek végének kell lenni. Az utamban áll és pusztulnia kell onnan.

— Gyáva! gyáva!

Kezembe gyomta a revolvért. Soha olyan forróságot nem éreztem, mint amelyet az a hideg acél okozott. Azt hiszem, felégette a bőrt a tenyeremen.

— Ólj meg te, ha tudsz; én nem birom magamat megölni.

Két karommal magamhoz vontam fejét s most én tapadtam az ajkára. Véresre haraptam, hogy belekábuljon. A közben homlokára illesztettem a esővet és a ravaszt elrántottam.

Hűt tetemét ott találták meg az ablakom alatt. Igy volt.

Nem volt tanuja s nem lehetett volna rám bizonyítani. Nem lett volna szükség ezt elmondani. De az önk verdítke, esküdt uraim, akár-hogy hangzik is, én rajtam úgy se segít. Valami pedig szorongatott, hogy elmondjam. Hát elmondtam.

Most már tudják, esküdt uraim, most már itéljenek!

az egyes pontok megbeszélése után, mielőtt konkrét határozatot hoznának, helyén lesz e kérdésnek oly általánosságban való megvitatása, aminőt előtte szóló megindított. A revízió tekintetében szóló is azt tartja, hogy az eljárásra is ki kell terjednie. Annak idején meg lesz az a kérdés is vitatandó: szóló előre is kijelenteni azonban, hogy azt az eljárást, melyet *Olay* proponált, helyesnek nem tartja s a Kurianak a politikai atmoszférába való ilyenén bevonását nem szeretné.

Ezután a harmadik kérdésre (a közös miniszterek állása összeférhetlen-e a képviselői mandátummal vagy a förendiházi tagsággal?)

Rohonyi Gyula előadó az 1867. évi XII. törvény-cikknek intenciójából s a közös miniszterekre vonatkozó rendelkezéseiből azt következteti, hogy a közös miniszterek a képviselőháznak nem lehetnek tagjai, ellenben a förendiházi tagsággal összefér a közös miniszteri állásuk.

Gyurkovics azt tartja, hogy a közös miniszterek a förendiháznak nem lehetnek tagjai.

György Elek szerint a közös miniszterek más államnak is miniszterei lévén, ez a körülmény egy-magában kizárja azt, hogy akár a képviselőháznak, akár a förendiháznak tagjai lenessenek.

A negyedik kérdésre (A mandátum bemutatásának elmulasztása vagy megtagadása felveendő-e az összeférhetlenségi esetek közé?)

Rohonyi elégnék tartja, hogy az összeférhetlenségi törvényben hivatkozás történjen az e tárgyban alkotott és esetleg módosítandó külön törvényre.

Gulner Gyula a mandátum be nem nyújtásában is oly esetet lát, amely fel lenne veendő az összeférhetlenségi törvénybe.

György Elek utatva az e kérdésről rendelkező külön törvényre, megjegyzi, hogy ez nem összeférhetlenségi eset, tehát nem is tartozik a jelen törvény keretébe.

Mandel Pál az előbbeni törvény azon rendelkezését, mely szerint az illető három évre elveszti passzív választási jogát, módosítani kellene az alkotandó törvényben ahhoz képest, hogy az országgyűlés most öt évig tart.

Rakovszky István abban a nézetben van, hogy ez a kérdés nem tartozik az összeférhetlenségi törvény revíziójához.

Az ötödik kérdésnél (Összeférhetlenség esete forog-e fenn, ha valaki gondnokság alá helyeztetik?) *György* magát az elvet elfogadja, megjegyzi azonban, hogy a gondnokság különböző esetei között a részletek megállapításánál különbség lesz teendő.

A hatodik kérdésnél (*Reverzális* adása alapján képezhető-e az összeférhetlenségnek) *Rohonyi* előadó kétségetlennek tartja, hogy a reverzális adása immorális esemény, a mennyiben a képviselőnek nyitlan volt programjával ellenkező tükös ígéretét vagy kötelezettségét foglalja magában; minthogy azonban a reverzális fogalma teljes szabotossággal nem állapítható meg, néze e szerint nem is veendő fel az inkompatibilitási esetek közé.

Gyurkovics ugyanily értelemezen nyilatkozik.

Fischer Sándor a nyitlan volt programmal ellenkező, suttymban tett és írásban foglalt ígéretét reverzálisnak s oly tisztességtelen dolognak tartja, hogy nezele szerint az illető nem maradhat tagja a Háznak.

Olay Lajos csatlakozik előtte szóló nézetéhez, komolyan óhajtván, hogy a Házban csakis független képviselők legyenek.

Gulner Gyula elítélendőnek tart minden rezervált s nem zárkózó el az elől, hogy bejöjjen az inkompatibilitási törvénybe, ha lehetséges volna határozott és szabós delincióját adni, de ez felette nehéz. Különbösen is igen nagyon ártana a képviselő-ház tekintélyének, ha ennek a törvénybe való felvételevel minireg kémdedesi jog adatnék azoknak a választóknak, akik kisebbségben maradtak. A választók doga az, hogy megvonjuk bizalmukat azon képviselőtől, aki nyitlan volt programját meg nem tartja.

György Elek azt tartja, hogy a reverzális lényegével és fogalmának ismérveivel mindenki tisztában van s ha az intézkedést szükségesnek tartjuk, nem gátlhat benne az, hogy nehezségekkel jár a formulázás. Igen sok visszaéléstennk venné elejét már az magában, hogy a törvény az ily dolgokat megbélyegzi.

Az érdekeltiségi összeférhetlenségre vonatkozó két kérdés függőben hagyatván, attért a bizottság a kilencedik kérdésre. (Felveendő-e a törvénybe a valamely ügynél érdekelt képviselőnek szavazati való tartózkodása?) *Rohonyi* Gyula előadó helyesnek tartaná annak felvetését, hogy a szavazás előtt az elnök hívja fel a személyesen érdekelt képviselőket a szavazástól való tartózkodásra.

Olay azt véli, hogy ez az eljárás tág teret nyitna mindenféle gyanúsításnak.

György Elek nézete szerint nem kellene olyasmibe belemenni, ami a személyeskedések melegágya volna.

Mandel Pál precízen szerkesztett összeférhetlenségi törvény mellett nem tart helyesnek ilyen rendelkezést.

A tízedik kérdésnél (szükséges-e, hogy kivételesen kompatibilitási állásra kinevezett képviselők — miniszterek és államtitkárok — új választásnak vessék alá magukat?)

Rohonyi előadó az eddigi törvény e rendelkezését bírtendőnek tartja. *György* Elek ragaszkodik az eddigi törvény helyes rendelkezésének a fenntartásához, indokolt lévén, hogy ily kinevezések esetében a választók megkérdetessenek. *Rakovszky* István

„VASUT“

Ausztria-Magyarország legelterjedtebb szaklapjának mai száma rendkívül érdekes tartalommal jelent meg. Felelős szerkesztő és lapigazgató **Keleti Lajos** m. á. v. igazgatósi hivatalnok. — Előfizetési ár negyvedrre 2 ft. — Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VII. ker., Kerepesi-ut 84.

szintén a fennálló törvény megtartása mellett nyilatkozik.

A 11-ik kérdésnél (*Ki legyen jogosítva összehívás esetén a bejelentésre?*) Rohonyi előadó kimondandónak tartja, hogy a petíciók benyújtásának az analogiájára a bejelentés csakis képviselők által történhetik. Rakovszky határozottan ellenkező nézetben van: a bejelentésekre nézve a legszélesebb körű nyilvánosságot kívánja és éppen a képviselőkre nézve tartja leginkább kellemetlenné azt, hogy valamelyik kollégájával szemben mint vádoló szerepeljen.

Olay Lajos ugyanily értelemben nyilatkozik. Legfeljebb annak kimondásával, hogy az illető lakását és állását megjelölni tartozik. Lebeschky a nem képviselő által való bejelentést bizonyos garanciák által megengedhetőnek tartja.

Gurkovics hozzájárul az előadó véleményéhez, mert a Haz tekintélyére nézve károsnak látja a ki-vülről jövő és rendszerint alopaltalan és zaklató bejelentéseket. Fest elnök azt tartja, hogy az illető kerüllet választónak meg kellene adni a saját képviselőjükre nézve a bejelentés jogát. Gullner azt tartja, hogy az igazolt képviselő nem csupán a saját területét, hanem az egész országot képviseli, ennél fogva minden választónak, aki ezt a minőséget igazolja, megafandó a bejelentés joga. Györy ugyanily értelemben nyilatkozik.

Ezek után a tárgyalás folytatása kedden délután 5 órára tűzött ki.

KÜLFÖLD.

Botrány az osztrák parlamentben.

Budapest, március 16.

Az osztrák parlament visszatért hagyományaihoz s olyan zenebonát csapott ma, amely emlékezetes marad a reichsrath nem éppen eszöndés történetében is. Csak úgy röpködtek a tanácskozó teremben a legválogatottabb gombaságok és a bécsi fiakker-stilus farsangi orgiákat ült. Természetes, hogy megint a Schönerer-csoport rendezte a botrányt. A sikerült politikai matinéeról a következő tudósítást kaptuk:

Bécs, március 16.

A reichsrath mai ülésén a kormány törvényjavaslatot nyújtott be, amely bélyeg- és illetékmenességet ad Bécs városának a fővendő harminc millió koronás villamossági kölcsön költségveire, ideiglenes költségveire és szelvényeire nézve és ezeket az értékpapírokat pupilláris biztosítékoknak minősíti.

A földmívelésügyi miniszter törvényjavaslatot nyújt be mezőgazdasági szövetkezetek alakításáról.

(A delegátus választás.)

Az ülés elején Hoffmann-Wellenhof a német néppárt nevében helyteleníti az elnöknek azt a szándékát, hogy a Ház ma este tartandó ülésébe válassza meg a delegációt s azt mondja, hogy ilyen eljárás nyugtalanságot és bizalmatlanságot kelthet a lakosság körében. Partja nevében határozottan tiltakozik az ellen, hogy a kormány a delegáció megválasztása után berekeszse a Hazat, a nélkül, hogy a reichsrath valamit végzett volna a lakosság érdekében.

Koeber miniszterelnök utal a korábbi gyakorlatra, amely szerint a delegációk mindig az év első felében tartották üléseiket, ami elejét vette annak, hogy a közös költségvetés dolgában is provokációkat kelljen alkalmazni. Ezáltal tekintetbe kell venni azt is, hogy ha a legközelebb összeülő tartományi ülések lehetőleg gyorsan végzik munkájukat, tanácsos lesz a delegációkat azonnal összehívni a közös költségvetés megállapítására, mindjárt azután pedig, esetleg — mint már több ízben történt — a delegáció ülészaka alatt, de mindenesetre májusban össze kell hívni a reichsrathot hosszabb ülészakra. De ettől eltekintve is a jelen viszonyok között ezt a sorrendet találta a kormány a legelőszérübnek. A kormány azért kérte a delegáció melébi megválasztását, hogy a reichsrath ismét rendszeresen ülésezhessen. A miniszterelnök azt hiszi, hogy a legközelebbi ülészokban a Háznak elég érkezése lesz a kormány által benyújtott számos javaslatnak a tárgyalására és elintézésére is.

(A botrány.)

A miniszterelnök e beszédére zajos jelenetek játszódtak le.

Dr. Fuchs elnök Schönerernek tegnapi interpellációjára ad választ, melyben szemérem lobbantja, hogy egy másik beadott interpellációt nem olvasott fel. Fuchs kijelenti, hogy ezt a hosszú interpellációt csakis azért tartotta vissza, mert nem tartalmazott egyebet, mint *elkobzott újságírók konglomerátumát* és mivel nem is volt előírás szerint aláírva, mert 15 aláíró közül 2 visszavonta aláírását.

Az elnök beszéde alatt a Schönerer-párt folyton lármázott.

Író képviselő az elnök felé kiált: *Ön államügyész, és nem elnök!*

Kittel: *Ez már megis hallatlan. Cudarság! Gassz!*

Schönerer: Ez az elnök a képviselők kijelentését elköbozza!

Író: Menjén az államügyészhez iskolába, ott tartson előadást! (Nagy zaj.)

Schönerer: Ön gyakorolt pressziót azokra, akik visszavonták aláírásaikat. Szót kérek!

Elnök: A szót megadom Schönerer képviselőnek.

Schönerer: Tiltakozom az elnök eljárása ellen, amely *tiszteséges emberhez egyáltalán nem illik*. Máltóságom alul levőnek tartom, hogy ezzel az emberrel vitakozzam, ennél fogva kérek meg a két alelnöktől, vajjon azonosítják-e magukat ennek az embernek *kraifikkáhalatlan*, merem mondani: *hitvány eljárásával* és vajjon nem hiszik-e, hogy emberi méltóságuk azt parancsolja nekik, hogy alelnöki állásukról lemondjanak? Tiszteséges emberek nem dolgozhatnak együtt azzal a kreatúrával, azzal a *közönséges csomostövvel*, akinek helye a börtönben van, aki klerikális pártember létére minduntalan arcul üti a jogot és az igazságot s megsérti a házszabályokat aki az ellenzéki képviselőket lábba tapossa.

Az elnök: Nem reagálok Schönerer ur szerző kifejezéseire. Ami az interpellációt illeti, megmaradok tegnapi döntésemnél. Végül pedig kijelentem, hogy *az olyan fajtájú ember, mint Schönerer, nem sérthet meg engem*. (Zajos taps és helyeslés a jobboldalon.)

Azután felszólalnak Iro és Türk s mind a ketten éles szavakkal tiltakoznak az elnök eljárása ellen. Beszédük közben folytonosan ismétlődnek a viharos jelenetek, amelyekből különösen Schönerer stentori hangja hallatszik ki.

Iro (az elnökhöz): Ön nem parlamenti elnök, ön *közönséges rendőr*, akit innen *ki kellene rugni!*

Schönerer: Az ostobaság netovábbja! Rendőrt küldenek a nyakunkra! És még hozzá *ilyen ökröt!*

Iro: Miért nem hozzák ide Bobies államügyészt? Hadd elnököljön ő!

Kittel: A képviselők gyermekkertbe valók! Egészén a szerint bínnak önökkel!

Iro: A képviselőház játékszer e jesusita Paprika Janesi kezében!

E közben az elnök áttért a napirend első tárgyára s felszólította a képviselőket, hogy nyugodtan hallgassák meg a szónokot, de a Schönerer-csoport olyan lármát csapott, hogy a szónok szavát nem lehetett megérteni. Schönerer, Iro és Kittl, csak ennyiből állott a lármázók csoportja, szakadatlanul lármáztak és sehogy sem tudtak beletnyugodni abba, hogy az elnök velük oly hallatlan igazságtalanságot követett el. Folytonosan efféle szavakat ordítottak:

— *A nyomorult gazember!* A hitványoknak ez a prototypusa! *Az asztalára való!*

Schönerer (a baloldalhoz fordulva): Önök szabadelvű pártunk mondják magukat, hát miért tőrük egy embernek az alávalóságát és szemtelenségét? Szabadelvű párt nem tőrü ez efféle impertinenciát! Eljének, háromszor is eljének a szabadelvű urak! Az az ember odafent azt teheti, ami neki tetszik, *minden gassz meg van neki engedve!*

Iro: Ez az álszenteskedő jesusita!

Schönerer: Hisz ezzel összehasonlítva a 14. §. minisztereit, ezek valóságos aranyemberek. Hol van a két elnök? Hadd nyilatkozzanak.

Prohászka (közbeszó): *Már megint sokat ivott Schönerer!*

Iro: Ha valaki jogosan felháborodik, akkor mindjárt azt mondják, hogy részeg.

Schönerer: Ti keresztény szociálisták, fogjátok be a szátokat! Ha ma miniszter vagyok, az egész keresztényszociálista párt utánam szalad.

Lueger (Prohászka-hoz): Ugyan ne elegyedik bele. *Hadd ugasson!*

Ez a jelenet körülbelül félóráig tartott, mi alatt teljesen szünetelt a tárgyalás.

Végre lecsillapodtak a kedélyek. A Schönerer-párt kivonul a tanácskozó teremből s a Ház áttérhetett a napirenden levő tárgyakra.

(A tárgyalás.)

Báró Calt kereskedelmi miniszter több interpellációra válaszol, egyebek között Lechnernek és társainak a szerb obrádó fölemelésére vonatkozó interpellációjára, amelyre azt válaszolja, hogy a szerb kormány az osztrák kormány közbenjárására elrendelte, hogy a szerződéses államokból jövő áruk átlépessenek az obrádópótlás alól. Azután ugyanazeknek a képviselőeknek egy másik interpellációjára válaszol az Oroszországgal való postaulaivány-forgalom életbejuttatása tárgyában és azt a reményét fejezi ki, hogy a kormány állandó fáradozásait tekintetben siker fogja koronázni.

Lueger indítványára a Bécs városi 30 millió kölcsön bélyeg- és illetékmentességéről szóló törvényjavaslatot első olvasás nélkül az igazságügyi bizottsághoz utasítják azzal, hogy a holnapi ülésen tegyen róla szóbeli jelentést.

Dobernigg szemérem veti a cseheknek, hogy a triezsi vasuti törvényjavaslat elintézését késleltetik és azt mondja, hogy úgy látszik, mintha ezt a javaslatot nemzetiségi eserebbre tárgyává akarnák tenni. Azt kérdezi a vasutügyi bizottság elnökétől, tud-e valamit erről.

A Ház azután elfogadta a közgazdasági bizottságnak az osztrák-magyar-spanyol szerződésről szóló jelentését Mengernek azzal a határozati javaslatával egyetemben, hogy a kormány késedelem nélkül tegye meg a szükséges intézkedéseket, hogy a szabadalmi hivatalnak az ügyek gyorsabb elintézésé végett kellő számú technikus és más hivatalnok legyen.

Azután Zimmer és Schönerer mentelmi ügyére került a sor. A Ház elhatározta, hogy a mentelmi jogot nem függeszti föl.

Ezek után a Ház tárgyalás alá vette a szociálpolitikai bizottságnak a jelentését a munka-statisztika dolgában. Az 1—7. §-okaf vita nélkül elfogadták. A 8. § körül támadt vita folyamán az igazságügyminiszter örömet fejezte ki a felől, hogy ez a törvényjavaslat valahára tárgyalás alá kerül. Ez a törvényjavaslat a kormány kezdeményezésére vetendő vissza. A kormány már régóta fáradozik azon, hogy ilyen törvényt létrehozzon és éppen a törvény gyors létrejötte érdekében mellőztetett a szkeptikus törvényhozói kritika. A miniszter végül kijelenti, hogy ami szakmáját illeti, teljesen egyetért a törvény rendelkezésével. (Helyeslés.)

Gross előadó zárószava után a 8. §-t és a többi §-t is elfogadták, azután pedig harmadik olvasásban is megszavazták a javaslatot.

Következik az iparügyi bizottság jelentése az ipartörvény 59. és 60. §-ainak módosításáról és kiegészítéséről s azután ismét szóba kerül a Schönerer-féle interpelláció.

(Ujabb botrányok.)

Prade alelnök Schönerernek az alelnökhöz intézett kérdésére válaszol és azt mondja, hogy a házszabályok szerint nem szabad az elnök megkerülésével az alelnökhöz kérdést intézni s azért nem adhat érdemleges választ Schönerernek. (Zajos közbeszólások a Schönerer-párt részéről.)

Schönerer: (Halljuk! Halljuk! Halljuk! Halljuk! Zaj a Schönerer-csoportban.)

Kaiser nincs megelégedve Fuchs elnök válaszával. Azt mondja, hogy az elnöknek van ugyan joga cenzurát gyakorolni, de az mégsem járja, hogy utólag érvénytelené tegyenek egy interpellációt az elnök rábeszélésére. Hogy az államügyesség egy nyomtatványának némely részeit konfiskálta, az nem szolgálhat zsinórmértékül az elnöknek.

Fuchs elnök újra kijelenti, hogy az interpelláción nem volt kellő számú aláírás. A törölt képviselők egyike kijelentette, hogy egyáltalán nem is tudja, mi volt az interpellációban. (Zajos ellentmondás és közbeszólások a Schönerer-párt részéről.)

Wolf: Nem tőrünk erőszakoskodás!

Fuchs elnök: Ugyan ne nevetesse ki magát!

Iro: Ez jesusita csúres-csavarás!

Schönerer: Ön csak akkor respektálja a házszabályokat, amikor kedve tartja!

Iro: Ön aljas jesusita! (Nagy láрма.)

Schönerer: Eljén az elnökség! Eljén a többség!

Iro: Csak olyan ember képes ilyesmire, aki a jesusitakkal benső barátságban van!

Schönerer: A cseh alelnök egy huron pendül társával! (Nagy zaj a Schönerer-csoportban.)

Wolf: Ez az elnökség brutálisabb, aljabb és gazabb, mint bármely államügyész és a kerületi főnökök!

Iro: Mint rendőrfőnök jött ide, éppen úgy fogjuk onnan lerángóálni!

Wolf: Az elnök hü szolgája a kormánynak! Nem fogjuk tőrni, hogy ezt a sérelmet elkövesse!

Azután Wolf indítványozza, hogy az elnök válszát tűzzék ki tárgyalásra s indítványára név szerint való szavazást kér.

Az elnök elrendeli a szavazást, de a szociáldemokraták és a Schönerer-csoport tagjai az indítvány ellen szavaznak.

Schönerer: Bravó! Már délben tudtam, hogy ez a Ház összejátszik az elnökkel. (Nagy zaj a Schönerer-csoportban.)

Wolf: Lakajok vagytok, nem képviselők! Majd elrontjuk a jó kedveteket!

Iro: A nép jogait vérszédelmen fenyegeti!

Wolf: Csak holnap el ne bujjatok nagyon, hogy hurokra kerülhessetek!

Ezzel a déli ülés véget ért.

(Esti ülés.)

Az esti ülésen megint szóba hozták az elnök válaszáat. Wolf tiltakozott ellene s megesküdött, hogy bosszút fog állani az elnökön.

A ház azután megválasztotta a delegáció tagjait, s ezzel az ülés véget ért.

(Az urakháza ülése.)

Bécs, március 16.

Az urakháza vita nélkül elfogadta második és harmadik olvasásában a járadékadóra vonatkozó rendelkezések módosításáról szóló törvényjavaslatot. Azután jóváhagyta a Ház az Ausztria-Magyarország és Németország között 1899. dec. 30-án a szerzői jog kölcsönös védelme tárgyában kötött szerződést.

Azután megválasztották a delegációba a következő husz tagot: Bacquehem, Chlumecky, Czečík, Dumba, gróf Fürstenberg Ede, Goraisky, Helfert, Khevenhüller, Corcia, Kottulinsky, Montecuccoli, Oppenheimer, Schöller, herceg Schönburg, herceg Trautmannsdorf, gróf Trautmannsdorf Miksa, gróf Vetter, Walterskirchen és Zaleski lovag; továbbá a következők 10 póttagot: gróf Aichelburg, báró Dobrzensky, dr. Haslwanger, gróf Lancoronski, Lobmayr, Lubomirsky, Mauthner Miksa, gróf Meran, Millanich és dr. Zoll.

A háború.

Budapest, március 16.

A béke kérdése el van odázva. Az angol kormány nemcsak Krüger és Steyn elnököknek adta meg rideg válaszáat, hanem udvariasan visszautasított a hatalmak részéről való minden barátságos közvetítést is. A transvaali kormány tudomásul vette az előre várt visszautasítást, mely az angol kormány hódításvágyának a dokumentálása és elszánta magát a háborúnak a legvégsőig való folytatására. Ez ma a helyzet. Transvaal készül a védelemre, az angol hadvezetőség pedig előkészíti a támadó hadjáratot. Erről adnak hír mai tudósításaink.

(A boer kormány proklamációjá.)

London, március 16.

A Daily Mailnak jelentik Pretóriából 13-iki kelettel: Reite államtitkár proklamációt bocsátott ki, amelyben megadja Salisbury állításait. A proklamáció azt mondja, hogy a köztársaság annak idején főlészlította a brit kormányt, hogy csapatait vonja vissza, mert a csapatok ottlétét hadüzenetnek tekintik. Ebben még nem lehetett hadüzenetet látni a boerok részéről. Ugy a fegyverkezések, mint az ultimátum óvintézkedések voltak, amelyek Jameson betöréséből folytak s abból, hogy titkos jegyű táviratokból kiderítették, hogy az angol kabinet némely tagjai a köztársaságokat meg akarják fosztani függetlenségüktől. Most azonban Salisbury távirata minden kétséget eloszlatott. A burghereknek küzdeniök kell nemzeti függetlenségükért és bizniök abban, hogy isten megvédi jogaikat.

(Az angolok Oranjoban.)

London, március 16.

A Daily Chronicle Bloemfonteinből a következő kalandos izü táviratot kapta:

Steyn elnök titokban menekült, mert különben főbe lőtték volna. Hétfőn viharos érkezetlet volt, amelyen Steyn-t azzal vádolták, hogy az Oranje szabadállamot eladta és elárulta Krügernek.

London, március 16.

A hadügyminisztérium a következő táviratot kapta Roberts tábornagtól Bloemfonteinből:

Gatacre tábornok ma reggel átkelt az Oranje folyón s megszállta Bethuliét. Polecarew tábornok ma reggel kétezer főnyi testőrcsapatával és egy kis csapat lovasított gyalogsággal vasuton elindult Bloemfonteinből, hogy Gatacre és Clement tábornokok hadai között összeköttetést hozzon létre. Polecarew délután elhagyta Bathany állomást a nélkül, hogy ellenállásra bukkant volna.

Bloemfontein, március 16.

Pretnan tábornok, mint Bloemfontein kormányzója proklamációt bocsátott ki, amelyben a városban és a város körül 10 mérföldön belül lakó valamennyi polgárt felszólítja, hogy vagyonuk elkobzásának terhe alatt adják át fegyvereiket. A város németalföldi lakossága körében nagy a nyugtalanság.

Bloemfontein, március 16.

Pretnan tábornok Pappenfus helyébe Colint nevezte ki kerületi főnökké. Frasert és a polgármestert helyi ügyekben meg fogják hallgatni. Itt nagy

mennyiségű készleteket találtak, melyek abból az angol táborból valók, melyet a boerok a Ried-folyó vízésésénél zsákmányul ejtettek.

London, március 16.

Az esti lapok jelentik Vansyrból tegnapi kelettel: Az átkelés az Oranje-folyón ma sikeresen végrehajtották, valószínűleg Clement tábornok által. A dombon álló boerokat meglepték, úgy hogy az átkelés ellen nem fejtettek ki ellentállást. Most ponton-hídat építenek a nehéz ágyuk átszállításához. Legközelebbre erőteljes előretörés várható.

(Vegyes hírek.)

Fokváros, március 16.

Egy fokföldi rendőrcsapat Wooley százados parancsnoksága alatt megszállta Barkleyt.

New York, március 16.

A Coopers-Unionban tegnap gyűlés volt a boerok érdekében. A szónokok közt volt Montagu-White volt transvaali főközul is. A gyűlés elnöke azt mondta, hogy a háborúnak addig nem lesz vége, míg minden boer a sirban nem fekszik, vagy míg az angolok mind menekülőben nem lesznek. Montagu-White ismételte ezt, amit tegnap a World levelezőjének mondott. Wessel egyebek közt avval vádoita Angliát, hogy a bennszülötkeknek lőfegyvereket szállít a boerok elleni harcához.

A gyűlés után Montagu-White egy újságrónak azt mondta, hogy sztrategiai okokból igazolható volna, ha a boerok levegőbe röpítenék Johannesburgot és utalt Moszkva 1812-iki felgyújtására. A boerok sohasem akarták komolyan Johannesburgot megvédeni, mert a város fekvésénél fogva nem alkalmas a védelemre.

London, március 16.

A Times jelenti Fokvárosból e hónap 15-ről: Johannesburgból ide érkezett magánlevél szerint a bányák március 2-án még teljesen rendben voltak. A legtöbb bányában azonnal megkezdhetők volna az üzemet.

(Az angol parlamentből.)

London, március 16.

Az alsóház élénk vita után 220 szavazattal 120 ellenében elvetette Reidnek a ház elnapolására vonatkozó indítványát.

Reid erőlyesen tiltakozik Balfour válaszána hangja ellen.

White Ridley azt mondja, hogy a helyi hatóságoknak kötelességük a rendzavarásokat megakadályozni. A közvélemény olyan izgatott, hogy különben egészen artatlan gyűlések is rendzavarást okozhatnak. Azoknak az embereknek, akik gyűléseket hívnak össze a béke érdekében s akik Anglia ellenségeit emelik fel szavak, a rend fenntartásával is kelleme kissé törődniök.

Balfour tagadja, hogy olyasvalamit mondott volna, ami a szólásszabadság elvével ellenzekik. A kormány minden lehető el fog követni, hogy a szólásszabadságot minden jogos formájában megvédjé.

Frodrick parlamenti államtitkár bejelenti, hogy Drezda utcáin angol állampolgárokat inzultáltak, hogy a brit lobogót, amely éjjel kifizve maradt az angol-amerikai klub házában, letépték és hogy az ottani angol templomot kétszer is megdánadták. Anglia drezdai képviselője lépéseket tett a szász külügyminiszternél, aki sajnálkozott az előfordult eseményeken és azt a kielégítő kijelentést tette, hogy a rendőrség minden lehető intézkedést megtett avégre, hogy ilyen sajnálatos események ne ismétlődjenek és hogy az angol alattvalókat megvédjé. Azt az embert, akit azzal gyanúsítanak, hogy a brit lobogót letépte, letartóztatták.

Az alsóház azután 172 szavazattal 28 ellenében elfogadta harmadik olvasásában a hadikölcsönről szóló törvényjavaslatot.

— BUDAPESTI NAPLÓ. Március 15-én új előfizetés nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztatassanak a megújításról idejékorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

Mínthogy január 1-jén a kötelező koronaszámítás lépett életbe, s a posta csak olyan utalványokat fogad el, amelyekben a pénzösszeg koronákban van megjelölve, kérjük tisztelt előfizetőinket, hogy az utalványokon az előfizetési díjat ezentul ne forint és krajcárban, hanem koronákban és fillérekben méltóztatassanak feltüntetni.

HIREK.

Hogy jubilált Bezerédj?

Van szerencsénk leleplezni Bezerédj Pál urat. Ezt az igazi urat, aki husz esztendő óta szolgálja a hazáját olyan módon, amint nem szolgálhatná, ha csak hazafi volna és nem egyuttal ur is. Olyan ur, aki nem prédikálja az altruizmus vizét, miközben pezsgőt iszik, hanem altruista a nélkül, hogy prédikálna. Nem prédikál, hanem dolgozik. Dolgozik sokat és hasznosat. Ésingyen. Annnyira inzyen, hogy ráfizet. És husz esztendőt eltöltvén hasznos, inzyen munkában, megszökkik a jubileuma elől. És azóta sem került elő. Nem látják sem a klubban, sem a minisztériumban. Legalább ezt írták róla a lapok.

És most kiderül, hogy igenis jubilált. Bezerédj Pál, az önzetlenség és szerénység igénytelen hőse jubilált. Még pedig úgy, hogy nem is a miniszter, nem is a tisztviselői kara, nem is a szegzárdi kaszinó, hanem ő maga rendezte a jubileumot. Igen, Bezerédj Pál maga rendezett jubileumot azon a napon, amelyen husz esztendeje lett, hogy megkezdte a magyar selyemtenyészés ujjaferemtését. Csak úgy véletlenül hallottuk meg a híret ennek a különös jubileumnak. Igazán különös jubileum volt.

Ilyen volt:

Azon a napon összegyűitötte Bezerédj Pál a munkásait. Az ő becsületes, jó magyar munkásait. Az ő fiait, akiket husz év óta nevelt, tanított. A kiknek husz év óta ad kenyeret, jó puha kenyeret. Es kivezette őket a szegzárdi temetőbe egy régen hantolt sírhöz, a Bezerédj István sírjához.

És mikor szépén körbe sorakoztak a sír körül, Bezerédj Pál beszédet mondott, rövid, egyszerű, megható beszédet. Körülbelül ilyenformán kezdte:

— Nézzetek ide, emberek, erre a sírra, a Bezerédj István sírjára. A ti apátok földesura volt, az én apám. Ezernyolcszáznegyvennyolcban ő volt az első földesur, aki felszabadította a jobbágyait, a ti apáitokat, az én apám. Legyen áldott az emlékezete . . .

És megkoszoruzta Bezerédj István sírját Bezerédj Pál.

És a munkásemberek barnapiros arcán egy-egy könnyesepp esordult végig . . .

Igy jubilált Bezerédj Pál.

(s.)

Budapest, március 16.

— A király köszönete a F. M. K. E.-nek. A Felvidéki Magyar Közművelődési Egyesület megküldte a királynak az egyesület 1890—1899. évi működéséről szóló évi jelentéseit. A király most a miniszterelnökség útján köszönetét fejezte ki az egyesületnek, amelyről Thurzóczy Vilmos os. és kir. kamarás, nyitramegyei főispán, az egyesület elnöke, a következő hivatalos átiratot kapta:

Méltóságos Elnök Ur! Ó császári és apostoli királyi felsége folyó évi január 30-án kelt legfelsőbb elhatározásával a József főherceg ó cs. és kir. fensége magas védnöksége alatt álló Felvidéki Magyar Közművelődési Egyesület 1890—1899. évi működéséről szóló jelentését legkegyelmesebben elfogadni és egyuttal elrendelni méltóztatott, hogy a nevezett egyesületnek az alkalomból a legfelsőbb köszönet nyilvánítások. Míról Méltóságodat mult évi november hó 16-án kelt felterjesztése kapcsán örvendetes tudomásul és az egyesülettel való szives közlés végett azzal van szerencsém értesíteni, hogy a szóban forgó jelentés a legmagasabb családi hitbizományi könyvtárban helyeztetett el. Fogadja Méltóságod kiváló tiszteletem nyilvánítását. Budapest, 1900. évi február hó 26-án. A miniszterelnök helyett Tarkovics s. k. államtitkár.

— Báró Décsy Lajos. Mint a Magyar Távirati Iroda jelenti, a hivatalos lap holnapi számában fogja közölni, hogy a király Décsy Lajos külügyminiszteri osztályfőnököknek a magyar bárói rangot adományozta.

— A király a lengyelek között. Bécsből jelentik, hogy a király ma meglátogatta a restaurált lengyel Szent-Kereszt-templomot, ahol a lengyel kolónia tagjai fogadták. Negyzte a templom valamennyi helyiségét s rövid imádság után távozott.

— **A miramarei esküvő.** *Triest*-ből írják lapunknak, hogy még *Stefánia* főhercegnő legközelebbi környezete sem tudja, mikor lesz az esküvő. Beszéli, hogy egy nappal előbb valamely bécsi lapban, nyilván a hivatalos *Wiener Zeitung*-ban közzé fogják tenni az esküvő határidejét. Az most már bizonyos, hogy *hétfőn* semmi esetre sem tartják meg az esküvőt, de nem gróf *Lónyay Elemér* betegsége miatt, mert a vőlegény már influenza volt akkor, amikor a hónap 19-ére tűzték ki az esküvő napját. *Stefánia* főhercegnő *Velencebe* küldte udvari orvosát, hogy vizsgálja meg a gróft és ajánlotta, hogy *Velencét* azonnal hagyja el, mert az ottani tartózkodás ártalmas rá nézve s *Gürzbe* küldte a gróft. Az udvari orvos ma jött vissza Miramareba s jelentette a főhercegnőnek, hogy aggodalomra nincsen ok, azonban még jó ideig fog tartani, míg a gróf egészsége teljesen helyreáll. Ma kellett volna *Erzsébet* főhercegnőnek elutaznia, de elhalasztották az utazást. *Stefánia* főhercegnő *Velencebe* ma két óra hosszat sétált leányával Miramare környékén. *Mayer* udvari plébános, aki az esketést fogja végzezni és *Koll* jezsuita atya minden reggel misét mondanak, amelyen a főhercegnő is jelen van. Gróf *Gooss* helytartó ma reggel Miramareba érkezett. A hatóságok intézkedtek, hogy mindenkit távol lehessen tartani a kastélytól. Ma reggel jött meg a főhercegnő menyasszonyi ruhája, amely a leghíresebb bécsi szabóműhelyben készült. A galambszürke selyemöltözék drága fehér antik csipkével van díszítve. Gróf *Lónyay Elemér* a *veneczi Grand Hotel*-ből levél jött a *Triesti Hotel de la Ville* igazgatójához, akinek azt írja a gróf, hogy esütörtökön, 22-én fog megérkezni.

— **A kereskedelmi miniszter Szűhmárt.** Szeretettel üdvözölték a szathmáriak körükben *Hegedűs Sándor* kereskedelmi minisztert. A miniszter ma a küldöttségeket fogadta, ezek közt a felekezetek, a vármegyei törvényhatóság és iskolák küldötteit, majd elnököt az ev. ref. főgimnáziumot fenntartó testület közgyűlésén és résztvevő a tiszteletére rendezett banketten. Az első felköszöntőt *Hegedűs Sándor* kereskedelmi miniszter mondotta a királynak. Azután több felköszöntőt mondott a miniszterre: *Farkas Antal* a ref. főgimnáziumot fenntartó testület, *Hugonay Gispán* és *Chorin Ferenc* orsz. képviselő a város nevében, *Nagy László* alispán a vármegye, *Steinberger István* kanonok a katolikus egyház, *Rácz István* a hitközségek, *Ratkowsky Pál* a kir. katolikus gimnázium nevében üdvözölték a minisztert, a ki szép beszédben válaszolt.

Állást biztosítottam magamnak, — ugymond — a nemzet életében, sohasem csuszva, de tisztességes munkával. Ez egyik elvem. Sohasem tanultam a nemzet rovására, másnak káran tanulni, ezt sohasem alkalmaztam magamra. Ez második elvem. Miniszterre történt kinevezésem óta is hü maradtam e két elvhez. Tisztességes munkát végezék és sohasem experimentálók. (Éljenés.) Nem mondom, hogy nem esnék rosszul, ha a „kegyelmes” címetől elesném. Ragaszkodom hozzá, de csak azért, hogy mint miniszter kiadhassam mindazt, ami mint szorgalmas méh gyűjtöttem. (Tetszés és éljenés.) Most még csak kezdetén vagyok a munkának. Nem szokásom különben sem mindent a kirakába tenni, hanem hívom be az embereket, hogy jöjjenek be a boltba. Ezt a kereskedelmi miniszter mondja. Es viszont nem nyulok szerszámhoz, ha nem tudom, hogyan kell azzal bánni — ezt pedig az iparminiszter mondja, — mert a nemzet testén experimentálni nem lehet. A testből kívágni nem szabad; csak utat szabad vágnunk, amelyen haladhassunk. (Zajos tetszés.) Közönelmet mond a polgárság ovációjáért. Mint miniszter, mint ember sok jót kíván a szathmáriaknak s mint politikus azt kívánja, hogy példás felekezeti egyetértés egyeztse e várost a munkában és józan törekvésekben s akkor, ugymond, nem én vezeték és irányítok, hanem a város fog engem vinni előre! Eljen Szathmár-Németi városa! (Éljen tetszés és éljenés.)

Igen sikerült felköszöntőt mondott dr. *Havas Jenő* tanár a miniszter kísértére, *Mándy* miniszteri tanácsosra, *Chorin Ferenc* képviselőre és *Vértessy* osztálytanácsosra. A délután hátráló öt órát a miniszter ipartelepek megtekintésével töltötte. Megnézte a gőzmalmot, a Neuschloss-féle fátelpeket s utoljára a pályaudvar utján épült részeit is. Este 7 órakor a miniszter visszatért a fővárosba.

— **Puttkamer halála.** *Berlin*-ből jelentik, hogy *Puttkamer Róbert Viktor*, a pomerániai tartományfőnök karzini birtokán meghalt. Egyidőben mint porosz kultuszminiszter, majd a belügyminiszteri tárca vezetője jelentős szerepet játszott Németország közéletében. Sógora, *Bismarck* 1879-ben kinevezette kultuszminiszternek, hogy az utód által megindított kulturharc békés megoldásának útját egyenesse. Nevezetesen 1880. január 21-ikén kibocsátott az a rendelet, amely az egyszerűsített úgynevezett *Puttkamer-féle* német helyesírást vitte be a porosz iskolákba. Maga *Bismarck* hallani sem akart ez ügytől, amely utóbbról mégis mind nagyobb törtéddiótt. Konzervatív szelvényben vezette a belügyi tárcát is és anyvi panasz

hangzott föl a lábrakapott reakcionárius irány ellen, hogy *Frigyes* császár is elítélően nyilatkozott kormányzásáról és *Puttkamer* másnap 1888 június 8-ikán elbocsátását kérte. *Vilmos* császár kinevezte pomerániai tartományfőnökké és ebben az állásában működött haláláig.

— **Ipartestületi elnökök a miniszterelnöknel.** A hazai ipartestületek központi bizottsága ma tartotta teljes ülését a mult évben Kolozsvárott tartott ipartestületi kongresszus határozatainak végrehajtása dolgában. *Ráth* Károly elnöklete alatt. A gyűlésen *Gelléri Mór*, a központi bizottság főjegyzője, az Országos Iparegyesületet képviselte; képviselő volt ezenkívül elnökei által igen sok egyesület. A központi bizottság tudomásul vette a kormányhoz intézett tizenegy különféle felterjesztést és a válaszfeliratokat; elintézte továbbá az indítványokat. Az ipartestületi képviselők ezután testületileg tisztelegtek a képviselőházban *Szöll* Kálmán kormányelnöknel és báró *Fejérváry* Géza honvédelmi miniszterrel a végből, hogy különösen a közszállításiakra és a hadfelszerelés ügyére vonatkozó feliratok az összkormány figyelmébe ajánlják. A küldöttség gróf *Zichy* Jenő, az Országos Iparegyesület elnöke vezette előbb a honvédelmi miniszter elé, akinek *Ráth* Károly kérte ki támogatását. *Fejérváry* Géza báró honvédelmi miniszter hosszasan utalt arra, hogy amikor ő huszonegy év előtt, mint államtitkár, belépett a minisztériumba, a honvédség szükségleteinek túlyomó része Ausztriából szerezte be. Időközben a dolgok fokozatosan oda fejlődtek, hogy a honvédségnek egész szükséglete, a kőzűs hadsereg szükségletei pedig a kvóta arányában a hazai ipar igénybevétele mellett szerezhetnek be. Ami pedig különösen a lábbeli és bőrművi szükségleteket illeti, ezekből 50% van a kispárnak fenntartva. Nem idegenkedik attól, hogy a szóban levő szükségleteket akár egészen is a kispárnak juttassa, de ehhez szükséges az oly szövözetési szervezést, amely mozgósítás, vagy háboru eseteire is a harképeség követelményeivel szemben a kellő garanciákat nyújtani képes.

Ezután *Szöll* Kálmán kormányelnök fogadta a küldöttséget. A miniszterelnök hangsúlyozta, hogy a céltudatos nemzeti iparpolitika nem hunyhat szemet a kispári bajoknak az orvoslása előtt. Ö kivaló sulyt fektet arra, hogy a hadfelszerelési és egyéb közszállítások ügyében is a kispár tervszerű támogatásban részesüljön és a maga részéről telhetőleg előmozdítja mindazokat az ügyeket, amelyek oly nagy előnytel és szakértelemmel intéztetnek a kereskedelmi miniszter által.

A küldöttség a kereskedelmi minisztérium szakosztályvezetőinél, *Abonyi* Emil és *Szterényi* József miniszteri tanácsosoknál is tisztelegott.

— **A szabadság ünnepe.** A pesti izraelita hitközség polgári fuiskolája március 15-dike alkalmából iskolai ünnepet rendezett. Az ünnepi beszédet *Stern* Ábrahám igazgató tartotta.

Az *Aranyosi-féle felső kereskedelmi* Széchenyi önképzőkörének az ünnepén *Fauritzky* Antal, *Ranschburg* Jenő, *Köpes* Dezső, *Blau* Endre és *Bródy* Ládómer munkődött közre.

A Tiszviselőtelep közönsége nagy fényűző ünnepelte meg március Idusát. — Délután a Keszinóban a Ganz gyári dalkör énekelte el a Himnuszt, *Nagy* Sándor, az orsz. színiakadémia növendéke lelkesen szavalt *Gaal* Mózes tanár tartott gyönyörű ünnepi beszédet. *Platz* Ilonka sok tapsot kapott szép szavallataért. Este 8 órakor 300 terítők lakoma volt, melyen dr. *Muraközy* Károly tartott ünnepi szónoklatot. Lakoma után nemzeti táncok következtek. 8 pár a *Falotást*, a *Kormánygárt* és a *Sormagyart* adta elő magat diszruhában. A szép táncokban: *Adány* Margit, *Arany* Margit, *Rójtóki* Bene Etelka, *Horvát* Gizella, *Istóczy* Hermin, *Istóczy* Matild, *Kammer* Ida, és *Körösmey* Margit lejtettek.

A *Magánintézetek Országos Egyesületének* az ünnepén a *Budai Dalárda* a Himnuszt énekelte. *Danzig* Árpád lelkes szavakkal emlékezett meg a nagy napról. A szavaltatok után *Kontor* Elek mondotta el a szabadságharc történetét. Dr. *Tóth* Kálmán beszélt végezetül.

A fővárosi polgárság szabadságünnepé vasárnap 13-ikán délután 3 órakor lesz a régi város háztéren. Az ünnep szónokai *Krievicsy* József, *Taksonyi* József, dr. *Hoffmann* Arthur, *Dura* Máté és mások.

Gyöngyösről írja tudósítónk: Az ünnepen *Ugron* Gábor és *Visontai* Soma országgyűlési képviselők mondtak nagy hatást keitve, beszédet. Ugront *Budapestről* *Gyöngyösi* mindegyik vasúti állomáson üdvözölték. *Rákos-Kereszturon* *Szabély* Dénes tartott üdvözölő beszédet. *Rákos-Csabán* *Bobor* János tolmácsolta a nép jókívánásait. *Gödöllőn* *Nyomárkay* Kázmér intézett Ugronhoz beszédet, melyre *Ugron* Gábor felelt. *Aszódon* *Bentsik* Flóra urhölgy virágcsokrot nyújtott át Ugron Gábornak. *Turán* *Szaskó* Imre intézett beszédet Ugronhoz. *Hatvanban* *Csepány* Géza és *Papp* József intéztek beszédet Ugronhoz. *Gyöngyösi* a polgármester. *Balogh* Gyula üdvözölte Ugron Gábot s

a város képviselőjét, *Visontai* Somát. A polgármester után *Török* Kálmán plébános, majd *Dudás* Adolf mondtak beszédeket.

— **Az újságírók sajtószabadság-lakomája.** A *Budapesti Újságírók Egyesületének* küldöttsége ma tisztelegott *Szöll* Kálmán miniszterelnöknel, hogy őt és kabinetjének tagjait az újságírók szabadság-lakomájára, amely folyó hó 18-án délután 3 órakor lesz a Hungária nagyszálló dísztermében, meghívja. A miniszterelnök örömmel fogadta a meghívást és kijelentette, hogy öröme szolgál, hogy miniszterársával az idén is jelen lehet az újságírók sajtószabadság-lakomáján. A kormány tagjain kívül *Perczel* Dezső, a képviselőház elnöke, valamint kövületünk számos kitünősége örömmel elfogadta a meghívást. A tagok és a meghívottak az egyesület gazdájánál (*Kerpesi* ut 17. sz.) válthatják meg a részvételi jegyeket.

— **A tüdővész gyógyítása.** Az egész világon óriási föltűnést keltett a hire annak, hogy *Párisban* föltalálták a tüdővész ellen hathatós szérumot. *Hericourt* orvos, *Richert* orvostanár laboratóriumának főnöke eként nyilatkozott egy újságíró előtt a fölfedezésről:

— Tíz évvel ezelőtt kezdtük meg kísérleteinket kutyákon és majmokon egyre biztosabb eredménnyel. Rendszerünk abból állt, hogy tüdőveszes kutyákat a marhák izomhúsából kiperéselt nedűvel, illetőleg plazmával tápláltunk.

Hat hónap előtt kezdtünk emberek kísérletezni. Tíz páciént vettünk kezelés alá, akik másodfokú tuberkulózisban szenvedtek, — vagyis olyan betegeket, akik vért köptek, tüdejükben cavernákat (kimarásokat) és köpetükben tuberkulitikus ganglionokat (tömlöcskéket) mutattak föl. Az eredmény várakozásunkon fölüli jó volt. A vérköpés megszűnt, a páciensek testi sulya gyarapodott és általános érzésük javult.

Kezelésünk módja a következő: a beteg bizonyos időn keresztül naponta három doziszban hideg bouillon formájában egy kilo marhaisomhúsból nyer. hatszáz köbcentiméter plazmát vesz be.

— Különbön pedig — szólt befejezésül dr. *Hericourt* — mi nem akarunk se lármát, se reklámot! Célnk, hogy az orvosoknak tapasztalati alapon nyert módszert adjunk a tüdővész gyógyítására. Mert a mi módszerünk meggyógyítja a tüdőbetegeket.

Millió és millió szegény szenved ember új reményéhez jut most a párisi fölfedezés hírére. Bárcsak bevalókn!

— **A pozsonyi polgármester halála.** *Taller* Pál királyi tanácsos, Pozsony város polgármestere, mint levelezőnk jelenti, ma 54 éves korában meghalt. *Taller* alig két év óta állott az ősi koronázó város élén, 1898 nyarán lett polgármester az akkor nyugalmába vonult *Dröcker* polgármester helyett. *Taller* nem sokáig volt beteg. Március 3-án meghűtötte magát és tüdőgyulladászt kapott, ami most sirba vitte.

— **Estély.** *Folyák* Béla országgyűlési képviselő házánál tegnap fényes estély volt, melyen a politikai világnak számos előkelősége és a közélet más ismert emberei adtak egymásnak találkoztak. A díszes vendégsereg sorában ott voltak *Szöll* Kálmán miniszterelnök, *Perczel* Dezső, a képviselőház elnöke, *Horváthy* Nándor, gróf *Tisza* István, *Vészi* József, *Mikszáth* Kálmán, *Gajári* Ödön, *Bessenyei* Ferenc, *Lónyay* Sándor, *Szabó* Imre, *Purgly* Sándor, *Osztrótschky* Géza, *Rosenberg* Gyula országgyűlési képviselők, *Ludvigh* Gyula, az Államvasutak elnökigazgatója, *Szalavszky* Gyula stb. A társaság középpontja a nagyműveltségű háziaszony volt, akinek lebilincselő szeretetreméltósága valósággal elbájolta vendégeit. Ehhez járult a háziurnak szives magyar vendégszerellete, amely kifogyhatatlan leleményességgel igyekezett az estét széppé és kellemessé tenni, ami teljes mértékben sikerült is. A társaság a legpompásabb hangulatban töltötte el az estét ebben az igazi uri szalonban.

— **Az utolsó Hentzi.** A Hentzi család egészen kivézet. A napokban halt meg az utolsó ember, aki ezt a nem éppen dicsőséges nevet viselte. *Hentzi* Józsefnek hívták s alezredességgé vitte a hadseregben. Hatvanhétben nyugalmában ment s Linzbe költözött. Ezernyolczáztalnegyvenben lépett a császári seregbe mint alhadnagy, több háboruban részt vett s negyvennyolcban megkapta a vaskoronarendet. Három leánya maradt, mind a három katonatiszt felesége.

— **Gerő Viktor meghalt.** *Gerő* Viktor tanár, aki a minap öngyilkossági kísérletet követett el, ma a Rákos-körházban pár napi szenvedés után belehalt sebébe. A szerencsétlen embert vasárnap délelőtt 11 órakor temetik az izraelita temető halottas házából.

— Madagaszkarból a szegedi honvéd kaszárnyába. Ezelőtt hét esztendővel egy Szóó Róbert nevű huszonkét éves fiatal embert besorozták katonának — az ötödik honvéd-ezred pórtartalékába. A fiatal ember egy évvel később kiment Madagaszkarba ültetvényesnek. Nagy földterületet vásárolt potom pénzben, keményen munkához látott s most hét esztendő múlva vagyonszerű ember lett belőle. Ott messze is megmaradt azonban magyarnak és pedig jó magyarnak. Magával vitte a katonakönyvét s mindenfelé, ahol megfordult, láttamoztatta a konzulátusokkal. Végre aztán kapott egy behívót, hogy jöjjön haza és szolgálja le a két hónapját. A behívó levél Párisban érte. Nem szívesen szakadt el a szép nagy várostól, tehát kérelmet küldött haza, hogy halasztsák el a szolgálatát. A kérelmet nem teljesítették. Erre hazament Szegedre, be a kaszárnyába és belebujt a munderba. Két hónapig fog szolgálni. . . . S mit csinálnak addig az ültetvények?

— Szász Károlyné halála. Szász Károly dunamelléki református püspököt súlyos csapás érte; felesége, született Bibó Antónia tegnap este fél tízkor szívizéhihűdésben meghalt. Az elhunyt urnó, aki 63 éves volt, már évek óta betegeskedett. Mostanában aránylag jól érezte magát. Tegnap este családja körében volt és éppen vacsorához készültek, amikor egyszerre elszédült. Gyorsan orvosokért küldtek, de a segítség későn volt; rövid szenvedés után meghalt. Az elhunyt, aki néhai Bibó Károly halasi föld-birtokos és nádori tiszt leánya volt, jótékonyasága és szeretetreméltó modora miatt a főváros elölkelő társadalmában nagy népszerűségnek örvendett. A Kálvin-tér 7. számú gyázházban helyezték ravatalra és temetése holnap délután fél 4 órakor lesz. A mélyen lesújtott özvegy püspök ma délelőtt sok részvételközöt kapott. A gyászolók között van ifjabb dr. Szász Károly miniszteri titkár, ki édes anyját gyászolja és Bibó István kuriai bíró is, akinek az elhunyt nővére volt.

Szász Károlyné halála mindenfelé őszinte részvételt keltett. Megjelentek a gyázházban Cseh Ervin horvát miniszter, Szilágyi Dezső és Besenyei Ferenc országgyűlési képviselők, levélben fejezték ki részvételtüket Tisza Kálmán, Széll Kálmán miniszter-elnök, Darányi Ignác földművelésügyi miniszter, gróf Tisza István, távirattal pedig Sztarmárról Hegedűs Sándor kereskedelemügyi miniszter. A koporsót a püspöki lakás nagyterméből leviszik a templom előcsarnokába, ahol Szilágyi Arcz tart beszédet, a temetőben pedig Fapp Károly mond búcsuzót. Szász Károly püspök a következő gyászjelentést adta ki:

Szász Károly budapesti ev. ref. lelkész, a dunamelléki ev. ref. egyházközség püspöke, a maga és az egész rokonság nevében megtört szívvel jelenti, hogy forrón szeretettel a szerető felesége, a legjobban anyja és nagynyánya, a hű testvér és rokon, Szász Károlyné n. sz. Bibó Antónia 1. évi március 16-án est fél 9 órakor, hosszasan tartott betegség után, de hirtelen halálra, életének 63-ik, s boldog házasságának 42-ik esztendőjében csöndesen elhunyt. Övéhez való ragaszkodása s Istenben való bizodalma egyenlő mértékben töltötte be neimes szívét, szeretettel teljes vállalkos lelkét. „En Atvám! Éa lehetséges, miujkét é e pohár én tölem, mindazáltal ne ugy legven, mint én akarom, hanem mint Te.” — Ebben nyugodott meg, s erre tanította övét is. Most Istennél van, s oda várja szeretettel kedveseit. — A drága halott hült tetemet 17-én szombaton délután fél 4 órakor a kálvin-téri református templomban tartandó beszéd után helyezik örök nyugalomra a keresztusi temetőben. Aldott legyen emlékezete! Ilona Zsny Józsefné, Póla Varga Gyuláné, Károly, Béla, Ida Várady Miklósné, Margit gyermekel, Zsny József, Vargha Gyula, Várady Miklós vejei, legifjabb Szász Károlyné született Bibó Ida neve, dr. Farkas Elemér, Margit leányának vőlegénye, Vargha Ilonka, Zoltán, Erzsike, Tamás, Gyula, Szász Katica, Gyuri, Feri, Várady Miklós, Laci, Szabolcs unokái, Bibó György, István, Dénes testvérei, özvegy Horváth Sámuelné, Szász Róbert, özvegy Szász Domokosné, özvegy Szász Béláné sógora, sógoróné.

— A nagy Galeotto. Apátfalváról írják, hogy ott egy fiatal nevelőnő, Huddák Margit öngyilkossá lett. Öngyilkosságának oka állítólag az volt, hogy miután legutóbbi helyéről elbocsátották, a községben sehol sem kapott menedéket, mert rossz híreét költötték. Végső elkeseredésében kiment az ottani állomásfőnök hűgáihoz, akikhez járatos volt s mikor senki sem vette észre, lekapta a falon függő revolvért és főbelötte magát. A boldogtalan leányt még halála után is üldözte balsorsa. Holtteste, bár a főszolgabíróaságot telefonon értesítették az öngyilkosságról, három napig hevert vérében az öngyilkosság színhelyén, a halottas kamrában pedig kigyuladt a ravatala, úgy, hogy csak nehezen tudták elolítani.

— Gyorsíróverseny. Az Országos Magyar Gyorsíró-Egyesület vasárnap, folyó hó 25-én délután 2 óra-kor rendezi ez idei tavaszi íráserseyyét a képviselő-ház üléstermében. Feltevélek: az első díjjal (4 arany) 220, a másodiknál (2 arany) 180, a harmadikkal és a hőlydíjjal (1—1 arany) 150 szótág írása per cent-ként. Vidéki munkák díjazására fenntartva 3 arany. A legszebb és legszabatosabb pályanyertes steogrammm külön díja egy arany. Résztvehet az országgyűlési gyorsírók és az illető fokom már egyszer nyertesek kivételével a Gabelsberger-Markovits-rendszer minden követője és díjra való igény nélkül bármily rendszerű gyorsíró. Vendégeket szívesen lát az

egyesület, amely az előző napon, szombaton, folyó hó 24-én esti 7 órakor tartja a képviselőház helyisé-gében tavaszi közgyűlést.

— A társaságból. Az ideai farsangi szezonnak a legfényesebb eseménye volt az az estély, amely tegnap Rath György főrendiházi tag József-köruti termeiben a budapesti társaság színe-javát látta együtt. Köz-életünk számos notabilitása, budapesti beauték, a művészlág előkelőségei érdekes és festői csoportokat alkítottak a műkinéseiről híres termekben, ahol nagyon megcsodáltak a műértő bázíur két leghalabb személyenét: egy-egy eredeti Potter és Rembrandt képet. A fényes vacsora után Gergely Istvánnak, a tehetséges fiatal költőnek *Egy új szingagató* című elmés, alkalmi bohóságát adták elő: Vizváry, P. Márkus Emilia, Barolucci, Pártos Béláné, Baligovich Bojár Teruska, Vizváryné, Takács Mihály és Kornai Rikárd. A hangulat oly kitűnő volt, hogy a fényes társaság reggeli négy óráig maradt együtt a nélkül, hogy táncollak volna.

A meghívott vendégek névsora ez: Hegedűs Sándor miniszter és családja, Plósz Sándor miniszter és családja, Darányi Ignác miniszter, Perczel Dezső, a képviselőház elnöke és családja, Bucics Zsigmond püspök v. b. t. t., Wohl Janka, Radisich Jenő és családja, bélei Riekl Gyula és neje, Láng Lajos v. b. t. t. és családja, Szell Ignácné és leánya, báró Bánffy Györgyné, Radakótszka Karaccsi Clemecca grófnő, Pongrácz Iona és leánya, Belicska Béni és neje, gróf Keglevich Béla, Szalay Imre és családja, Pekar Gyula, özv. báró Jeszenszky Béláné, Fadrus Janos és neje, Emich Gusztav és neje, Zilani Gyula és neje, Vad-nay Andor és neje, Bukovitsch Artur és neje, Ordódy Pál és neje, özv. Kovács Zoltanné és leánya, dr. Molnar Akos és neje, Kriszinkovics Béla és neje, Zsambokréty Emil és neje, Sipély Sandor és neje, Rűk G.-né, dr. Falk Miksa és családja, Pártos Gy.-né és fia, Berzeviczy Albert és családja, Zsilinszky Mihály és neje, Vörösmarty Béla, Lipthay Kornél és családja, Vágó Pál, Tornay Alajos, Kern Aurél, Szabó Nandor, Malonyay Dezső, Gömörly Oliver, Sotkovszky Tibor, Ferenczy Ferenc és Károly, dr. Schönherr Gyula, Nagy Ödön, Balló Ede, Hock Janos, gróf Bánffy György, Szana Tamás, Bartók Lajos, dr. Hazay Istvan, Lyka Károly, Bujanovich Sandor és család a, Rakovszky Istvan v. b. t. t., P. Markus Emilia, gróf Apponyi Sandor, Küry Oszkárné és leánya, Czobor Béla, ifj. Hegedűs Sándor, dr. Heinrich Gusztav és neje, Szász Károly, Zala György, Szinyey Mersé Pál, Rath István és Imre, Takács Mihály és neje, Buttykay Akos, Vizváry Gyula és neje, Kornai Richard, Baligovichné és leánya, báró Huszár Iona.

— Leáldozott a nap, meghalt egy leány. Tavaly történt Münchenben, hogy a nagy bajor város egyik legszebb leánya, Dörffler Kamilla beleszeretett egy fiatal emberbe, aki ellen azonban szülőinek igen sok kifogásuk volt. Anyji, hogy meg is tagadták tőle a leányukat. Hogy a leány felejtsem, utazni vitte az apja, Svájcba, Franciaországba s ezen az uton, a Pílatús-hegyen egyszerre csak eltűnt oldala mellől a leány. Azután se került elő. A megrémült ember igénybe vette a rendőrséget, megbizta a gyermekek keresésével a legügyesebb hegymászókat, de csak nem került elő a leány. Végre is egyedül ment haza Münchenbe s azóta se hallott a gyermeke-ről semmit. Most végre megírt a szomorú bizonyosság. A Pílatús-hegy egyik szakadékában egy női holttestet találtak s a már foszlányokra szakadt ruhája zsebében egy levelet. Azt küldte el a svájci hatóság Münchenbe.

Igy bucsuzik benne a szép szerelmes leány:

A halál mindent kiengesztel, így kezdődik a levél s amikor megtudjátok, hogy milyen szomorúságot hoztam rátok. már halott vagyok s nem haragudhattok rám. Kedves jó apám, te utazni vittél, hogy elfelejtsem őt s azt hittem, hogy a természet szépségei és csodái segítségére lesznek ebben. Én nem vádoltam, nem akarok vádolni azzal, hogy megfosztottál jövendő boldogságomtól, én meg tudom érteni, hogy nem akartál olyan férőhöz adni, amit előtéd folyton rágalmaztak s akit e miatt nem tudtál becsülni. Isten a tanum, hogy méltatlanul vádoltál. Én nem vádoltam, nem vádoltalak azzal, hogy te azt a bele ezést óhajtottad, amelyet én csináltam. De ha tőrlemes lettél volna s meg akarsz győ-ződni az ő tisztaságáról, akkor én is boldog len-nék, ő is, meg ti is.

De most már vége mindennek. Meg kellett halnom, mert nem tudtam őt elfelejteni, meg kellett halnom, mert nem tudtam közzöttetek meg-osztani a szívemet. Ha ti is szeretetté volna őt, milyen boldogok lettünk volna együtt, egy közös lézsekben, ahol szeretet, békesseg és nyugalom lett volna a társunk.

. . . Akkor szállt meg a halál végja, a mikor a Pílatuson a nap leáldozott. Akkor láttalak utóljára, kedves jó apám. Milyen jó kedvben, ugy-e, milyen jó kedvben ültünk a hotel étter-mében, míg a havasi kürt méla hangját meghal-lottuk? Azután, hogy rohantunk a sok angollal a csucsra! Emlékszel rá, hogy utközben meg-

szorítottam a kezedet? Az volt a bucsu. Azután néztük az aranyos napot, hogy egyre kisebb meg sápadtabb lett, aztán egyet lobbant és eltűnt. Mélységes csönd vett bennünket körül, a nagy meghatótságtól nem jutottunk szóhoz. Az-után sok, sok felhőrongy szállott felénk a völgy-ből, sebesen jöttek, egymást üzeve, taszítva, meg-előzve, míg a hogy egészen el nem sötétült.

Lementem a szobámba, azzal az elhatáro-zással, hogy megírom ezt a levelet, azután visszamegyek a csucsra . . .

. . . Ne haragudjatok, hogy szomorúságot hoztam rátok. Iry kellett tennem, nem engedte-tek más megoldást . . . Isten hozzád, szerelem!

Most következnek a késő bánat és nagyon sok ha. Ha így, ha úgy — és a szép lány min-denképpen meghalt.

— Az egri csőd. A miskolci kereskedelmi és iparkamara vezetői elismerésre méltó igyekezettel fáradság azon, hogy a megrémült egri pénzüciót újabb rázkódtatásoktól megóvják. E célból ma a ka-mara kiküldötték Radvány István elnök és Szentpályi István ma Egerben a három nagy pénzintézet ér-tekezletet tartottak és az ott létrejött megállapodás értelmében a csődbe került pénzintézet váltóállomá-nyából, amely 200.000 forintra rug, 50.000 forint a lejáratoro kifizették, a többi váltók nagy része a hitelintézetnél elhelyezésre talált. Az egri kereskedőket és iparosokat egyébként, táviratozza levelezőnk, csak csekély részben érinti a bukott bank csődje.

Egerből táviratozzák: Dostál könyvelőt a vád-tanács szabadlábra helyezte. Az a hír, hogy Dostál beismerte, hogy a hamis mérlegről tudomása van, téves.

— Zajacz Istvánt elcsípték. Megirtuk a Zajacz István millióinak történetét, aki Ameri-kába vándorolt néhány év előtt a felvidékről s ott a newarki Balbach-féle aranyosban aprán-ként milliányi aranyat lopott el s azután, mikor egyik társa észrevette üzemelt, megszökött. *Liptó-Szentmiklósról* táviratozzák most, hogy a hir-hedt aranytolvaj kézrekerült. Zajacz nagy kerülő uton Londonot és Pétervárt érintve jött Magyar-országba. Miután Newarkban feleségét, leányát és több társát letartóztatták, egy amerikai titkos rendőrt küldtek Magyarorszába, aki egy buda-pesti detektívvel együtt mintegy két héttel előbb érkezett ide. Bámulatos furfanggal állították fel csapdáikat a Felvidék minden nagyobb vasúti állomásán. Miután Zajacz kézrekerítőjének 2000 koronát ígérték, összetoborzottak néhány embert, akik Zajacozt jól ism rik és ezek egy részét Orlón, Aboson, Kassán, Poprádfelkán, Zsolnán, Rutkán és több helyen állították fel; másik részét pe-dig a kassa-oderbergi vasut vonatain folyton utaztatták. A leleményes amerikaiinak nagy ál-dozatába került ugyan ez, de fáradozását siker koronázta. Zajacz szerencsésen kikerülte Orlón és Aboson az őrszemek figyelmét s megérkezett Iglóra. Igló és Poprádteleka között azonban a vonaton felismerték. Poprádtelekán átadták a csend-őröknek, akik több táviratváltás után ma beki-sérték Liptó-Szentmiklórsra s átadták a járásbíró-ságnak. Mint hírlik, Zajacz több társával utazott el Amerikából, akik azonban Aboson elváltak tőle s állítólag Gömörbe utaztak. A hiányzó arany értéke megközelíti a két milliő dollárt, melynek egy részét Newark egyes kereskedőinél megtalálták, akikkel Zajacz összekötötésben áll-lott. Zajacz állítólag naponta 300 dollányi arany-tal lopott.

— Tűz a Vigadóban. A Vigadó kistermében, ahol az osztályorsjáték buzásai folynak, ma délelőtt tűz keletkezett. A padozat alatt vonul el a gőzfűt-őző, s valószínű, hogy ennek tulhevítése követke-zésében tűzet fogott a padló, amely lánggal kezdett égni. A tüzet hamarosan eloltották, s a buzást egy mellékteremben folytatták.

— Házasság. Báró Splényiné Blaha Lujza fia, Blaha Sándor szolgabíró, tartalékos huszárhadnagy ma délben esküdtöt nészéget az I—III. kerületi anya-könyvvezető előtt Paál Margitnak, Paál Viktor zala-szent-grothi uradalmi főtitiz leányának.

— Apagyilkosság. Mohácsról táviratozzák, hogy Jakab József csurai földbirtokos borzasztó tette re-vedett. Vincellérjével, akit száz forinttal megvásárolt, meggyilkoltatta az édesapját, hogy a vagyonhoz hozzájusson. Jakabot, aki beismerte a felbujtást, fele-ségével és a vincellérral együtt letartóztatták.

— Bolti tűz. Klein Gyula kereskedőnek a Baross-utca 83. sz. a levő vaszon- s rövidíru üzle-tében az éjeli tűz tamad, amelyet a VIII. kerületi tűzörség eloltott ugyan nagy fáradság után, de a készlet teljesen odaveszett. A kár mintegy 4000—5000 forint. A megrémült tűzviszálat lesz hivatal-kiderteni a veszedelem keletkezésének okát.

— Összeegott leány. Varga Róza cselédleány az este az Új-utca 4. szám alatt lévő szolgálati helyén vasalás közben elaludt. E közben a vasalóból kipat-ant egy szikra, amely a lány ruháját lángra lobbant-totta. A szerencsétlen oly mélyen aludt, hogy csak akkor ébredt föl, amikor testét a lángok mardosták,

Segélykiállításaira a házbeliek előrohantak, letépték égő ruházatát, de ekkor a szegény annyira össze volt égre, hogy haldokolva került a Rókus-kórházba.

— Az osztályorszájék húzása. Az osztályorszájék mai húzásán szazezer koronát nyert 60772, harmincezer koronát 99293, tízezer koronát 10084, ötezer koronát 22192 66440, kétezer koronát 52462 54049 66659 80343 95664 34119 46752 59271 53661 30144 7080 4051 29078 73143 97590 26622 42838 85333 26879 51163 8244 91446 62588 28531 99978 24975 36842 9345 1685 45080 82175 38052 71219, ezer koronát 66806 23-89 19007 13769 94377 290 4960 78492 88410 1359 29975 34167 1096 88186 827-6 3819 39840 42677 94276 70999 63-74 54600 72530 18342 44256 22534 9605 14615 38716 34869 5450 49673 17154 74695 63005. Ötszáz koronát 49726 86268 16260 6-740 43346 4336 3151- 674-9 948- 34421 71191 21905 14-38 84078 22644 72724 96932 6-674 1530 52056 44569 24369 10275 24417 2 252 13399 30526 25253 66065 38192 43414 18671 20-84 96940 87932 53-54 31010 20269 63434 54706 529 12554 38304 8558 14936 81183 8732 73645 39996 92185 65317 66216 73978 5-126 93463 24219 72191 39457 990 35382 24312 70806 28403 441-5 36534. A 60772. számú sorsjegyet, amely a mai húzáson szazezer koronát nyert, Lukács Vilmos bankházában (Füred-utca 10.) vásárolták.

Vásároljon osztályorszájegyét Lukács Vilmos bankházában, Budapest, V., Füred-utca 10.

(x) Minden jobb háztartásban nélkülözhetetlen a *Fiumei* csokoládé és cacao. Kapható mindenütt.

(x) **Vukovári arckenős.** *Krajevics* vukovári gyógyszerész kijelenti, hogy vonatkozással a 71.012. számú belügyminiszeri rendelethez, a 45 év óta forgalomban lévő arckenőset mai naptól fogva *vukovári arckenős* név alatt hozza forgalomba. Számos utazó ugyanis „Dr. Spitzer” e nevezéssel az ő arctalmatlan szerét árultatta. Az ő készítménye tökéletesen megfelel a 71.012. számú belügyminiszeri rendeletnek, a kenőcs tehát törvényes és jóhatású.

Sedant a latin nyelvnek!

— Intervjú az Olympuson. —

Berlin, március 16. Vilmos császár egy rendeletben megszeríti a latin nyelv használatát az egyetemeken és a tandíjakat föltalmazza a latin nyelv kiküszöbölésére.

Harmine esztendő óta viaskodik a germán szellem a román géniuszszal a gyűlöletéért. A helyzet úgy áll, hogy a német győzőnek tekinti magát, a román géniusz pedig ugyanezt hiszi magamagáról. II. Vilmos császár — úgy látszik — már végzett a modern román szellemmel és fegyverét a régi klasszikus latin nyelv ellen fordítja.

Ebből az alkalomból több híres klasszikus nagyság szólal meg a német császárról és rendeletéről. Ezek a nyilatkozatok így hangzanak:

Heu me infelicem! Ezért irtam én meg latinul a Germániát?

Tacitus.

Domnu! Hát még mit törünk el?

Trajanus.

Császár! Az eleven nyelveket öld meg, ne a holt nyelveket.

Cicero.

A miles gloriosus című vígjátékomban is van egy olyan erőszakos katona... Majd az beszél helyettem. Engem hagyjanak aludni, meguntam már a vígjátékokat.

Plautus T. Maecius.

Ilyen munkára: szegény Lázár

A császár.

Mert mindent nem törölhet el,
Bármilyen gögös, bátor,
Különbön népe azt is eifeledné,
Mi az: — Rex Imperator.

Juvenalis.

Nyelvünkre öltöd nyelvedet?

Nem lehet.

Martialis.

Aki nem tud latinul, az nem olvashatja el a Digestákat. Aki nem olvassa el a Digestákat, az — Vilmos német császár. Sajnálom őt!

Justinianus.

Szívóbi örvényli a császárt, mestere

Julius Caesar.

Megmaradjon? Elitálták?... Én mosom kezeimet.

Fontius Filátus.

Ezt a hírt is, mint minden mást szépséggel kell fogadnunk.

Dr. Galenus,
a kórbölcset tanára.

Ceterum censeo Germaniam esse delendam.
Haragszom!

Cato.

Az egyik:

Nekünk egyszer volt csak alkalmunk arra, hogy a latin nyelvet halljuk. De akkor az édesen csámcsogott...

A másik:

— Őseink ott a berkekben, ah, sok jót felelték a két latin ifiúval, hogy azután a latinok pusztítottak bennünket a legjobban. De nem mondták rójuk rosszat, mert az én nyelvemet is megszörözték...

A két dajkáló farkas.

Parce, pater! — soha már latinul nem írok, se beszélék.

Megtölti Vilmos s én neki szót fogadok.

Ovidius.

Kérem, hadd dolgozzam!

— Szintén ipar-ügy. —

Budapest, március 16.

Jászai Mari *Arról, ami nincs* című cikke, amelyet a *Budapesti Napló* tegnapi számában közölt, nagy feltűnést keltett és özönével kapjuk az érdekeltek és a nagy közönség köréből a legkülönbözőbb reflexiókat, amelyeket nagy számuknál és terjedelmükkel fogva ki sem adhatunk. Csak egyre kell mégis visszatérnünk!

A nagy művészön elpanaszolta, hogy uri osztályaink megvetik az ipari munkát és gyermekeiket mumus módjára azzal ijesztetik, hogy ha nem tanul, hát iparosnak adják. De tudunk fordított esetet is. Tudjuk azt, hogy ha uri embernek végül eszébe jut, hogy iparosmunkával tartsa fenn magát és családját, a leglelketlenebb copf, a legigazságtalanabb bürokratizmus és az önző céh mindent elkövet, hogy a munkából kiszorítsa.

Leközlünk itt egy folyamodványt, amelyet ma adtak be Hegedüs Sándor kereskedelemügyi miniszternek és amely így szól:

Nagyméltósága

Hegedüs Sándor
kereskedelemügyi m. kir. miniszter urhoz

Budapestben.

Alázatos folyamodása X. Y.-nének (lakik...), amelyben engedélyt kér arra, hogy négy éhező gyermekének ruhakészítéssel kenyeret kereshessen.

Nagyméltósága Miniszter Ur!
Kegyelmes Uram!

Mély tisztelettel alulírott azon alázatos kéresemel bátorodom Nagyméltóságod elé járulni, miszerint nekem megengedni kegyeskedjék, hogy 4 éhező gyermekem számára kezem munkájával megkereshessem a mindennapi kenyeret.

Férjem már húzamos idő óta kereset nélkül van. Négy kis gyermekem kenyér után sir. A törvény előírja, hogy a gyermekeket iskoláztatni kell. Éhesen, mezítláb nem küldhetem a kis ponytyokat (a legidősebb 10 éves) az iskolába.

Kegyelmes Uram! Lánykoromban megtanultam a szabószágot és most gyermekruha készítésével akartam családomnak a betevő falatot megszerezni.

Tudom, hogy ehhez is iparengedély kell. Első sorban tehát a VI. ker. előjárásához fordultam, honnan a szabóipartestülethez utasítottak.

A szabóipartestület kifogásolta az A/a. ide zárt képesítő bizonyítványomat, amely meglehet, hogy formailag talán nem egészen helyes, de hisz akkor, midőn én a szabószágot tanultam, távolról sem hittem, hogy valaha rászorulok arra, hogy ezzel kenyeret keressék!

Újabb beadványban késznek nyilatkoztam bármikor a szabóipartestület előtt elméleti és gyakorlati vizsgát letenni.

Rövid uton elutasítottak. Kértem az elutasítást, írásban, indokolva.

Erre azt felelték: „Az ipartestület belátása szerint cselekszik, határozat kiadását nem látja szük-

ségesnek és erre nem kötelezhető.” Ez ugyan igaz, de reám nézve nagyon szomorú.

Nagyméltósága miniszter ur! Engedje meg, hogy dolgozhassak és munkám gyümölcsével négy ártatlan gyermekből tisztességes embert, hazámnak hasznos polgárt nevelhessek és ne engedje, hogy elzüljön a nyomorban elveszünk.

Nagyméltóságodnak alázatos szolgálója:

X.

Megható egy olvasmány ez a folyamodvány és írójának a tollát a végső elkeseredés vezette. Ez az urinó, — akiről tudjuk, hogy előkelő családból való és hibáján kívül vesztette el vagyonát, — dolgozni akar és tud is dolgozni, de itt van a céh önzése, amely eltitálja a munkáját, amely elvesztéért.

Hegedüs Sándor kereskedelemügyi miniszter van az az ember, aki ezt a derek, bátor asszonyt a maga igazához fogja segíteni.

FŐVÁROS.

(*) **A főváros közgyűlése.** A fővárosi törvényhatósági bizottságának mai közgyűlése hozzájárult a Szent György-tér szabályozásának terveihez s ezzel lezáródnak annak a bosszu konfliktusnak aktái, amelyet a közmunkatanács a volt miniszterelnök támogatásával előidézett. A *Budapesti Napló* is megelégedéssel tekint vissza e küzdelemre, amely megvédte a főváros igazát és Széll Kálmán miniszterelnök helyesléseivel diadalra juttatta a szűkmarku közmunkatanácsos szemben azt a tervet, amely méltó környezetet teremt a nagy királyné emlékszobrának. A napirend egyéb tárgyai közt szélesebb körű érdeklődésre tarthat számot a közgyűlés határozata a millenáris esztendőben tett két millió koronás alapítványról. A közgyűlés hozzájárult a tanácsnak ahhoz a javaslatához, hogy olyan nagyobb, egységes intézmény létesítessék, amely úgy a nemzeti kultúra, mint a jótékonyosság céljait egyaránt szolgálja. Ehhez képest azt az eszmét találja megfélemlőnek, hogy az alapítvány népkönyvtárakkal kapcsolatos munkásonthozak fenntartására fordítsanak. A végleges elhatározás azonban akkorra tartandó fön, amikor erre vonatkozólag konkrét javaslat áll rendelkezésre. Felhívja a közgyűlés a tanácsot, hogy a szakbizottságok meghallgatása után a tervezetet mutassa be. *Neuschloss* Ödön és *Fülöp* Karoly főlszólalása után kimondotta a közgyűlés azt is, hogy mindaddig, amíg az alapítvány sorsa el nem dől, a kamatokat fönntartják erre a célra. Azokat az egyesületeket és intézeteket pedig, amelyek az alapítvány kamataira pályáztak, elutasítják.

A kalendárium és a tanács.

A főváros tanácsának a kalendáriuma fura jószág. Bebizonyították már sokszor. Amikor előre látak már valamit, az gyakorlati elmuloit és a mi megtörtént, azt a kalendárium csak jelezte, hogy lesz. És ha arra számítottak, hogy a kalendárium igazat mutat, akkor a tanácsnak nem volt igaza, ha meg a tanács azt hitte, hogy a kalendáriumnak van igaza, akkor sem a tanácsnak, sem a kalendáriumnak nem volt igaza. Szóval, a helyzet is fura.

A tanács tehát ellenkezésbe helyezkedett a kalendáriummal és elhatározta, hogy itt a tavasz. Ki is jelentette, hogy ennek következtében a városigeti fasorban és a Stefánia-uton nagy a por. Tehát locsolni kell az utakat. És kisült, hogy a kalendáriumnak van igaza. Mert a locsolás nyomait betakarta egy szelid hóvihár. Szóval a tanácsnak nem volt igaza.

Evvél azonban nem törődött egy vállalkozó. Az, aki a főváros megöntözésére vállalkozott. És a tavasz kinevezése után rögtön azt kérte, hogy két ló helyett ezután egy ló húzassa az öntöző kocsikat. Ő ezért nyolcezer forintot elenged a dijakból. A tanács ma kijelentette, hogy ha tízezer forintot enged el, akkor egy ló is húzhatja majd a kocsikat. A tény pedig az, hogy már néhány napja egylovos öntöző kocsik járnak az utcán.

A tanács tehát csak meg fogja talán adni az engedélyt. Ezt ma határozta el. A vállalkozó már tegnapelőtt egy lóval húzatta a kocsijait. A tanács tehát jóvőnek látta ma azt, ami tegnapelőtt már múlt volt. A vállalkozó pedig jelennek vette azt, ami ma tulajdonképpen jóvő még és a tanács engedélyének jóvőjét ő már tegnapelőtt multra degradálta.

Ilyen kalendáriummal dolgozik a tanács. Nem csoda, ha a főváros még a multban él.

Pont.

SZÍNHÁZ, ZENE.

**** A vidéki színészet új felügyelője.**

Már régebben megirtuk, hogy gróf Festetics Andor, a Nemzeti Színház igazgatója arra az állásra van kizemelve, amelyet annak idejében a kolozsvári Nemzeti Színház volt intendánsa, Gyrmáthy Miklós kedvéért kreáltak s hogy gróf Festetics lesz a vidéki színészet felügyelője. Ez a kinevezés, mint megbízható forrásból értesülünk, küszöbön áll s gróf Festetics, mihielyest elhagyja a Nemzeti Színházat, ami július elején megtörténik, azonnal elfoglalja új állását, amelynek hatáskörét csak azután fogják meghatározni.

**** Az új Nemzeti Színház.** A ferencvárosiak folytatják az új Nemzeti Színház helye érdekében megindított mozgalmaikat. A napokban dr. Tolnay Lajosnak, a IX. kerület orsz. képviselőjének vezetésével küldöttség nyújtotta át Széll Kálmán miniszterelnöknek a ferencvárosi polgárok emlékiratát, melyben adatokkal, statisztikával számoltak és tervekkel megbizonyítják, hogy az új Nemzeti Színház számára a legjobb hely az a telek, amelyen most a régi Oroszlan-fogadó, a kalvinteri református templom és paplak emelkedik. Kimutatták, hogy a színháznak a régi helyén való új építése pénzügyileg 320 ezer koronával kedvezőlenebb, mintha a Kalvin-terem épülne. A ferencvárosi polgári kör e memorandumot az összes országi és városi képviselőknek megküldi.

**** Novelli a Vigszínházban.** Ermete Novelli az idei tavaszra újra vendége lesz a Vigszínházban. A nagy olasz művész a napokban levelet intézett a Vigszínház dramaturg-igazgatójához, amelyben a fölött való nagy örömet fejezi ki, hogy újra játszhatik a magyar közönség előtt, amely oly meleg rokonszenvvel tüntette ki első jöttelével. A művész, mint már említettük, május havában több estén át lesz vendége a Vigszínházban. Egyuttal megemlítjük, hogy Novellinek, aki most Berlinben vendégszerepel, a német közönség előtt olyan óriási sikere van, hogy meg kellett hosszabbítani a vendégjátékát.

**** A színészközlés elhalasztása.** Mai színházi rovatunkban közreadtuk azt a körlevelet, amelyet a miskolci színhárszövetség intézett a vidéki társulatokhoz a március végére összehívott színészközlés tárgyában. A körlevélnek, mint értesülünk, meglesz a hatása, mert a Színész-Egyesület központi tanácsa maga fog intézkedni, hogy az alapszabályellenesen összehívott közlés elhalasztassék. A közlés elhalasztásáról már csak azért is gondoskodni kellett, mert a megerősítés végett a minisztériumhoz felterjesztett új alapszabályok még mindig nem érkeztek le. A közlést április utolsó napjára fogják összehívni.

**** Operaház.** Holnap, szombaton lesz *Bahnert* József *A csempészek* című két felvonásos operájának bemutató előadása béreltfolnyamban Vasquez grófné, Diósy, Arányi, Takáts, Beck, Hegedűs szereplésével. Az operát a *Coppélia* ballet előadása követi, melyben a főszerepet *Schmidek* Gizella ez alkalommal táncolja először.

**** A filharmonikusok tréfas hangversenye.** A budapesti filharmonikusok hétfői tréfas hangversenyre már az összes jobb helyek elkeltek. Parodisztikus zeneelőadásokat ilyen nagy keretben és ekkora apparattal eddig nálunk még nem rendeztek. A hangverseny 8 órakor kezdődik a következő műsorral:

I. szakasz. 1. *Kleinecke* a „Nürnbergi mesterdalnokok” nyitányának parodiája. Előadja a teljes filharmoniai zenekar. 2. „A föld és népei.” Caturhistorico-geographic-humorisztikus előadás. Előadja *Vizvári Gyula*, a Nemzeti Színház tagja. 3. *Kleinecke* „Scherzo” 4 fagótára, előadják *Wieschendorff Henrik*, *Wienholz Ernő*, *Rauscher István*, *Papp Zsák*. 4. *Kerner-Kolben* „Filharmonikus” férfi-kar. Előadják: *Revere Imre*, *Szabó Imre*, *Radó János*, *Alföldi Dezső*, *Kocsis Gyula*, *Zolnay Loránt*, *Jasznaiger Ignác*, *Günzl Teofil*, *Gerendás Vilmos*, *Joanovics János* operaházi tagok. — *II. szakasz.* „Faust” tragikomikus nagy opera dióhéjban. Két felvonásban megírták *Kolben Manó* és *Metz Albert*. Faust — *Semsey Mariska*, *Margaréta* — *Kornay*, *Meisztó* — *Dálnoki*, *Mártha* — *Ney B.* *Siebl* — *Szendry*. *Korcsmáros* — *Zolnay*, *Pincér* — *Gerendás*. A balletkar — *Hegedűs*. Az előadás kezdetét bayrounti mintára harsánnyal jelzik. Rendező *Alszegey*, karnagy *Kerner*.

**** A Nemzeti Színház ifjúsági előadása.** A Nemzeti Színház március hónapban befejezi a délutáni ifjúsági előadásokat. Még csak két ilyen ifjúsági előadás lesz: március 21-én a *Velencei kalmárt* és március 28-án *Nórád* adják.

**** Erlenz új darabja.** Egy párisi távirat jelenti, hogy *Arthur Brueck* *A vörös ruha* (La robe rouge) című új darabja nagyon mérsékelt sikert aratott, dacára annak, hogy a *Vaudeville*-színház tárja, *Rejane* asszony játszotta benne a főszerepet.

**** A Csillag fia — Hegyi Arankával.** *Goldfa-* den zsidó daljátéka, *A csillag fia* (Bar Koehba), amelyre a *Népszínház* most erősen készül, mint értesülünk, a fő női szerepben nem *Blaha Lujzával*, hanem *Hegyi Arankával* fog bemutatásra kerülni.

**** A Magyar Színpad hangversenye.** *Márkus* József kollégáinknak élénken szerkesztett színházi lapja, a *Magyar Színpad*, ma este a párisi újságok mintájára érdekes művészetért rendezett olvasóközönsége számára a *Telefon Hirmondó* útján. A hangversenyen a budapesti színházak előkelő művészei részt vesznek; többek közt *D. Handel Berta*, a *Magyar Királyi Opera* primadonnája, *Szendrey Lajos*, *Kornay Rikárd*, az *Opera* tagjai; *T. Deli Emma*, *Várady Margit*, *Gazzi Mariska*, *Márkus Aranka*, *Weisz Róza* zongoraművész, *Solymosi Elek*, *Iapoltzai Dezső*, *Raskó Géza* és többen. A hangversenynek a legelőkelőbb művészi színvonala volt s nagy műveltséget nyújtott a hallgatóknak.

**** Henriot kisasszony — levelező-lapjal.** Az ipar élelmesége manapság mindent kihalaszt és így kihalasztotta azt a megindító szerencsétlenséget, amely a *Theatre Français* egésze alkalmazását odavesztett fiatal művésznőt, *Henriot* kisasszonyt érte. Tegnap délután száz meg száz camelot árulta a boulevardokon azokat a képes levelezőlapokat, amelyek a fiatal művésznőt gyászkeretben ábrázolják. A jár-kelek ezrelék kapkodtak el a levelezőlapokat, elanynyira, hogy este már alig lehetett kapni: valamennyi elkelt. Az élelmes kiadók nem számítottak ilyen nagy keresetre, úgy, hogy most pár napig várni kell a párisiaknak, míg újra kaphatók lesznek a *Henriot*-levelezőlapok. *Henriot* kisasszony öltözékéből, amelyet a lángok teljes épségben hagyott, művészársai és barátai az összes — elemelhető tárgyakat elvitték emléke gyanánt. Leaggatták a képeket a falról, sőt elvitték puderes skatulyáját, illatos szővegeit és hajlút, amelyek toalette-asztalának fiókjában maradtak.

**** Hangverseny és bál.** A fővárosi hírlapkiadóhivatali tisztviselők segítőegyesülete javára s rnap, március 18-án rendezendő hangverseny műsora a következő: 1. *Schubert* Ferenc 159. mű. Fantázia hegedűre és zongorára. Előadják *Kemény Rezső* és *Bendiner Nándor*. 2. *Sas Ede* új költeményei. Előadja: *Varsányi Irén*, a *Vigszínház* művésznője. 3. *Hubay* szerenade, *Sarasate*, *Jota de Navarra*. Előadja hegedűn *Kemény Rezső*, az országos magyar királyi zeneakadémia tanára. 4. *Prière*, *Esterházy* *Rossi* grófnótól. Féses aux Champ *Zepler Bogumiltól*. Énekli *Lindh Marcella*. 5. *Wagner-Liszt* *Tannhäuser*, uvertűr. Előadja zongorán: *Bendiner Nándor*. 6. *Wagner* *Rikárd*: *Vótán* buosuja, *Berger Vilmos*: *Matrózda*. Énekli *Ney Dávid*, az *Operaház* tagja. 7. *Kuplék*. Előadja: *Németh József*, a *Népszínház* művésze. 8. *Duett*, *Bokor József* *Édes* című operettjéből. Előadják: *Blaha Luiza* asszony és *Blaha Sárka*. Zongorán kíséri *Bokor József*. A hangversenyt a *Royal-szálló* termelében tartják meg és este 1/29 órakor kezdődik. Hangverseny után tánc lesz. Jegy: egyes 4 koronáért, családjegy 10 koronáért minden napilag kiadói hivatalban kapható. Este a pénztárnál a jegyek ára 5, illetőleg 12 korona.

**** Az új Theatre Français.** *Leuyes* közoktatási miniszter, egy párisi távirat szerint, a kamarától 2,200,000 franknyi hitelnek a megszavazását kérte az új *Theatre Français* építési céljaira. A hajléktalanná lett *Theatre Français* igazgatója különben két rendkívül érdekes ajánlatot kapott: az idősebb *Coquelin*, aki évek óta haragban van *Molière* házával, egy hónapi időre teljesen ingyen felajánlotta a saját színházát, a *Porte-Saint-Martin*, arra a célra, hogy a *Theatre Français* tagjainak legyen színpadjuk, ahol folytathatják előadásait; ugyanilyen célból ajánlatot tett *Sarah Bernhardt* is, aki szintén haragban vált el a *Franciától*, a maga színházára nézve A közoktatási miniszter azonban most elhatározta, hogy két hétig az Operában lesznek az előadások, még pedig azokon a napokon, amikor operát nem adnak elő, este, egyéb napokon pedig délután, a matinén. Két hét múlva a *Theatre Français* egészen beköltözik az Odéonba, ahol addig maradt, amíg a régi színházat nem rekonstruálták. Két amerikai építész ajánlkozik már, hogy két hónap alatt teljesen fölépítik a színházat, a közoktatásiügyi miniszter pedig kijelentette a kamarában, hogy legkésőbb négy hónap múlva a régi tervek alapján föl lesz építve a *Theatre Français*. Az új színházat a július tizenegyediküli nemzeti ünnepeken fogják megnyitni.

**** Busoni hangversenye.** A *Royal-szálló* hangversenyterme a legérdekesebb művészetek egyikének lesz a színhelye március 23-án, pénteken este. Ekkor tartja meg ugyanis zongoraszestjét *Busoni* *Feruccio Benvenuto*, a nagy stílus zongoraművészetnek egyik legkiválóbb képviselője. Az öt tüneményes játéka ismeretes a budapesti közönség előtt. Még élénk emlékezetben vannak azok a fényes csadatok, amelyeket ez a csudálatos erejű s az előadás mélységében pártatlan művész nálunk már eddig is aratott. *D'Albert* Jenőn kívül alig játszza valaki stilszerűbben, szebben és hatalmasabban *Bach* és *Beethoven* remek alkotásait mint *Busoni*, aki március 23-iki műsorában is meggyőző bizonyítékát fogja nyújtani a klasszikus művek megválasztásában nyilvánuló

kiünö izlésének. A hangverseny iránt, melyet a *Rózsavölgyi és Társa* cég rendez, óriási az érdeklődés.

**** A Schönerer-regime vége.** *Schönerer* kisasszony, az *An der Wien*-színház tulajdonos-igazgatója hosszan tartott regiméjének határlévó részét, amely május elején ér véget, vendégszereplésekkel fogja befejezni. *Bernardi* átváltozó művészt *Duse* *Eleonora* váltja fel, aki március végétől április közepéig fog játszani. Az ezután még következő két hetet egy operatársulat tölti be.

**** A pétervári Hamlet-előadás.** A *pétervári* nagy művészi esemény az a *Hamlet*-előadás, amelyben *Konstantin* nagyherceg játszotta a maga-fordította *Shakespeare*-darab címszerepét, többszörös elhalasztás után végre megőrt. Az előadásban a cári pár, az egész orosz arisztokrácia s a teljes diplomáciai testület ott volt. Az érdeklődés középpontja természetesen maga a nagyherceg-Hamlet volt, aki, mint a *pétervári* sajtó biztosít róla bennünk, a leányfőnyesőbb alakítás nyújtotta a dan herceg személyében. A többi szereplőnek, amely a legelőbbkelő arisztokraciából került ki, szintén óriási sikere volt. *Oteliat* *Loponkin* asszony játszotta s az óriási jelenésben megrikatta az illusztris társaságot. Erdemes a felemlítésre, hogy az orosz *Otelia* a hagyománytól eltérőleg nem fehér, hanem fekete ruhát viselt. Az egyik sírásó szerepében *Teplov* testőrtisztnek volt nagy sikere. *Polonust* *Popov* őrnagy játszotta. Végre az érdekes *Hamlet*-előadásban legérdekesebb talán az, hogy a királyné szerepét *Eck* ezredesnek a fia játszotta, aki az udvarnál apród.

**** Petőfi ünnep a Müszinkörben.** A városligeti Magyar Müszinkör is megünnepele március 15-ikének emlékét a *Petőfi álma* című látványosság előadásával, melyet tegnap szűfolt ház nézett végig.

**** Premér a Telefon Hirmondóban.** A magyar királyi Operaházban ma este kerül színe *Carlo Luigi Villa* kétfelvonásos dalműve. A premér egyidejűleg a *Telefon Hirmondó* előfőtőinek lakásán is hallható lesz, amennyiben az előadást a *Hirmondó* közvetlenül fogja. A csempészek után a *Coppélia* ballet zenéjét követi a *Hirmondó*. Az *Opera* előadása után a rendes esti felolvasás következik, majd még 11 óráig katonai- és cigányzene átvitel lesz hallható a *Hirmondó* kagylóin keresztül.

A L'Aiglon diadala.

— A Budapesti Napló tudósítójától. —

Páris, március 16.

Ezer frankot is fizettek tegnap este *Sarah Bernhardt* színházában egy páholyért és kétszáz frankot egy szőlőléért. Tömegek előkelő ur és urhölgy kiszorult Rostand új darabjának a premierjéről, a jegyeket hihetetlen gyorsasággal kapkodta el Páris. A bemutatón előkelő közönség volt jelen, többek között *Sardon*, *Halévy*, *Hervieux*, *Anatole France*, *Casimir-Perier*, *Waldeck-Rousseau*, *Zurlinden*, *Coquelin*, herceg *Murat* a feleségével, herceg *Rohan* a feleségével. A darab sikere fenomenális volt. Bajos volna eldönteni, hogy mi a siker igazi oka, de a legnagyobb valószínűség szerint az, hogy Páris végre kénye-kedvére politikálhat a színházban. Mert a *L'Aiglon* csupa politika, a hatásvadászat rafinériája át-meg átszövi a darab meséjét. Hogy is ne, mikor a reichstadi herceg mozgatja a cselekvényt. Persze van elég alkalom a napoleoni idők diadalainak a fölidézésére és mindenféle hazafias szólalomra. Kacag és könnyezik a közönség és tapsol mindvégig.

A magyar fül, amelynek osztrák névhez gyakorla van szerencséje, egész sereg régi ismerősre akad a *L'Aiglon*ban. *Schönbrunn*ban játszik a cselekmény jó része és *Metternich* kancellár kortársaival egyetemben elemében van. Ime, néhány osztrák név, mindegyik mellett az illető színész neve, aki arra a nagyobbrészét hálátlan földatára vállalkozott, hogy a reichstadi herceg ellenségeképpen mutatkozzék a francia színpadon:

<i>Metternich</i> herceg	<i>Calmettes</i> .
<i>Gentz</i>	<i>Laroche</i> .
<i>Obenaus</i>	<i>Chameroy</i> .
<i>Prokesch-Osten</i> báró	<i>Deneubourg</i> .
<i>Ditrichstein</i> herceg	<i>Rebel</i> .
<i>Hartmann</i> őrnagy	<i>Teste</i> .
<i>Sedinitzky</i> gróf	<i>Dara</i> .
<i>Bambelles</i> gróf	<i>Volnys</i> .
<i>Thalberg</i> báró	<i>Laurent</i> .
<i>Fürstenberg</i> herceg	<i>Cauroy</i> .
<i>Josica</i> báró (Jósika?)	<i>Goirand</i> .
<i>Ferenc</i> császár	<i>Ripont</i> .
<i>Maria Luiza</i>	<i>Legault</i> .
<i>Elsler</i> Fanny	<i>Gerard</i> .
<i>Grassalkovich</i> hercegnő	<i>Grandet</i> .

Hanem csupa fényben és pompában jelenhettek meg az osztrák nagy urak és hölgyek.

A legelső emóció akkor keletkezett a közönség soraiban, mikor a reichstadi herceg történetitől Napoleon diadalait elhallgatja és a herceg aztán elmondja mesterének, hogy *Elsler* Fanny mit mesélt Jenéről, *Austerlitz*ről, *Wagram* és *Esslingen*ről. *Lelkes* taps hangzott föl annak a jelenetnél. Tüntető ka-

ogással fogadták, mikor Flambeau elállja Metternich herceg útját és nem engedi meg, hogy a reichstadti herceg közelébe jusson.

— Én Ausztria kancollárja vagyok! — kiáltja haragosan Metternich.

— Én meg fityét hányok rá... — válaszol Flambeau.

Tüntető tetszénnyilvánítás volt a visszhang minden egyes szóra, amely Napoleona vonatkozott. Egyszóval Páris kitombolhatja magát. „De a császár azért még se jön vissza, — írja az *Aurore* — jöllehet egy darabban ünneplik a kelleténél többet is!”

Sarah Bernhardt szenzációs estéje volt. Nem hiába gyötörte magát hetekig, tetszett a női, tetszett a vörös szőke haj. Számtalanszor kellett megjelenie a lámpák előtt. Rostand is többször megköszönte a lelkes franciák elismerő tapsait. Am a sikere csupán lokális értékű, a L'Aiglon Franciáországban szenzációs darab, másutt azonban jelentéktelen alkotás. Nem is érdekel más, csak a franciát, mert az ő szája ize szerint mozog a L'Aiglonban a világ a reichstadti herceg körül.

Sarah Bernhardt az Aiglontól.

Az Andrassy-úton kocsikáztam Sarah Bernhardt-tal. Napuszaras októberi napon volt, a Hamlet előadása után. Veles volt kis vézna termetű kísérőnője, aki Oféliát játszotta.

Kíváncsi volt arra, hogy a budapesti közönségnek tetszett-e a férfiszerepben?

Őszintén megmondtam, hogy a vélemények e tekintetben nagyon megosztottak, sőt néhány kritikus Hamletben való szereplését nem tartja szerencsés vállalkozásnak.

— Lássá, éppen Hamlet indított arra, hogy egy utóbb nagyszabású férfiszerepben mutakozzam be a közönségnek, olyanban, amelyben meggrázzam az egész francia nemzetet. Valami történelmi jelentősége legyen szerepemnek, tragikus és bánatoszerű.

Targyaltam Caille Mendés-sel, beszéltem Jules Lemaitre-rel, tíz-husz jeles francia íróval, hogy nekem olyan darabot írjanak, amelynek fiatal férfi szerepe nekem való volna. Olvasgattam és kutattam a francia történelemben és egyszerre eszembe ötlött, mi lett első Napoleon fiából?

Hova lett és miért tűnt el a neve olyan titokzatosan a francia utókor előtt? Ezt az alakot fel kell frissítenem a történelem előtt. Meghittam Edmond Rostand-t, ezt a harminckét éves fiatal embert, a „Romanesques” és Cyrano Bergerac szerzőjét. Ha senki sem, úgy ő lesz képes megszólaltatni Napoleont fiát, mert tollában erős gall szőr lüktet.

Es most a darab kezeim közt van. A szerepeket kiosztottam. Bécsben mindent a helyszínen tanulmányoztam. Kirándultam Schönbrunnba, azt is tudom, hogy első Napoleon fia milyen buszárezredben szolgált Bécsben. Az ezredet ő róla nevezték el. Elsiettem a bécsi operába és ott megrendeltem a reichstadti herceg eredeti egyenruháját. Kardot itt akarok venni hozzá, olyan igaz magyarosat, görböt.

Tudom, hogy ha itt Budapesten mint huszárezredes játszánám el az Aiglon főszerepét, hát jobban tetszeném.

A szerepekkel sokkal tisztábban vagyok már, mint a különböző népviseletek jelmezkérdéseivel.

Hűségesen akarom bemutatni az osztrák udvar milieujét, a tarka-barka uniformisokat, a testőrségek ragyogó egyenruháját.

A kiállítás alatt fogom játszani a darabot és ha sikere lesz, színházamban állandóan műsoron marad. — Megtelem az Aiglon meséje a történelmi hűségnek?

— Nagyjában igen. Rostand főterekvése volt, hogy kimutassa ebben a történelmi darabban a reichstadti herceg rokonszenves vonásait, és, hogy ráutaljon fatális helyzetére.

A francia közönség előtt folyvást az a kérdés lebeg, vajon ha Napoleon nem bukott volna meg, milyen császár vált volna ebből?

És hogy a szerző ezt helyesen oldotta meg, azt csak természetesen találja úgy-e? Azt hiszem, Rostand nem is tulzott. Hazafias francia darabban réges-régen nem játszottam. Nagyon örülök ennek a szerepnek. Csak meg ne bukjam vele.

Eonyit mondott akkor Sarah Bernhardt az Aiglontól, amely most politikai, sovíniszta iránydarabnak csapott fel és belekerült a napi lapok vezércikk-rovatába.

Öt napi itt tartózkodása alatt Sarah folyvást ruha- és jelmezkérdésekkel foglalkozott. Elutazása előtt megmutatta nekem Ferenc József arcképét,

tízennyolc éves korából, hosszú fehér tábornoki kabátban, magas gallerral.

— Látja, ilyen kabát lesz rajtam? Mert a reichstadti herceg is ilyen viselt. — — — — —

S. Ö.

MŰVÉSZET.

□ **A seriff halála.** Tavaszí tárlatunknak egyik érdekes attrakciója lesz az a nagy vászon, amelyen Tornai Gyula festőművésznünk, a Kelet szingazdag életének e szerencsés inspirációja ábrázolja, most végzi az utolsó eszevonalásokat. Kompozícióban és színhatásban egyaránt kitérő ez az alkotás. Ami epikai elem van benne, azt megrázó erővel mondja el a kép. Egy szelős tornác közepén kiterítve fekszik a holt seriff; a lélek most ropoghatott ki belőle, mert oróája alig merev s ajkán a halál első órájának rejtelmes mosolya ül. Cselédei és feleségei festői csoportban bucsuzkodnak a halott szentől.

Minden egyes alakja e csoportnak egy-egy megrendítő akkord ebben a széles esettel megfestett, órámai bravurral előadott tragédiában. Pompás a képek színhatása is. Az afrikai alkony minden bübbája káprázik rajta. A tornác az előtérben már kezd elmerülni az esthajnal homályában. A jobbkez feől elvonuló hegyláncról tompa árnyékok suhantak már alá; de ott lódog egy sárgafényű sóvőtnék a ravatal mellett, s ennek a sugárkévái győzelmesen küzdenek meg az alkony borulatával. A háttérben pedig ott tündöklök Tetuan városának elragadó panorámája a bucsuzó verőfény utolsó fényávaiban. Az égboltra most löveli a jealdozott nap az utolsó lángcsókokat s ez a tűz ott vibrál — a halál s az est árnyékaival viaskodva — az eleven város és a szunnyadó halott között. Tornai Gyulának erre az értékes képére előre felhívjuk a közönség erueklődését. Hogy sikert főljünk a fényes teutsegű, fiatal mester legújabb alkotásának.

□ **A nagyszabású székesegyház tervpályázata.** Tegnap dőlt el a nagyszabású görög-keleti-román székesegyház építésére kiírt tervpályázat sorsa. A beérkezett 31 tervet a nagyszabású görög-keleti-román főegyházmege konszisztórium megbízásából Alpár Ignác budapesti építész, Jon Pascaru bukaresti mérnök és Varró Domokos nagyszabású kir. mérnök bírta el. A jelöltekről főbontása után kitérte, hogy az első díjat nyert 31. sz. „Constantin és Helena, Hagia Sophia” jellegű pályázat szerzői: Kommer József és Nagy Virgil budapesti építészek, a második díjat nyert 30. sz. „Katedrale” jellegű pályázat szerzője: Aigner Sándor budapesti építész, a harmadik díjat nyert 29. sz. „Fekete (rajzolt) kereszt úrök körben” jellegű pályázat szerzője Berzók Gyula budapesti építész. Megvételre ajánlották a következő terveket: „Omega”, szerzői Nagy Virgil és Kommer József, „Pax II.”, szerzője Székely Marcell budapesti építész. Dícséretben részesültek: „Byzanc”, szerzője Fischer Ferenc budapesti építész, „Credinta, Dum nedeu si natuone”, szerzője Harminecz Mihály Milán budapesti építész. „Szentháromság” (nyomatva), szerzője Schusching nagy-szebeni építész, „Sít Ilie”, szerzője Förk Ernő budapesti építész. Felépítésre a bíráló bizottság egyhangulag az első díjjal díjazott „Konstantin és Helena” jellegű pályázatot ajánlotta a bírálóban felemlített esekély változtatásokkal.

□ **Amatőr-kiállítás Nagyváradon.** A biharmegyei és nagyváradi négyzet elhatározta, hogy játékonny célra amatőr-kiállítást rendez. A kiállítás husvétkor lesz a nagyváradi megyeház nagytermében s az egyesület felkérte az összes biharmegyei amatőröket, hogy saját készítményű olaj- és vízfestményeiket, rajzaikat, üveg- és porcellán-festményeiket, fényképeiket, női kézimunkáikat a játékonny célra való tekintettel átengedjék.

TUDOMÁNY, IRODALOM.

□ **A Magyar Tudományos Akadémia** a nyári szünetek előtt meg a következő üléseket tartja: Március 19-ikén összes ülés lesz, amelyen a gróf Teleki-pályázatról tesznek jelentést és ugyanez nap a harmadik osztály is tart ülést. Március 26-ikén ismét összes ülés lesz, amikor a gróf Karatsonyi- és a Farkas-Raskó-féle pályázatokról terjesztik elő a jelentéseket. Április havában 2-án az I. osztály, 9-én a II. osztály és 23-ikén a III. osztály tart ülést, míg 30-án összes ülés lesz. Május 7-ikén az I. osztály 14-ikén a II. osztály és 21-ikén a III. osztály ülésezik, 28-ikán pedig összes ülést tartanak. Júniusban 5-ikén az I., 11-ikén a II. és 18-ikén a III. osztálynak lesz ülése, végül 25-ikén összes ülés lesz. Akkor kezdetét veszi a nyári szünet, amely október elejéig tart.

□ **A gróf Teleki-pályázat.** A Magyar Tudományos Akadémia által kiűzött gróf Teleki-féle pályázat sorsa március 19-én dől el. A pályamunkák bírálói ugyanis az Akadémia összes ülésén ekkor tesznek jelentést a pályázat eredményéről. Az összes ülés előtt a III. szakosztály tart ülést.

VIDÉK.

— **(Lajosmizselek a belügyi államtitkárnál.)** A lajosmizsei polgárság küldöttei ma ismét fenn jártak a belügyminisztériumban, hogy az előjárásuk ellen annyiszor sürgetett fegyelmi vizsgálat elrendelését kérjék. A küldöttek Széll Ignác államtitkár fogadta. Előadta a deputáció, hogy az alispán által kiküldött Zlinszky János tiszti ügyész a vizsgálatot egyoldalúan teljesítette, úgy, hogy a panaszosok a mintegy száz különféle vádból csak hetvenkettőt adtak elő, a többi vádra nézve pedig minden vállomást megtagadtak, mert az ügyész a terbelő vállomást nem akarta jegyzőkönyvébe venni. A küldöttség azt kérte az államtitkártól, hogy egyenesen a belügyminisztériumból jöjjön valaki vizsgálatot tartani, aki pártatlanul és szigorúan jár el. Az államtitkár megígérte, hogy a kérelem dolgában sürgősen intézkedni fog.

TÖRVÉNYSZÉK.

§§ **Április tizenegyedike.** Szabó Miklós elnök-lésével ma délelőtt összes ülést tartottak a Kuria polgári és büntető tanácsai, amelyen azzal a kérdéssel foglalkoztak, vajjon törvényes szünet-e a negyvennyolcadiki törvények szentesítésének a napja, április tizenegyedike. Okot erre az a két ellentétes határozat adott, amely a Kuria polgári és büntető tanácsai között fönnforogott. A Kuria ma többek felszólalása után szótöbbséggel kimondotta, hogy április 11-ike nemcsak nemzeti ünnep, de egyuttal törvényes szünet is.

§§ **Pörös levélpapírok.** Fuchs Ignác papírváros észrevette, hogy a budapesti Riegler József Ede papírneműgyár-résztulársaság az ő „Princess Ivory Mill Paper” viznyomatu levélpapírral védjeggyel együtt engedelmé s tudta nélkül hozta forgalomba. Véd egybitorlás miatt jelentette fel a büntető járás-bírósnál a gyár vezérigazgatóját, Riegler József Edét. A megtörtött tárgyalások folvaman Riegler jogi képviselője dr. Sámuel Lázár azt vitatta, hogy a panaszos védjegye nálunk Magyarorszáron még, nincsen belajstromozva. A panaszos képviselője dr. Sicseli Sándor erre ma bemutatta a kereskedelmi minisztérium kiadásában megjelenő Központi Ertesítőt, amelyben Fuchs védjegyet közöltették. Itéletet ez ügyben azonban még ma sem hozhatott Nagel ábró, mert Riegler újabb tanakra hivatkozott annak igazolására, hogy a cég nem rosszakarattól használta Fuchs védjegyet, hanem pusztá véletlenségből. Ezen újabb tanuk meghallgatására a tárgyaló bíró újabb határnapot tűzött.

A gözsió sebesültjei.

Budapest, március 16.

A legfelső bíróság harmadik büntető tanácsa ma itelt abban a bűnygyben, amelynek szálai visszanyulnak az 1896. évbe, mikor báró Bánffy Dező akkori miniszterelnök a nemzetközi sajtókongresszusra érkezett hírlapírókat vendégül látta a budai miniszterelnöki palotában. Aznap estén Huszár Adóll irodaigazgató fölhívására Dorogszághy Dénes, a gözsió forgalmi főnöke elrendelte, hogy a gözsió közlekedési idejét fél tizenegyen tul meg kell hosszabbítani. A rendeletet végre is hajtották s a gépészi teendőket Nagy Mihály gépész végezte, a szolálatban levő pályáőr pedig az időközben elhalt Szávosa Ferenc volt, az alsó állomáson Huszár József és Oroszlán Gyula, a felső állomáson pedig Frisch Ignác és Trompos István kalauzolta a kocsit. A gépházban Tápolyi György fűtő dolgozott.

Tizenegy óra volt, mikor mindkét állomáson megcsendültek a jelzőharangok, melyek a közlekedés beszüntetését jelezték. A kalauzok levették a kocsiról a jelző lámpákat, a fűtő elzárta a gőztelepet és a féket, aztán rendbe hozta a gépházat és hazament.

A miniszterelnöki palotában e közben oszladoztak a vendégek s sokan a síklo felső állomásához mentek s követelték, hogy vigyék le őket a síklon. Oroszlán, hogy kedvében járjon az idegeneknek, lekiáltott az alsó állomáshoz:

— Lehet még egy kocsit indítani?

Az alsó állomásról csakhamar megjött a válasz, hogy még egy kocsit mehet. Az alatt álló Szávost leszólt a gépházban tartózkodó Tápolyhoz is:

— Lehet-e még menni? Ne zárja el a gőzt.

— Hogy Mihály gépész már hazament, válaszolt a fűtő.

— Hát maga nem indíthat? Hiszen sokszor tettem már.

Tápolyi erre felelt valamit, de Szávost nem értette meg s jelt adott az indulásra. Időközben az állomásra érkezett Prileszky udvari titkár is, aki értesülve arról, hogy még egy vonat közlekedik, jegyet váltott s egyedül beült az alsó kocsiba, míg a felsőbe mint-

egy huszonnégyen helyezkedtek el. A csemettyűjelzés után Frisch Ignác kalauz az alsó állomásról a szócsövön keresztül megadta az indulásra a jelzést. A kocsi azonnal megindultak s szédületes gyorsasággal haladtak előre. Ebben a pillanatban rémes jajveszékélés hallatszott ki a bezárt kocsiokból. A lefelé haladó kocsi nagy erővel a síkló homlokfalába, a fölfelé haladó kocsi pedig ugyanakkor az átjáró hidhoz csapódott, úgy, hogy a közfalak beomlottak, az ablakok csörömpölve lehullottak, a vaskorlátok erősen megröbültek, bent pedig erősen vérző alakok igyekeztek az ablakon keresztül menekülni.

Prileszky Károlynak mindkét alsó lábszára eltörtött, úgy, hogy örökké nyomorékja lett a szerencsétlenségnek. Paulo Vedero milánói szerkesztő a jobb homlokán kapott zúzódást, Horowitz János dr. agyvérzést szenvedett, Scheepstätt Amalreus krisztianai hírlapíró arcán horzsolást, Cheri Erina és Cheri Gusztáv milánói és Quadri Emilio hírlapírók kisebb-nagyobb sérülést szenvedtek, míg Trompos István kalauz a veséjén sérült meg súlyosabban.

A nagy szenzációt kellett bünpört a budapesti törvényszék tárgyalta a vád alá helyezett személyek ellen, de csak Tápolyi György fűtő ítélte el a bíróság közveszélyes cselekmény vétségéért nyolc hónapi fogházra s szolgálatából való elmozdításra, valamint 287 forint 52 egynegyed krajcár eljárás és a rabtartási költségek megfizetésére. Oroszlán, Frisch és Huszár kalauzokat fölmentették a vád alól, mert nem tudták, hogy Nagy Mihály gépész már elment s hogy ennek következtében a gépet Tápolyi fűtő kezelte s a kocsiat is ő vezette. A feleket kártérítésért való követelésükkel a polgári peres utra utasította a bíróság.

A királyi tábla okainál fogva megerősítette az elsőbíróság ítéletét. A királyi kuria Makay Dezső bíró előadásában hosszas tanácskozás után azért is helybenhagyta az alsó bíróságok ítéletét, „mert a kérdéses hegyválya gőzerővel vassínakra mozgó, a közforgalom céljaira szolgáló közlekedési eszköz lévén, mint ilyen állami felügyelet alatt is áll s így a forgalom biztonsága szempontjából a vaspálya vonat tekintete alá esik s mint hogy Tápolyi fűtőszolgái állásában, szolgálati kötelességének megszegése által tette ki a hegyvályán a kocsiakban lévő személyeket a megsérülés veszélyének, cselekménye helyesen vonatott a btk. 438. §-ának sulya alá.”

EGYESÜLETEK.

(Az Otthon közgyűlése.) Az Otthon írók és hírlapírók köre 1900. márcus 25-én délelőtt 11 órakor tartja sajtó helyiségében (Dohány-utca 76.) kilencedik rendes közgyűlését, melynek tárgysorozata a következő: 1. Előnök megnyitja. 2. Főtitkari jelentés. 3. Az 1-99. évi származás. 4. Az 1900. évi költségvetés. 5. Tiszttakar és 60 választmányi tag választása. 6. Az alapszabályok 30. §-a értelmében bejelentett indítványok.

(Az országos közegészségügyi egyesület) ma este 6 órakor felvasoló ülést tartott dr. Csapody István másodelnök elnöklése alatt. Előadó Siebreich Károly, az Eszterházy hercegi uradalmak központi építész volt, aki a fűtésről és a szellőzésről tartott érdekes felvilágosítást, tudományos alapon ismeretve és párhuzamot vonva a különböző fűtő és szellőztető készülékek közt. A hallgatóság az előadót, felolvasása végeztével, zajosan megjelenezte.

Nyiltér.

Kleinoscheg-Elysee
a legjobb Beszéd

ÁLTALÁNOS TAKARÉK ÉS HITELSZÖVEKZET
V., József-tér 13. sz.
IV-ik évtársulata 1900. január 1-én kezdődött.
Kölcsönöket kedvező feltételek mellett nyújt.

Párbaj-Codex.

Írta: Clair Vilmos.

Első rész: Nevezetesebb párbajok. Második rész: Párbaj-Codex, a kard, vitéz és pisztolypárbajok szabályai (nyolc képpel), a sögek és tanúk eljárása, a jegyzőkönyvek, a becsületbírók, párbajbírók és fegyverbírók. Harmadik rész: Európai államainak törvényhozása a párbaj ellen.

NYEGYEDIK KIADÁS.

Ára: 1 forint 50 krajcár = 3 korona.

Megrendelhető a BUDAPESTI NAPLÓ kiadóhivatalában VIII., József-körút 18.

(Az e rovat alatt közlötteknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

TÁVIRATOK.

Obstrukció a lex Heintze ellen.

Berlin, március 16. A német birodalomgyűlésen is javában folyik az obstrukció, akár csak tavaly Budapesten és mostanában Bécsben. A szociáldemokraták és a szabadelvéek eltökélték, hogy minden áron megakadályozzák a lex Heintze törvényterve emelését. Az alkalom nagyon kedvező s a házszabályok jó és könnyű módot adnak hozzá. A lex Heintze ugyanis részben megváltoztatása, részben kiegészítése a büntetőtörvénykönyvnek s így a házszabályok szerint mindenki új meg új szakaszokat, ezekhez ismét módosításokat és pótlásokat indítványozhat s azután külön-külön a névszerint való szavazás elrendelését kérhetik az indítványozók. Ez folyik most a birodalomgyűlésen. A szociáldemokraták és a szabadelvéek vagy ötven új paragrafust fognak benyújtani az eddigieken kívül s valamennyien szavazást fognak kérni névszerint. Az elnök a házszabályokban megadott eme joggal szemben tehetetlen.

Már a mai ülés egész sor szavazással kezdődött s végre a Ház elfogadta a művész- és színházparagrafushoz beadott kompromisszum-javaslatokat.

Következett azután a szakasz, mely a bírósági tárgyalásokról közölt szeméremért tudósítások ellen irányul.

Stadthagen a Ház nagy nyugtalan közben e szakasz törzése mellett érvel. Beható beszéde közben a képviselők nagy része elhagyja a termet. Stadthagen szerint ez a szakasz a törvény legrosszabb intézkedése; megtiltja a szerencsétlen teremtéseknek, hogy nyilvánosan panaszkodjanak a osabító és elnyomók gonoszúsága miatt. Arra is szükséges, hogy tanítók, lelkesek és nevelők erkölcsi büntetéseiről, amennyiben a bíróság tudomására jutottak, a büntető iratokból közleményeket boesásanak közzé, hogy a szülőknek intsek és abban a helyzetben lehessenek, hogy gyermekeiket ilyen kéjencekkel szemben megoltalmazhassák. Azt a jogot, hogy a gonosztevők gonosztevőnek, a piszkos embert piszkosnak nevezzzék, nem szabad korlátozni. Katonai büntalmazások, amelyekben az erkölcselenség nagy szerepet játszik, e szakasz folytán nem kerülhetnének többé nyilvánosságra. Szükségessé válnék így, hogy a költségvetési tárgyalások nagy részét ilyenemű esetek kimerítő panaszaival töltsék el, mert különben ezek a dolgok nem juthatnának a nyilvánosság tudomására.

Stadthagen másfél óráig beszélt a baloldal élénk bravo-kiáltásai és a jobboldalról felhangzó zaj és füttök között.

Heine után Leuthe titkos tanácsos beszélt, elfogadják a vita berekesztésére vonatkozó indítványt.

Oriola és Armin grófok személyes megjegyzései után a 184. c. §. névszerinti szavazással elfogadták. Ezután egy új, a 184. d) §. közbeiktatására vonatkozó indítvány tárgyalása következik, amely szerint a 184. a) és 184. b) §-ok intézkedései ne alkalmaztassanak oly műtermékekre és ábrázolásokra, amelyeknél magasabb művészi és tudományos érdek forog fenn.

Gröber megjegyzi a házszabályokhoz, hogy az indítvány oly tárgy fölött akarja újból fővenni a vitát, amelyről már határozatot hoztak. Ő ezt nem tartja megengedhetőnek.

Singer megjegyzi, hogy arra az esetre, ha Gröber nevezte győznie, egy új 184. e) szakaszt javasolna, amely szerint a 184. a) és a 184. b) szakaszok rendelkezései csak 1920. január havában lépjenek érvénybe. (Derűtség és láрма.) Nem titkolja hogy ő és barátai épenséggel nem restelnek ilyen törvény ellen obstruálni. Mi kötelességünknek tartjuk, — mondá a szónok — a házszabályok minden rendelkezésre álló eszközeivel megakadályozni ilyen törvénynek a létrejöttét és a népet attól megoltalmazni. Meg akarjuk akadályozni, hogy a sötétség hatalma győzzön. (Láрма.)

Gröber azt feleli, hogy nem értették őt meg. Ő egyenlő jogot kíván mindenki számára. Az igazi művészet és az ideális tudomány nem kerül összeütközésbe a törvénnyel. Singer nyíltan bevallotta, hogy obstruálni akar. Ha a többség szembeszáll a baloldallal, úgy ez az obstrukcióhoz folyamodik. Tegnap határozatképtelenné tett bennünket. Majd meglátjuk, vajjon nem lesz-e szükség a házszabályok módosítására. A többség meghallgatta önkét, de nem akarja, hogy önkét zsarnokoskodjanak fölötté.

Singer: Névszerinti szavazást indítványozok arra az esetre, ha Gröber véleményéről határozat hozatnék.

Eugen Richter: Nem vagyunk még az ülészek végén és beható vitát kívánunk. A házszabályok módosításával való fenyegetés nem ijeszt meg bennünket. Mindazt, amit az obstrukció művészetéből tudok. Windhorstói és barátaitól tanultam

Gröber így felel: A vita berekesztését tegnap azért indítványoztuk, mivel azt hittük, hogy miután már 9 szónok beszélt, és újat nem lehetett felhozni, minden képviselő tisztában lehetett azzal, hogy minő állást foglaljon. A baloldal különben rosszul járna, ha a lex Heintzét népszavazás alá boesátaná. Önkét az obstrukcióval abból a reményből indulnak ki, hogy több elvtársunk el fog ulazni. De mindez nem segít. Mi a helyünkön maradunk. (Zaj balfelől.)

Már most a szavazás következett a szociálisták indítványának megengedhetősége fölött, mely alkalommal 155 képviselő igennel és 105 nemmel szavaz. Az indítványt ennek alapján meg nem engedhetőnek jelentik ki. A többséggel szavazott gróf Ballerstrem elnök is.

Az ülést erre berekesztették s a tanácskozások folytatását holnap délelőtt 11 órára halasztották.

Pétervár, március 16. A francia nagylövét ma ebédet adott, amelyen részt vettek a cár és a cárné, a Péterváron időző nagyhercegek és nagyhercegnők, gróf Muraviev külügyminiszter és utkárja, valamint a főméltóságok. Az ebédet hangverseny követte.

A plevnai hős halálhíre.

Konstantinápoly, március 16. A külföldön Ghazi Ozmán pasa marschal haláláról elterjedt hírek valótlanak. A marschal beteg ugyan, de állapota az utóbbi napokban javult.

Forradalom Délamerikában.

London, március 16. A Timesnak jelentik Buenos-Ayresből tegnapi kelettel:

Entre-Rios tartományban forradalmi mozgalom ütött ki. A fölkelők három nagyobb várost megszálltak.

Orosz mozgósítás.

Konstantinápoly, március 16. Több hatalmasság idevaló képviselője dél-oroszországi konzuloktól állítólag hírt kapott katonai behívásokról és titkos mozgósítási előkészületekről.

Közgazdasági táviratok.

Liverpool, március 16. (Gabonapiac.) Buza részben 1/4 p-vel drágább, amerikai tengeri 1/4 p-vel olcsóbb, dunavidéki tengeri 1/4 p-vel drágább, amerikai liszt 5 p-vel olcsóbb. Az idő borus.

London, március 16. (Gabonapiac.) Az irányzat általában nyugodt és állandó. Magyar liszt 6 p-vel olcsóbb. Városi liszt 23—28 sh. Repceolaj 25 sh. 4 1/4 p. (eladók). Benzolaj: buza 20,000, árpa 60,000 qu. Az idő meglehetősen szép, de borus.

Berlin, március 16. (Gabonapiac.) Amerika bágyadtabb irányzatára és az enyhe időjárás miatt az eladók engedékenyebbek voltak, de a forgalom mégis kicsiny maradt, noha a buza és rozs ára 1/4 márkával hanyatlott. Zab szilárd. Az idő borus.

New York, március 16. (Értékűzésde.) Váltó Londonra 4.82—. Váltó Párisra 5.18% s. Váltó Berlinre 94.7%. Ezüst 59.7%.

New York, március 16. (Terményűzésde.) (Zárlat) Gyapot: New Yorkban helyben 9.14% (9.14%) Áprilisra 9.62. (9.61). júniusra 9.53. (9.55). New-Orleansban helyben 9.7% (9.7%) — Petroleum Stand white New Yorkban 9.90. (9.90). Stand white Philadelphian 9.85. (9.85). Refined in Cases 11.10. (11.10). Credit Balances at Oil City 16.8. (16.8). — Zsír: Western steam 6.35. (6.32). Rohe és Brothers 6.65. (6.60). — Tengeri irányzata szilárd. Márciusra — (—). — Májusra 42.5%. (42.1%). Júliusra 42.5%. (42.5%). — Buza irányzata szilárd. Páros őszi helyben 79.7/4. (79.—). Szeptemberre 77.1/4. (76.9%). Márciusra 77.1/4. (76.9%). Májusra 73.1/4. (73.—). Júliusra 73.1/4. (73.—). Gabona szállítási díja Liverpoolba 3.1/2 (3.1/2). — Kávé: fair Rio 7. sz. 8.1/4. (8.1/4). Áprilisra 6.80. (6.75). Júniusra 6.80. (6.75). — Liszt: Spring Wheat clears 2.70. (2.70). — Cukor: 3.1/2% (3.1/2%). — On: 33.25. (33.75). — Réz: 16.50. (16.50). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, március 16. (Terményűzésde.) (Zárlat.) Buza irányzata szilárd. Márciusra 66.1/4. (66.—). Májusra 67.1/4. (66.1/4). — Tengeri irányzata szilárd. Májusra 37.1/4. (37.1/4). — Zsír: Márciusra 5.97. (5.92). Májusra 6.05 (6.00). — Szalonna short clear 6.15. (6.05). — Sertéshús: Februarra — (—). — Májusra 11.05 (10.87). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Napirend.

Naptár. Szombat, március 17. — Római katolikus: Gertrud. — Protestáns: Petrik. — Görög-orosz: (március 4.) Gerazim. — Zsidó: Veadar 16. S. Zaco. — A nap 6 óra 54 percek. — Nyugszik d. u. 5 óra 51 percek. — A hold két délután 7 óra 24 percek. — Nyugszik reggel 5 óra 50 percek.

A művészek nem foanának. A magyar jogászegylet felolvasó-ülése este 6 órakor. A magyar asztalosmester táncmulatsága az Alsó-Erdősor 3. sz. a vendéglőben.

A vasutasok bálja a nyugati pályaudvar éttermében. A pestmegyei kerékpáros-egyesület közgyűlése este 8 órakor a Metropole-fogadóban. A magyar testgyakorlók körének közgyűlése este fél 8 órakor a Wesselenyi-utcai polgári fuiskolában. Börzeskői múzeumi társaság a Terézvárosi Kaszinóban. A betegektől pénzár bálja a Vigadóban. Az osztályosjárték huszika d. e. 9 órakor a Vigadóban. Nemzeti múzeum: Képtára, nyitva van délelőtt 9 órától délután 1 óráig. — Többi társai 1 korona belépődíj mellett meglelhetők. Iparművészeti múzeum zárva. Országos képtár zárva. Technológiai múzeum zárva. Az új országos kupaacsarnok meglelhetők délelőtt 10—11-ig. Belépődíj 1 korona.

Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság: VII. kerület Kerespesi-ut 20. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9-től délután 2 óráig. Tudakozó-osztály és Kereskedelmi szakkönyvtár: VII. kerület, Kerespesi-ut 22. szám alatt. Hivatalos órák délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 3 órától 6 óráig. A hazai termékek állandó kiállítása. A Keleti mintatár és kereskedelmötöneti gyűjtemény, továbbá a házi-ipari kiállítás (melyben az élelvezettség árusításokat is eszköztől) a városi eljárásmunkákban nyitva: délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 2 órától 4 óráig. A külföldi kirendeltségek központi élelvezetése (Magyar kereskedelmi részvénytársaság) V. Váci-körút 32. szám alatt.

Szórakozó helyek.

Allatkert nyitva egész nap. Somossy Múzeum. Nagymező-utca. Ma egész új szenzációk műsor. Folles Caprice. VI., Révay-utca 18. Naponta 6-nyes műsor. Stefánia-szálloda, Murányi-utca 53. Budapest legolcsóbb szállodája. Union-Szálloda díszes nagy étterem, villanyvilágítás, specialitások káfépartérum. Petanovics Metropoli szállodája. Naponta hangverseny (lásd hirdetés). Újjonnan berendezett fényes éttermek. Putzer-pince Deák-tér naponta a pince éttermekben Dobronyi Géza 1-ső rangú zenekarának hangversenye.

Szerkesztői üzenetek.

— Kéziratokat nem adunk vissza. —

E. Gy. Vágszered. Legjobb észre se venni ezeket a szerencsétlen existenciákat. Félre kell dobni az ilyen firkát. Ez a legjobb módja annak, hogy ezek az alakok végképp eltűnjenek. Foglalkozni velük, tessék elhinni, nem érdemes újból. Mi tavaly eleget megtettük.

Pénzügyér. 1. Betöltött 18 év, tisztességes előélet, minél nagyobb nyelvismeret, orvosi bizonyítvánnyal igazolt egészséges állapot. 2. Mindig van üresedés. 3. A folyamodvány az illetékes pénzügyigazgatósághoz intézendő. 4. Ha üresedés van s a személyesen jelentkező alkalmas, esetleg azonnal fölveszik. 5. Először szoldot kap, nem fizetést, vizsgázó napi 1 korona 80 fillért, fővizgató 2 korona 20 fillért, szemlész 2 korona 80 fillért. 6. Ha 6-t hat középiskolája s kellő műveltsége van, akkor különös kivételképp, pénzügyminiszteri engedéllyel esetleg leheteti a pénzügyi biztosi vizsgát s akkor egész a pénzügyi főfelügyelőig emelkedhetik.

Katonai előfizető. Azt nem sommásan, hanem folyamodásként szökták elintézni. Irja meg, kinek a kérvénye iránt érdeklődik s mikor adatott be az a kérvény, akkor Dominke János katonai irodája (VIII. Kerespesi-ut, Kerespesi Bazár) szívesen utána néz a dolgoknak.

H. K. Szilág-Somlyó. Gabonaműveknél (buza, rozs, árpa, tengeri) 100 kilogrammonként készsárúnál 6 fillér, határidőárúnál 4 fillér. Hüvelyes veteményeknél (bab, fataraka, köles, borsó, lencse) 8 fillér határidő és készsárúnál száz kilogrammonként. Olajmagoknál (repece, kendermag, lenmag, gomborka) 12 fillér készsárúnál, 8 fillér határidőárúnál per 100 kilogramm. Olajkánál (repeceolaj, lenmagolaj, különféle olajok, kőolaj) 32 fillér készsárúnál, 20 fillér határidőárúnál per 100 kilogramm. Olajpocésánál: határidő és készsárúnál 4 fillér per 100 kilogramm. Disznósír, szalonna, fagygy, hár, méz, gubacs, heremag és magfelek, szilva, szilva és gyapjúnál, készsárúnál 10.000 korona értékig a számlabeszégeknek 1/4%, azonfelül 1/4%; határidőre történt szállításoknál 1/4%. Liszt határidő és készsárúnál 8 fillér per 100 kilogramm. Korpánál határidő és készsárúnál 4 fillér per 100 kilogramm. Ennyi törvényes jutalek illeti meg az ügynököt.

B. M. Azért a sértésért nem önnök kell elégtételt vennie, hanem a férjének, aki egyedül van hivatalva az ön becsületét megvédelmezni.

Két év olvasó. Gróf Andrássy Dénes állandóan Bécsben lakik, magyarországi tejbirtalmu megbízottja és jószágigazgatója: Kodinka Mihály, aki Krasznahorka-Váralján lakik.

Egy előfizető. Mert olyan darabokat adnak, amelyben nincs szerepe.

19.651. sz. előfizető. A kiadóhivatal igenis jogosítva volt a kérdéses illetéket megfizettetni. A második közlés díjtalanul történt.

K. H. Pozsony. 1. Nem értjük a kérdését. Önkéntes akart-e lenni vagy miért folyamodott? Ha felvilágosít bennünket, szívesen válaszolunk, de a levél alapján ez teljes lehetetlenség. 2. A tisztteket a magánjellegű beszerzésben rangjuk szerint szállítják: hadnagy ur, főhadnagy ur, százados ur stb.

N. S. Szeged. A kérdezett főmérnök sem a budapesti Cim és Lakásügyekben, sem Magyarországi Tiszú Cim- és Névtárában nem szerepel.

K. E. Budapest. Rohonczi Gedeon az ajkán kapott jelentéketlen vagást. Ugron pedig a kárijára egy lapos üstét.

Edna. 1. Latzki Andor kollegánk volt oda küldve. 2. Igenis, az a Budapesti Napló állandó helye.

S. S. Budapest. Értesülésünk szerint, arra az ünnepre már nem lehet jegyet kapni.

S. L. Nyitra. Szíveskedjék a sorsjegyek számait még egyszer megírni, mert kérdéses levelét nem kaptuk meg.

T. R. 115 986 1. Kérem tőle bocsánatot levelében. Megérdemli, mert érzékenyebben megsértette. 2. Sorsjegyeinek utána nézetünk s az eredményről ugyanezen a helyen néhány nap múlva értesítjük.

118 345. sz. előfizető. 1. Ha a folyamodványt hivatalból küldik föl a pénzügyminiszterhez, a hivatali főnök ajánlatával, esetleg megkérve az engedélyt. 2. Barmikor benyújtja a folyamodványt. 3. Vizsgáztat csak szeptemberben és januárban lehet, az egyetemi felvétel kezdetén vagy végén. 4. Felviheti a föllenőri állású.

V. F. Bánháza. Az Országgyűlési Tudósítók csak a képviselőkhöz gyorsíróadójában (VIII., Sándor-utca 8.) lehet megszerezni. Meltóztassék oda fordulni, Fenyvesy Adolf gyorsíróadai főnök címére.

Alfa. Nem, olyan sorozatban nem lehetséges.

L. J. A tanfolyamra való fölvetélet az illetékes posta- és táviradi igazgatóságokhoz kell folyamodni. Ha kérvényo kedvező elintéztést nyert, beoszták valamely posta és táviradi hivatalhoz, ahol néhány hónap alatt megtanulhatja a szükségeseket. A tanfolyam végeztével újra folyamodnia kell, hogy vizsgára bocsátsák. Vizsgázás után folyamodhatik valamely üresedésben levő állásért.

B. K. Üszög. A legjelesebb szemorvosok Budapesten dr. Szili Adolf tanár (V., Erzsébet-tér 3.), dr. Grósz Emil m. tanár (VIII., József-utca 15.), dr. Ottava Ignác (IV., Kecskeméti-utca 4. sz.), dr. Juhász Lajos (VIII., Sándor-utca 7.) Valamennyi a délutáni órákban rendel, vasárnap is.

Tudakozódó. 1. Még nem történt hivatalos miniszteri intézkedés, hogy mikor vesztik érvényüket. Ebben az évben semmiesetre sem. 2. A régi váltóblankettákat már sehol sem lehet beváltani. 3. Lehet, ha megfizeti érte a vámot. 4. Nem emléksünk reá. Azt azonban bizonyosan tudjuk, hogy a kötetményeket ne. köztük.

G. G. Kis-Cserdő. Ha ön, mint bérlő a község szállószádjával vagy az egész lakossággal kiegyezett, akkor nem értjük panaszát.

Hűség. Hadmentességi kötelezettsége 32-ik életévének betöltésével ér véget.

Naptár. Ha más városban is akarja kiadni a naptárt, de ugyanazon város címjegyzékét, akkor attól a kiadótól meg kell szereznie rá az engedélyt. De ha nem naptár alakban, hanem egészen külön könyv gyanánt, más alakban és sorrendben adja ki: nem kell rá engedély.

Szerzői jog. Sajnáljuk, de a szerzői jogról szóló törvényit itt ezen a helyen lenyomtatunk teljes lehetetlenség. Tessék beszerezni a törvényt, mely a vonatkozó rendellel együtt mándössze 45 kr. Ha a portát is hozzáteszi, a Budapesti Napló kiadóhivatala szívesen megküldi.

Máv. 1. Számítást és hivatalnok 1200—1400—1600 korona fizetés és 400—600 korona lakpénz. Vizsgáló hivatalnok, számtiszt és irodatiszt 1800—2000—2200 korona fizetés és 400—600—700 korona lakpénz. Ellenőr és könyvelő 2400—2600—2800 korona fizetés és 500—800 korona lakpénz. Föllenőr és főkönyvelő 3200—3600—4000 korona fizetés és 600—1000 korona lakpénz. Főfelügyelő 4400—5000—5600 korona fizetés és 800—1200 korona lakpénz stb. 2. Legföljebb a főkönyvelői állásig vitheti.

W. M. A városnál és a városi adóhivataloknál üresedésben levő állásokra kiirt pályázatok a Fővárosi Közlöny és illetőleg a Budapesti Közlöny hozzak, azokban külön-külön megtalálja a pályázati föltételeket.

L. G. Munkács. Lehetőleg vékony, középen horgos, kétféle való forma a divatos. Ennél még keresettebb az, amely arany- és platinaszemekből áll. Ezeket nem is készítek másképp, csakis nagyon vékonyan. Meltóztassék valamely jövevű céghez fordulni, készséggel küldenek rajzmintákat és árjegyzéket.

R. A. Margitta. Igen, párbajképes. Ezt a kérdést különben részletesen tárgyalja Clair Vilmos kollegánk Párbaj-Codex című könyve (5. sz.), amelyet 1 forint 70 krajczárért a Budapesti Napló kiadóhivatalában megkaphat.

B. K. Alvincz. Utána néztünk decemberi, januári és februári számainkban, de a kérdéses közleményt nem találtuk. De különben is sokkal helyesebben teszi, ha egy olismert tekintélyű budapesti főügyvezetővel konzultál. Az mindenesetre jobb orvos-szert ajánl a baj ellen, mint az ilyen ujsággözlemények.

H. L. Fudapest. A postakárékpénztárnál a segédtiszték 1200—1400 korona évi fizetést és 600 korona lakpénzt kapnak. A kereskedelmi költségvetésben drágasági pótlékról és jutalekról nincsen szó.

P. K. Kenyel. Meltóztassék eziránt a földmívelésügyi miniszteriumhoz (V. Bathory-utca) fordulni. Ott utalványozzák.

H. M. Bizony igaza van, a magyar ruha körülbelül annyit jelent már manapság, mint amennyire az ön németie táksálta. Előz szomorú.

V. D. Sátoraly-Ujhely. Betöltött tizenhat év, általános műveltség s mindenekfölött tehetség szükséges hozzá. A személyes jelentkezésnél szülői beleegyezést és erkölcsi bizonyítványt kell bemutatni.

Audienca. Minden pénteken délután 4 órakor ad audienca. Aznap délig a titkarnal jelentkezni kell.

N. E. Lajpóf. A sörös palacok hitelesítése csak 1901. július 1-én lép életbe kötelező erővel.

H. J. Budapest. A kérdezett főhadnagyot mi sem ismerjük. A hirt egy vidéki lapból vetjük át, de nem tudjuk már, melyikből.

M. F. Abbázia. Az ilyen pénzek magáncéla való felhasználása sikkasztás. Ha a tettes a kulcsot is magával viszi, az súlyosbító körülmény.

Ó. L. F. Az eről szólt 1-95. évi törvény 46. cikke szerint szabad forgalomba hozni, de csak helyes megnevezéssel, ebben az esetben: Napraforgó mag, konkoly, vadborsó és buzatóredékekből előállított olajpogácsa neven.

B. L. Ezek sajnálatunkra nem közzétehető. Szíveskedjék mást küldeni. Felretetjük mind a hetet s ha kívánja, szívesen rendelkezésére bocsátjuk.

M. S. Leírása közvetlen, de maga a történet nem elég érdekes.

H. I. Temesvár. Az első tercet nem írhatja fel az illusztrált tártli-játékban, ha a partner akár nagyobb tercel, akár kvartál lerontja. Ha tehát az egyik partnernek négy királva van az első kilenc kártyában s azzé is mondja, a másik terce nem jégyezhető pontok.

121 74. sz. előfizető. Érdekes történet, földolgozása azonban egy kissé kezdetleges.

Oberon. Jó gondolat, de nincs elég magva.

B. K. Alkatrészeit annak a folyadékknak nem ismerjük. A föltaláló títka. Egyebekben akármelyik papírkereskedő megadja a szükséges felvilágosításokat, illetőleg a találmány prospektusát.

K. L. M. N. Vallalkozók Lapia, Budapest. IV. Lipót-utca 43., esetleg Vallalkozók Közlönye, Budapest. IV. Régi posta-utca 3.

K. Ó. Az orvos-egyetemi tanfolyam öt év. Hamarabb ezt elvégezni nem lehet.

Sz. P. Árad. Küldje be a Nemzeti Múzeumba s becsüliessen meg ott. Jobb, illetékesebb és megbízhatóbb helyre nem küldhetik.

Egy előfizető. 1. Ahn-Erényi: Gyakorlati német nyelvtan, ára 80 kr. Megrendelheti a Budapesti Napló kiadóhivatalában. 2. Szívesen válaszolunk minden kérdésre, de arra már nem vállalkozunk, hogy tanácsot adjunk önnök, miképpen és hová szökhetik meg a hadkötelezettség teljesítése elől.

Utazó. Miatan Németországon át akar hazajönni Franciaországból, okvetlenül kell utlevéletet szerezni. E célból a rendőrség utlevél-osztályában személyesen kell jelentkeznie. Az utlevél illeteke 4 fr.

A. A. 1. Folyamodjék az egyesület elnökségéhez. Mellékelni kell a szerzéségi bizonyítványt. 2. Sorsjegyeinek utána nézetünk. — **N. S. Debrecen.** Tagja lehet minden feddhetetlen előéletű, független férfin. A Magyarországi Szimbolikus Nagypáholy Budapest. VI. Podmaniczky-utca 43. szám alatt van. — **Leánygimnázium.** Sajnáljuk, de nem segíthetünk rajta. — **Jankahaza.** Nagyon okos dolgok azok, amiket cikkében elmond, de nem újak. A kéziratokat megsemmisítettük. — **Régi előfizető.** Nem illeti meg öket a nagyságos cím. — **Ü. Gy.** Májd csak 1901. július 1-től kezdve lesznek koronahitelesítéssel ellátandók. — **Párbaj.** Csütörtök az, ha a feyver nem süll el. — **G. J. Abony.** Még nem jelent meg könyvvalakban. — **W. E. Inver-Arossa** (Schweiz). Ha légmentesen el vannak zárva, tovább javulnak. — **116 079 sz.** Annál kevésbé lehet használni, mert van arra a magyarban megfelelő kifejezés. — **Zalathna.** Igen, okvetlenül szükséges. Csak egy nyugdíjat húzhat. — **Szakázhaza.** 1. Gabányi Lajos (Nemzeti Színház) szívesen megmondja önnök, tessék hozzá fordulni. 2. Éli vilgosság és Rejtelmek Világ. Mind a kettőt megtalálhatja a posta közlelbi címzés nélkül is. — **Tudnivágyó.** Glück-Somogyi: Gyakorlati francia nyelvben. Ára 1 frt. Megrendelheti a Budapesti Napló kiadóhivatalánál. — **L. M. Nagy-Tapolcsány.** A kérdezett üzlet a Kossuth Lajos-utcaban van. — **Doktor ur.** 1. Nem szabad. 2. Lehet. 3. Hat, esetleg nyolc középiskolai osztállyal beléphet a rendbe. A konkurzus szokás szerint július—augusztus hónapokban van. 4. Híre jár, hogy reformálni fogják. Szigorubb rendezvények lesznek. 5. Az csak az illető intézetek igazgatóságainál tudhatja meg. — **Hirsch.** Meltóztassék ebben az ügyben az özvegy báróné meghatalmazottjához, dr. Weinmann Fülöp királyi közjegyzőhöz fordulni. Lakása: VI. Andrássy-ut 6. — **Mollibá.** Használni lehet a kifejezést, jó is, de használása nem szokásos. — **Vasuti alitási kör.** Semmi különbség sincs a két kifejezés közt, tehát nem is sertetők meg vele. — **Kartai.** Olvasson és fordítson sokat németből és németre. — **H. E. Szeged.** A Telefon Hírmondó szerkesztősége használja sürűen ezt a szót, hogy a hallgatóságok figyelemzése, hogy más következnek. — **Irodatiszt.** Minden közési iskolában van olyan tanfolyam. — **Teknikus 19. 1.** Meltóztassék ezt magától az egyesülettől megkérdezni. 2. Csak végzett egyéneknek alkalmazzák.

Sorsjegyek.

119 380. sz. 3700—23. számú vörös kereszt sorsjegye 130 koronát nyert, a többi semmit.

Fox. — **F. L. Szécsényen.** — **Teréz-körút 22.** — **B. L. Szolnok.** — **Sz. L. Szécsény.** — **S. F. Tabnya.** — **Kiváncsi.** — **N. Gy. B.** — **Dr. K. J.** — **F. A. Budapest.** **Z. S. 14 528.** — **K. Beska.** — **H. G. Dárda.** — **Cz. L. Ladas.** — **D. V. Budapest.** — **R. J. Noszlov.** — **S. L. Nyitra.** — Sorsjegyek nem nyertek.

KÜLÖNFÉLÉK.

A hívőhöz.

Égő fejemet térdeidre hajtom,
Épp most susogtad, hogy szeretsz nagyon,
Hozzám hajolsz kigyulól ajkaidal,
Te üdvözites engem, angyalom.
Hallom szívvednek lázas lüktetését,
Szemed napfényes, tündöklő szem;
Ha a gyönyörtől most szívem szakadna,
Beh szép halálom volna, Istenem!

Koroda Pál.

+ **A szultán joga.** Napernyőt Törökországban azelőtt csak a megassagos szultán és az ő első minisztere, a nagyvezér hordhatott. Manapság ez már máskeppen van, hanem a muzulmánoknak még ma is be kell csukniok a napernyőjüket, ha a megassagos porta előtt elhaladnak, amennyiben a legsúlyosabb büntetést nem akarják megkövetkezni. Éppen azért a muzulmánok nem is kedvelik a napernyőt, hanem inkább lezvegy (halsz) használnak, amely libatollakból készült hosszú fanyele van és középpontjukon van belemézve. Hasonlóképpen oszák a szultánok volt szabad a mult század elejéig a kaikia (esónakja) fölött sátrat használni. Mikor a híres d'Argental báró, aki 1700-ban Franciaországot képviselte Sztambulban, vétett ez ellen a törvény ellen, az egész udvar ellene tört, úgy hogy végül már az élete sem volt biztos. Végre is vissza kellett hívni.

+ **Guttenberg-menet.** Juniusban Guttenberg-jubileumot rendeznek Mainzban, s erre az alkalomra nagy ünnepi menetet terveznek. A nagyszabású tervet kiállították. Az eszme ez: Guttenberg kortársai és az utókor hódolnak a könyvnyomtatás feltalálójának szobra előtt. — A menet fel fogja tüntetni azt a hatást, amelyet Guttenberg találmánya a művészetre, a tudományra és a társadalmi életre tett. Carl Nohasnek író utasításai szerint Konrad Jutter festő nagyjórészt akvarellekben dolgozza ki a tervet. Harsonások, apródok előzik meg Guttenberg első tanítványait, azután következnek a legöregebb sajtógépek, amelyet heroldok vesznek körül zászlókkal. Jönnek tanítványok, költők, mestermunkások. Ujabb csoportok nyomában az első újságkiadók lépnek fel, kölniek és frankfurtiak, s mivel az első lapokkal megszületett a cenzura is, a kíséretükben pribékek is láthatók. A könyv illusztrálást, festészetet, falmetszést és rézmetszést Dürer, Holbein és Behaim képviseli. Rőpiratkereskedők, jósök, bévészek, s mindezek között Faust jelenik meg a reformáció megelőzéséül. Majd felülnek Erasmus, Paracelsus, Kopernikus, Kepler, Galilei, New-

ton, Cartesius, Spinoza és Konrad Zelter, az első költő, aki Mainzot mint Gutenberg születése helyét megénekelte. A felvilágosodás korában szerepel II. József, II. Frigyes Gleimml, Kleisttal, Kanttal, Voltairrel, Rousseauval és így tovább. A német klasszikus kort Goethe, Schiller, Lessing, Klopstock, Bach, Mozart, Beethoven, Amália szász-weimari hercegnő és Károly Agost képviseli. Körner és az ő lützowi vadászai árnak a „lipesei könyvkereskedelem” előtt, s ezt képviselik Breitkopf, Brookhaus és mások. Következnek a lithografálás feltalálói és König Frigyes, a gyorsrajt feltalálója, a bursensaftok, a művészet, a tudomány és a könyvkötészet képviselői zárják be a modern kort. Ha a menet e terv szerint sikerül, felül fogja mulni mindazokat a hasonló ünnepi meneteket, amelyeket az utóbbi esztendőben Heidelbergban, Münchenben és Kölnben rendeztek. Hogy létrejöjjön ez a menet, ezernyolcszáz-kétezer emberre lesz szükség.

+ **Világkiállítások.** A világkiállítás a tizenkilencedik század második felének a szülötte s többnyire pénzügyi családásokkal járt, kérdés tehát, a jövőre megmarad-e. A párisi kiállítás, úgy vélik, szintén nem egészen annak a vágyának köszönheti létrejöttét, hogy együtt legyen a nemzetközi kultúra eredménye, hanem hogy a franciák inkább megint a világ központjává akirják tenni az ő Párisukat. Az első kiállítás Londonban 1851-ben volt. Nagy esemény volt az, nagy eredményt vártak belőle a világbékére nézve. A civilizált népek eszmévilágában nagy fordulat állott akkoriban be, ami a vasut megalapításának volt köszönhető. A munka jubileumát üdvözölték az első kiállítást, amely mellett a cézserk és hódítók diadalai mind eltörpülnek. A kiállítás sikere óriási volt: harminchat millió ember látogatta meg s a pénzügyi eredmény is nagy volt, öt millió föléleg mutatkozott. Berlinből, Bécsből és más nagy városokból ezer tagu társaságok érkeztek, ami első próbára tévese volt a vasutnak. Csakhamar kipatant az 1855-iki párisi kiállításnak az eszmeje. Napoleonra nézve politikai szükség volt ez a vállalkozás, amely azonban nem vezetett kedvező eredményre. A legtöbb európai állam nem bizott Napoleonban, felkapaszkodottnak tartotta és nem igen jelent meg a kiállításon. Nyolc millió veszteséggel záródott. Azután következett az 1862-iki londoni kiállítás, amely iránt azonban megcsappant az érdeklődés. Közben megvolt a krimi háború s a népek úgy látták, hogy a világbéke marad a régi. A pénzsiker se mutatkozott, úgy hogy Angolország nem vállalkozott azóta világkiállítások rendezésére. Ha nem Páris megint csinált kiállítást 1867-ben. Ez megint politikai szükséglet volt Napoleonra nézve. Ez affle parádé volt, amelylyel ő mintegy azt akarta mondani a franciáknak:

— Az egész világnak el kell jönnie hozzátok, ha a ti oszárátok akarja!

És igaz volt, az a kiállítás egy nagy nemzetközi ünneppé fejlődött. Majd Ausztria következett az 1873-iki kiállításával, amelynek az a nevezetessége, hogy vele született a keleti holmik iránt való izlés. 1878-ban ismét Páris, közben Philadelphia rendez kiállítást. Az 1889-iki kiállítást követte az 1893-iki chicagói, amelyen olyan óriási épületeket emeltek, amelyeket addig sehol a világon nem láttak még. Most újra Páris csodíti össze a világot, bizonyára szép eredményyel.

+ **A soknevű diva.** A brooklyni bíróság előtt New Yorkban végtárgyalás volt a minap, amelynek érdekességét főképp az alperes személye adott. Williams színházszárgató pörölte be Lillian Russelt, a világszerte híres amerikai énekesnőt, aki a hivatalos iratokban csak ennyi néven szerepel: L. Braham, L. Edwards, L. Salomon, L. Chatterton, L. Perugini és végül Nelli Leonard. Ennek a soknevűségnek az a magyarázata, hogy Lillian Russel eddig éppen hatszor vette magára a házaset édes békét, de hatszor el is vetette magától. Szerződésszegés miatt emelt ellene vádat a direktor és tizenötezer dollárt követelt az énekesnőtől, azonkívül keservesen panaszolta el, mi mindent el kellett szenvednie Lillian Russeltől. Ha a színlapon valami kis hiba volt, a szeszélyes énekesnő lemondotta az előadást. Ha a falragaszokon nem tetszett neki az arcképe, ennek is a direktor itta meg a levét, azonnal le kellett azokat szedtetnie s újakat csináltatnia. A szakaturák legképtelenebb változataival kinoazta az ideges énekesnő direktorát. Ítéletre még formai okok miatt nem került a dolog, lázasan várja egész Amerika az eredményt.

+ **Lóverseny Velenoében.** Ahol csak hírből és szobrokból ismerik a lovas és sok olyan halandó is akad, aki egyáltalában nem tudja, mi fán terem a ló, most egyszerre lóverseny készül. Velenoében gróf Griguani polgármester elnöklelte alatt bizottság alakult lóversenyek rendezésére. És az érdeklődés oly nagy, hogy néhány nap alatt negyvenezer lira gyűlt össze díjakra. A Campo di Martera (gyakorló tér) a Lido szomszédságában tervezik a versenyt. Valószínűleg áprilisban lesznek a futtatások.

+ **Kecsegtetés.** Egy londoni lapban a következő felszólítás olvasható:

Adolf!
Jöjj vissza Matildodhoz.
A zongorát eladtam!

REGÉNY.

EGYETLEN EGY ASSZONY

Írta: MOLNÁR FERENC

(13)

Wurnnak tetszett ez a kis különválás. Vette a kabátját, eloltotta a lámpát, bezárta az ajtót és ment az oroszszal. Egy házban laktak, ugyanannál a tónál. Otthon a kis vaskályhára tette a teáskannát az orosz és pipára gyújtott. Wurm a kályhához ült és a petroleumlángba nézett. Ez a két egyszerű ember sokszor szokta így tea mellett elmondani egymásnak véleményét a világról. Most különösen bensőségek tűnt fel előttük ez az együttléte, mert elgondolták, hogy a többi most az asszonynak udvarol.

— Ki hitte volna ezt, — mondta Wurm. — Egy hónappal ezelőtt még úgy éltünk itt, mint a barmok.

Aztán, hogy az orosz nem felelt, csak egy másik székre tette a lábát, minden átmenet nélkül hozzátette:

— Ez a Richter nem érdemi meg azt a lányt.

Az orosz még mindig nem szólt. Mély feketé szeme a falat nézte, s komor redők ültek a homlokán. Wurmot ez nem alterálta:

— Nem érdemi meg — beszélt — higgye el, Toganov ur. Én tegnap olvastam az ágyban egy regényt; abban az van, hogy egy férfi megcsókolja a menyasszonyát, titokban, hogy senki se lássa. Oly szép regény ez. Én úgy elgondoltam, hogy ha én a Jolánt úgy megcsókolhatnám egyszer, hogy senki se lássa, de ő akarja... ez olyan gyönyörű volna, Toganov ur...

A kis kályhán sutorogva türelmetlenkedett a teafozó. Most kezdett forrni a víz. Wurm ezt nézte, miközben halkabban folytatta:

— Én még mindig nagyon szeretem ezt a lányt. Én mindig is mondtam magának, Toganov ur. Kezdem látni, hogy az a Richter nem is olyan nagyon szerelmes. De én még sem remélek. Nem tudnék feleségül venni egy olyan lányt, aki...

Forrt a víz. Toganov belefördítette a kánnalra kikészített teát.

Most szólalt meg először:

— Adja ide a csészéket — mondta.

Wurm már tudta, hol vannak a csészék. A kályha mellé tette, egy székre.

— Maga még mindig szerelmes? — kérdezte aztán Toganov minden érdeklődés nélkül. Aztán teljesen közömbösen tetto hozzá:

— Járjon a nagyszágos asszonyhoz. Hátha beleszeret.

Wurm beöntötte a teát, mondván:

— Igaza van. De én számár vagyok.

A jó orosz tea illata szállongott közöttük. Kanalazni kezdtek. Wurm az oroszznak az arcát nézte, aztán hirtelen megszólalt:

— Maga miért nincs ma a hangversenyen? Gunyosan hangversenynek hívták egymás közt a vacsora utáni összejöveteleket.

Toganov vállalt vont. Majd letette a csészét, és erősen a szemébe nézett a könyvelőnek:

— Én vigyázok magamra.

— Nem lehet — mondta nyugodtan Wurm.

Hát én megmutatom, hogy lehet. Soha többé nem megyek föl este. Soha nem nézek az asszonyra. Nem is megyek ki az utcára, ha tudom, hogy sétál.

Ezt már mind mélyről jövő komoly hangon mondta, de már nem birt magával. Fölállt, nadrágzsebébe dugta a kezét s sétálni kezdett a szobában.

— Ugyse marad itt sokáig. De amíg itt lesz, engemet nem lát. Engemet nem fog megbolondítani ezekkel a muzsikákkal, meg a szemével. Én nem hagyom magamat. Én egy szégyen ember vagyok. Hagyjon nekem békét.

Nagyon egyedül érezte magát ebben a pil-

lanban itt Európa közepén, a sok idegen közt. Az apjára gondolt, aki Odessza mellett fűszeres volt egy kis faluban.

— Haza fogok menni — mondta fájo, de mégis dureás hangon.

Wurm szürsölte a teát. Kissé félt ettől a sötét oroszról. Azt hitte, hogy nihilista. Ha így kitört belőle néha valami, nem szeretett ellene szólni. Csitította:

— Üljön le Toganov ur, kihül a teája.

— Haza fogok menni — mondta ez esőkönyösen — már két év óta nem láttam az apámat.

Meszi tájakon át Délországban járt a lelke. Sok volt benne a keserűség. Leült és hallgatva itta ki a teát. Aztán az előbbi hangon szólt, hogy újra szájába vette a pipát:

— Engem ne bántson.

Ez az asszonyra vonatkozott. Wurm, aki a kereskedelmit végezte Pesten, s ezért igen okos fiúnak tartotta magát, így vélekedett:

— Feküdjék le, Toganov ur. Ma nagyon izgatott.

Toganov csöndesen mondta:

— Nem fekszem le. Reggeliz itt fogok ülni.

Wurm nem szólt semmit. Még egy ideig fujta ő is a füstöt, aztán ajánlotta magát és aludni ment, hátra az udvar tulsó végébe. Toganov szóltalan maradt, a köszöntését se fogadta. Mozdulatlanul ült a kályha mellett, szította a pipáját és egy pontot nézett a sötét falon. Csupa füst volt a szoba, s a kis kályha pokoli melegéget árasztott. Egészen vörösre izzott. Virrasztani való éjszaka volt.

Wurm ur levetkőzött a szobájában, elfujta a gyertyáját, s amint szokta, nagy sóhajtással bujt a dunna alá. Aztán félhangon mormolta, amit az előbb nem mert, de szeretett volna hangosan megmondani:

— Maga szerelmes, Toganov ur.

(Folytatása következik.)

KÖZGAZDASÁG.

Ipar és kereskedelem.

A Magyar Kereskedelmi Részvény-Társaság igazgatósága tegnapi ülésében állapította meg az 1899-iki üzletévről szóló zárózáradásokat. A mérleg 284.206 korona tisztá nyereséget mutat ki, ami a társaság részvénytulajdonosai közel 12 1/2-osa kamatoztatását jelenti. Ehhez még hozzáadva a múlt évről áthozott 26.563 koronát, a közgyűlésnek összesen 310.899 korona áll rendelkezésére. Az igazgatóság mai ülésén elhatározta, hogy a március 31-ére egybehívandó közgyűlésnek javasolni fogja, hogy az alapszabály szerinti levonások után a társaság részvényeinek kilencedik üzletévi osztalék szelvényei darabonként 30 koronával (7 1/2%) váltassanak be, továbbá a tartalék-alap 80.000 korona dotációjával, 420.000 koronára emeltesse és a még ezután fennmaradó 18.655 korona az új üzletév számlájára vitessék át. Tavaly a társaság osztaléka 6% volt.

A Magyar Jelzálog-Hitelbank 1899. évi zárózáradásait a következőkben közöljük:

Vagyományok. Vagyon: A záloglevelek külön biztosító alapjának értékpapirjai 4.045.544 forint, a községi kötelezők külön biztosító alapjának értékpapirjai 5.046.896 forint, pénztársámla 455.210 forint, pénztintézeteknél elhelyezett pénzek stb. 2.743.361 forint, lombard-előlegek értékpapirokra 3.387.922 forint, értékpapirok számlája 2.626.874 forint, záloglevél-készlet számla 5.110.867 frt, községi kötelező-készlet számla 4.795.499 frt, hasznámla 1.055.000 frt, ingatlanok számlája 578.708 frt, annuitások számlája 1.995.798 forint, folyó számlák egyenlege 2.741.959 forint, különféle adósságok 3.139.490 forint, jelzálog-számla 73.802.776 forint, községi kölcsön-számla 92.547.635 forint, kölcsönvevők biztosító alapjának értékpapirjai 1.291.095 forint, a nyugdíj-alap értékpapirjai 417.863 forint, átmeneti számlák 1.826.607 forint. Összesen 218.909.024 forint.

Teljes Részvénytulajdonosoké 15.000.000 forint, árszám-alap 2.563.326 forint, tartalék-alap 4.390.831 forint, részvénytulajdonosoké külön arfolyam-tartalék 1.186.673 forint, külön tartalék-alap I. 470.885 forint, arfolyamkülönbözeti tartalék-alap 500.000 forint, külön tartalék-alap II. 1.000.000 forint, ingatlan tartalék-alap 500.000 forint, nyugdíjalap 420.552 frt, kölcsönvevők biztosító-alapja 1.306.490 forint, kibocsátott záloglevelek 75.637.850 frt, kibocsátott községi kötelezők 45.672.000 frt, kibocsátott 4%-os nyeresémény-kötvények 35.800.000 frt, kibocsátott 3%-os nyeresémény-kötvények 15.800.000 frt, jelzálogos és községi kölcsönök után ártólépték részletek 1.772.643 frt, jelzálogos és községi kölcsönökből visszatartott összeg 1.315.449 frt, folyó számlák egyenlege 2.364.720 frt, különféle hitelezők 2.557.500 frt, beváltandó záloglevél-, nyeresémény-kötvény- és községi kötelező szelvények 1.958.384 frt, kisorsolt záloglevelek forgalma 126.950 frt, kisorsolt községi kötelezők forgalma 162.100 forint, kisorsolt nyeresémény-kötvények forgalma 519.700 forint, nyeresémény-kötvények után fel nem vett nyeresémények 308.540 forint, fel nem vett részvényosztalékok 5535 forint, átmeneti számlák 1.604.039 forint, nyereségek egyenlege 2.414.951 forint. Összesen 218.909.024 forint.

Nyereségek és vesztések számlája. Tartozik: Igazgatási és kezelési költségek 285.596 forint, a felügyelő

bizottság illetményei 1899-re 11.374 forint, az intézet hozzájárulása a nyugdíjalaphoz 1899-re 4225 forint, adószámla 295.140 forint, leltár-számla 8959 forint, nyereségek egyenlege 2.414.951 forint. Összesen 3.021.183 forint.

Követel: 1898-ról nyereség-áthozat 337.933 forint, jutalékok a jelzálog- és községi kölcsönültekből és nyereségek eladott zálogleveleken, községi kötelezőkötvényeken stb. 1.169.153 forint, kamátjövetelem 1.514.091 forint. Összesen 3.021.133 forint.

Az Országos Ipargyógyászat buior- és rokonipari szakosztályának vasárnap, március 18-án délelőtt 10 órakor az egyesület helyiségében (VI., utca 4. sz. I. em.) ülése lesz. *A naprend tárgya: Róth Miksa előadása: Az üveg a műiparban.* A *kereskedelmiügyi miniszter* leirta az építőiparosok követelésének biztosítása ügyében az asztalos és ezzel rokoniparok szempontjából.

Tavaszi Lukász 10-vásár. Az Országos Gazdasági Egyesület védnöksége alatt a Budapesti Tattersall Társaság által április 1-én, 2-án és 3-án rendezendő tizenötötörk, díjazással egybekötött tavaszi lukász 10-kiállítás és vásár sikere nagyon kedvezőnek ígérkezik. Eddig 119 tulajdonosnak 420 darab lovat jelentett be, de a vásár megnyitása napján a bejelentett lovak száma valószínűleg az 500 darabot is meg fogja haladni. Tizenegy díjat fognak kiosztani és pedig négyesfogatokra kettőt, a hínócsokra hármat, a jukerekre hármat s a hátasokra szintén hármat. A díjazásokhoz a Tattersall díján kívül még a székesfőváros közönsége is külön 1000 korona adománnyal járult hozzá. Az eddigi bejelentések szerint a kiállítás meg fog jelenni: 24 négyesfogat, 130 kettősfogat, 15 egyesfogat és 50 hátasó. A bejelentők nagy része ismert elsőrendű hazai lótenyésztő, amely körülmény már előre is biztosítja a kiállítás sikerét.

A Magyar Folyam és Tengerhajózási Részvénytársaság április 1-én, illetve a szent-endrei hajózáratok az ideig megkezdésével a budapest-szentendrei-dömösi vonalon eddig érvényben állott külön díjszabását új kiadásban jelentette meg. Ez új kiadásban az eddig krajcárokkal kitüntetett viteldíjak fillérekben szerepelnek és ezenkívül újrásképpen menetjegyzeteket léptet életbe a társaság s a bérletjegyek árát is megsejtelte. A merseket árú jegyzeteket 30 darab szelvényből állanak, amelyek csak a fizetettulajdonos és hozzátartozói által használhatók; e fizetési aránál 20%-ot meghaladó merseklést engedélyez a társaság az egyszerű utazásra szóló menetjegyek árátal szemben. A bérletjegyeknél az eddigi 1, 3 és 6 havi bérlet helyett csak egy hónapra, vagy az egész időnyire szóló bérletjegyeket ad ki a társaság és az eddiginél nagyobb merseklést engedélyez. Így például egy havi bérlet Leányfalvára az eddigi 40 korona helyett csak 36 korona és Visegrádra az eddigi 52 korona helyett csak 42 korona. Az időnyire jegy ára pedig Leányfalvára 150 korona és Visegrádra 200 korona. A vonatkozó különdíjazás egyes példányai az igazgatóságnál és a budapesti ügynökségnél darabonként 40 filléért ápril 1-től kezdve megszerezhetők.

Fizetési képtelenségek. A bécsi *Creditoren-Verein* a következő fizetési képtelenségeket jelent: *Márkus Zsigmond* bérkereskedő *Budapest* (József-körút 50.), *Steck Fülöp* kereskedő *Pozsony*, *Petrak János* nászaló (Badányt), *Libenesz, Neumann József* kereskedő (Ragatz), *Schnall Bernát* szabó *Tarnov*.

Borjувásár. 1900. évi március hó 16-án. (A budapesti marhavasártéri vásári pénztár részvénytársaságól.) Felhajtás: Belföldi élő borjú 813 drb, leült borjú 17 db, bécsi élő borjú — db, — db, horvát, nővendék marha 12 darab, bárány élő 25 darab, leült bárány 488 darab. Argyezés azonos tételekből: Argyezések. Belföldi élő borjú 44—52—60—65 f.-ig, I. r. 70—75 f.-ig, kivételése 80 f. kilónkint, leült borjú — f.-ig, I. r. 78 — f.-ig, kivét. 82 f. kilónkint, leonvás nélküli. Bécsi leült borjú — f.-ig. Nővendék marha — f.-ig kilónkint, I. r. — f.-ig. Bárány élő 14—15 k., leült bárány 5*20—11 k., kivételése ár — k.-ig páronkint. A vásár hangulata nagyon lanyha volt.

Budapesti sertés-konzumvásár. A ferencvárosi petróleum-rakodónál lévő székes-fővárosi sertés-konzumvásár argyezése 1900. évi márc. 15-én. Készlet 559 darab. Elkezetett 471 darab. Összesen 1030 darab. — Eladott 676 darab. Maradt 354 darab. — *Napi árak:* 120—180 kgr. sulyban 96—100 koronáig, 220—280 kgr. sulyban 94—100 koronáig, 320—380 kgr. sulyban 92—100 k.-ig. Öreg húsok páronkint 400—500 kilos 86—92 koronáig. Malacok 74—80 korona 100 kilónkint. A vásár hangulata élénk volt.

A budapesti gabonátözsde.

Budapest, március 16.

Nagyobb vételkedv és jó kínálat mellett élénkebb volt ma a forgalom a tegnapi tartott árakkal. Az üzlet folyamán szilárdabb lett az irányzat és nagyobb hajórakányokat és raktárakat könnyen lehetett eladni néhány fillérral magasabb árakon. Felgatlomba került 45.000 métermáza buza.

Eladott:

Buza Tiszavideki: 500 mm. 80 k. 8 K. 15 f., 500 mm. 79 k. 8 K. 15 f., 600 mm. 79 k. 8 K. 15 f. Budára, 100 mm. 80-2 k. 8 K. 15 f., 100 mm. 79 k. 8 K. — f., 1800 mm. 79 k. 8 K. — f., 1000 mm. 79 k. 8 K. 15 f., 550 mm. 81 k. 8 K. 15 f., 100 mm. 79 k. 8 K. — f., 100 mm. 79 k. 7 K. 85 1/2 f., 100 mm. 79 k. 7 K. 70 f., 100 mm. 78 k. 7 K. 70 f., felső, sárga, 400 mm. 78 k. 8 K. 10 f., 400 mm. 78 k. 8 K. 15 f., 2500 mm. 78 k. 8 K. — f., szentesi, 7400 mm. 78 k. 8 K. 07 1/2 f., 100 mm. 78 k. 7 K. 90 f., 200 mm. 78 k. 8 K. 15 f., 200 mm. 79 k. 8 K. 15 f., 100 mm. 78 k. 7 K. 80 f.

Pest megyevidéki: 100 mm. 79 k. 7 K. 70 f., 100 mm. 78 k. 7 K. 70 f., 150 mm. 78 k. 7 K. 60 f., 100 mm. 77 k. 8 K. 60 f., 100 mm. 77 k. 7 K. 95 f., 100 mm. 79 k. 7 K. 95 f., 100 mm. 78 k. 7 K. 65 f., 100 mm. 78 k. 7 K. 60 f., 200 mm. 76 k. 7 K. 80 f.

Makó: 3300 mm. 77 k. 8 K. 12 1/2 f. Erdélyi: 260 mm. 81 k. 8 K. 22 1/2 f., 600 mm. 81 k. 8 K. 22 1/2 f., 800 mm. 80 k. 8 K. 22 1/2 f. Bánát: 4970 mm. 77 k. 7 K. 70 f., 2050 mm. 75 k. 7 K. 40 f., 1000 mm. 74 k. 7 K. 40 f., 4000 mm. 74 k. 7 K. 45 f.

Felső magyarországi: 100 mm. 78 k. 7 K. 60 f., 100 mm. 78 k. 7 K. 60 f. Dunai: 1480 mm. 74 k. 7 K. 40 f. Raktáraru: 700 mm. 76 k. 7 K. 50 f., 3300 mm. 74 k. 7 K. 55 f., 500 mm. 74 k. 7 K. 55 fillér.

Mind 3 hónapra.

UJ FÖLD

Írta: KNUT HAMSUN

(35)

— De hát a biztosság kedvéért... Különb várj csak egy pillanatot, bocssás meg, hogy még csak egy szivarral sem kínáltak meg. De igen, tudom, hogy beszélgetés közben szívesen szívsz egy jó szivart. Egészen elfeledtem. Új csak le egy pillanatra, rögtön visszajövök.

Tidemand megértette, hogy Ole csupa udvariasságból borral akarta megkínálni, utána kiáltott: Ole nem hallotta a kis vártatva egy üveg borral tért vissza. A pamlagra ültek s kocintottak.

— Azt akartam csak kérdezni, folytatta Ole, hogy vajon megmondottad-e, hogy mi lesz ebből az amerikai üzletből? En nem akarom azt mondani, hogy én jobban értek a dologhoz, mint te, érted? De...

— Azt hiszem, hogy eléggé jól megmondottam a dolgot — felelt Tidemand, azért határidőt is tűzök, három nap alatt szállítandó. Venni kell, okvetlenül, ha azt akarom, hogy sikerüljön a dolog. Még azt sem feleltem el, hogy valószínűleg elnökválság előtt állunk. Figyelembe vettem azt is.

— De hát biztosság kedvéért talán korlátozt megbizást adhatnál? Talán nem kellene venni, ha tizenkötön felül adják?

— Nem szívesen. Belátod, hogy ha Oroszország vesz, akkor tizenöt, sőt húsz sem sok; de ha Oroszország nem vesz, akkor már száz, sőt kilencven is veszedelmes. Akkor végem van.

— Nem, András, ne tégy mindent kockára, ha a helyedben volnék, leszálítanám a megbizást.

— Oh nem, maradjon csak úgy, ahogy van. Ha félre sül el a dolog, hát csak hád

süljön felre Isten nevében! Egészen még akkor sincs vége.

A megbatottság újból erőt vett Tidemandon, csendesen mondta:

— Különb is nagyon mindegy már, akár-hogy...

Hirtelen felkelt s el akarta palástolni megindultságát: egy pár percig az ablakon bámult ki, aztán újból Ole felé fordult s így szólt:

— En azt hiszem, hogy ez az üzlet szerencsés fog hozni, megvan az előérzetem. Te tudod, hogy mit jelent az, ha a kereskedőnek előérzete van: akkor mindent merünk s nem félünk semmitől.

— Akkor hát igyunk rá egyet. Sok szerencsés!

Ittak.

— Hát egyébként hogy vagy? kérdi Ole.

— Nos — mondja Tidemand sietve — az sem olyan rossz, mint ahogy hinné az ember. A dolog úgy van, ahogy volt.

— Tehát semmi változás?

— Nos — nem... Igen, most el kell mennem.

Tidemand felkelt. Ole az ajtóig kísért s így szólt:

— Csak bátorság András. Kérlek. Egy csepp kedvem sincs ahhoz, hogy egyre azt halljam, hogy neked már minden mindegy... köszönöm a látogatást.

Tidemand még nem ment, kezét az ajtókilinelen nyugtatta, megállt s szemével idegesen nézegetett ide-oda.

— Nem esoda, ha olykor én is elveszítem egy pillanatra a jó kedvemet — mondta. — E pillanatban nem állnak jól az ügyek s én minden erőmmel azon vagyok, hogy rendbe szedjem a dolgaimat. Persze, az nem megy egy-kettőre. Meg kell hát várunk, amíg itt lesz az ideje. Azt hiszem, hogy mégis javultak a viszonyok. Igen. Hála isten.

— Most gyakrabban van otthon a feleséged. En úgy veszem észre, hogy...

(Folytatás következik.)

Lucerna: 50 mm. 56 K. — f., francia. Zab: 100 mm. 5 K. 15 f. Tengeri: 100 mm. 5 K. 35 f., 100 mm. 5 K. 32 1/2 fillér. Arpa: 3000 mm. 5 K. 52 1/2 K. — f. A éspénzfizetés mellett.

A készrua hivatalos jegyzése a budapesti árú- és értéktőzsde szokásai szerint, készpénzben 50 kilogrammonként. — A minőség hektoliterenként és kilogrammonként.

Table with columns for 'Buza' (wheat) and 'Egyéb gabonafélék' (other grains), listing various types and their prices in different units.

Table titled 'Egyéb gabonafélék' (Other grains) listing prices for items like 'Rozs' (rye), 'Arpa' (barley), 'Zab' (oats), etc.

A határidőszület folyamán a következő kötések történtek:

Table showing market transactions for wheat ('Buza') and rye ('Rozs') on specific dates, including prices and quantities.

Déli egy óraker a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tőzsdén:

Table listing official closing prices for wheat ('Buza') and rye ('Rozs') on March 16, 1900.

Délután fél 5 óraker zárul:

Table showing closing prices for wheat ('Buza') and rye ('Rozs') on March 16, 1900, after the 5:30 PM session.

A budapesti értéktőzsde.

A mai előtőzsdére valamivel magasabb külföldi jelentések érkeztek s azonkívül a pénzvizonyok is kezdenek úgy Németországban, mint a külföld más piacain némileg javulni s ezzel kárhozva a valutapiac merevsége némileg alábbhagyott.

A délelőtti tőzsdén helyi értékeink teljesen el voltak hanyagolva.

A déli tőzsde változatlan és üzletlenn volt.

A helyi piacon csekély forgalom volt észlelhető. Salgó ismét 5-10 fillérrel visszafejlődött.

A valuták és ércváltók némileg gyengébbek.

Az előtőzsde:

Jegyzetek: Magyar hitelrészvény 747.—749.80. Osztrák hitelrészvény 752.60—753.40. Osztrák magyar államvasut 653.—655.—.

A déli tőzsde: Jegyzetek: Magyar hitelrészvény 748.—753.50. Osztrák hitelrészvény 752.60—753.40. Osztrák-magyar államvasut 653.50—654.50. Jelzálogbank 461.—462.50. Rímamurányi vasúti részvény 627.—628.— korona.

Franziában került: 4%-os magyar koronajáradék 93.85—93.90. Magyar regálé kötvény 88.60. Salgótarjáni kőszénbánya-részvény 610—612 korona árfolyammal.

Utótőzsde. A 4 órai zárlatkor maradt: Osztrák hitelrészvény 752.50. Magyar hitelrészvény 752.—. Leszámlító bank 497.50. Rímamurányi vasúti részvény 627.—. Osztrák-magyar államvasut 653.50. Köznapi vasut részvény 668.—. Városi villamos vasut 341.— korona.

A budapesti terménytőzsde.

A terményüzletben a szezonserű hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terményüzlet árjegyzőbizottság hivatalosan a következő ár-folyamokat alapította meg:

Jegyzetek: Heremag: lucerna magyar 38.—42.50 korona, vörös aprószemű 56.—62.— korona, vörös

erdélyi — korona, vörös bászai — korona, közönszemű 64.—70.— korona, nagysemű 72.—78.— korona. Disznózsír: budapesti 54.—54.50 korona, vidéki — korona. Táblaszalonna: légszárított vidéki — korona, városi 4 darabos 44.50—45.— korona, 3 darabos 46.—46.50 korona, füstölt 49.50—50.— korona. Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség 15.50—16.— korona. 120 darabos — korona, 100 darabos 20.75—21.— korona, 85 darabos 28.—28.25 korona azonnali szállításra. Szerbiai szokás szerinti minőség 14.—14.25 korona, 100 darabos 20.—20.50 korona, 85 darabos 27.—27.00 korona. Szilvaiz: szlovéniai 18.—18.50 korona, szerbiai 16.—16.50 korona azonnali való szállításra.

A bécsi gabonátőzsde.

Bécs, március 16. (A Budapesti Napló telefon-jelentése.) Az időjárás enyhébb lett, külföldről is valamivel gyöngébb árfolyamokat jelentettek, az irányzat mégis aránylag szilárd volt, s az árfolyamok a tegnapi esti magasságot megtartották, sőt tengeriben csekély avanco is mutatkozott. Fedezetre való kereslet is jelentkezett, tekintettel arra, hogy rozs- és búzában nem volt felmondás, csak éppen 1500 mm. zabot mondtak fel. — Jegyzetelt: Buza tavaszra 7.72, május—júniusra 7.76—7.75—7.77, őszre 7.96—7.97. Rozs május—júniusra 6.77, őszre 6.92, tavaszra 5.79—5.80. Zab május—júniusra 5.35—5.36. Tengeri május—júniusra 5.55—5.57. Rozs tavaszra 6.72—6.75. Repce augusztus—szeptemberre 12.90—13.—. A készrua piacán majdnem teljes esőnd volt s irányzat változatlanul nyugodt maradt. Buza őszre 7.99—7.97. Rozs őszre 6.93—6.92. Tengeri május—júniusra 5.60—5.59.

A bécsi értéktőzsde.

Daocra a szilárd külföldi tudósításoknak, mégis gyenge az irányzat. Ellátás könnyű volt és pedig 5-5 1/2 százalék mellett, csak a hegyvidéki bányapapírok estek 4% százalékra.

Déli tőzsdén valamivel szilárdabb volt az irányzat. Külföldre nagyon szilárd. Az üzlet különben korlátozott maradt.

Zárlat csendes. Berlii magándiskontó 5% százalékos.

Bécs, március 16. (Magyar értéktőzsde.) 4% aranyjárdék 96.95. Tiszai és szegedi kölcsön sorsjegye 141.25. Magyar vasúti kölcsön értevény 100.—. Magyar keleti vasúti állami kötvény 99.—. Magyar leszámlító és pénzváltóbank 124.—. Rímamurányi vasútrészvény 318.25. Magyar koronajáradék 93.65. 4%-os Magyar földtörvény kötvény 93.—. Magyar hitelbank részvény 188.—. Magyar nyeregményi kölcsön sorsjegye 184.—. Kassa-odorbégi vasúti részvény —. Magyar kereskedelmi bank 273.50.

Bécs, március 16. (Osztrák értéktőzsde.) 4% papírjárdék 99.20. 4%-os osztrák aranyjárdék 98.20. 1880-iki sorsjegye 136.—. Osztrák hitelrészvény 395.—. Angol-osztrák bank 124.75. Bécsi bankkezesület 135.50. Osztrák-magyar bank 127.80. Déli vasut 25.90. Dunagőzhajósai részvény 71.—. Dohányrészvény 141.—. Császári és királyi arany 114.1. Német bankváltók 118.55. 4% osztrák aranyjárdék 99.—. Osztrák koronajáradék 99.45. 1884-iki sorsjegye 200.20. Osztrák hitelintézet részvény 235.10. Unionbank 154.—. Osztrák Länderbank 117.75. Osztrák-magyar államvasut 135.91. Elbavölgyi vasut 124.—. Alpeji bányarészvény 262.—. 20 frankos arany 19.27. Londoni váltóár 242.85. Bécsi Tramway 136.—. Az irányzat csendes.

Bécs, március 16. (A Budapesti Napló tudósítójának telefon-jelentése. A délutáni magánforgalomban a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 235.—. Magyar hitelrészvény 188.—. Angol-osztrák bank 124.75. Union bank 135.50. Länderbank 154.—. bankkezesület 118.—. osztrák-magyar államvasut részvény 136.50. északnyugati vasut részv. 25.—. elbavölgyi vasut 124.—. dunagőzhajós részv. 120.—. alpeji bányarészvény 145.50. májusi járadék 261.75. osztrák koronajáradék 93.—. magyar aranyj. 99.20. magyar koronajáradék 93.60. német birodalmi márka készpénz 118.55. utimóra 118.47. török sorsjegyek —. rímamurányi vasúti —. déli vasut —. dohányrészvény —. Napoleon d'or 19.27. Lombard —.

Külföldi értéktőzsdék.

Berlin, március 16. (Tőzsdéi tudósítás.) A tőzsde a tegnapi külföldi tőzsdék irányzata nyomán szilárdan nyit meg. A Rajna vidékéről és Vesztfáliáról azt jelentették, hogy a lapok közlése szerint a vaspiacon még egyre növekszik a kereslet. Erre nagy féltékeny támadt kőbő- és kőszénrészvényekben, amelyek tetemesen emelkedtek. A járadékok közül a 3%-os belöldi kölcsön javult. Spanyol járadék nagyon szilárd. Bankértékek szilárdak, de a forgalom nem igen élénk. Egyelőre a forgalom csendes volt, különösen a második tőzsdében, a mikor gyöngébb londoni bányakurzusok tartzéködővé tették a spekulációt. Magánleszámlítókat kamatból 5 1/2%.

Berlin, március 16. (Zárlat.) 4% osztrák aranyjárdék 99.25. Elbavölgyi vasut —. Magyar koronajáradék 92.90. Osztrák-magyar államvasut 138.75. Kassa-odorbégi vasut —. Bécsi váltóár 84.25. Magyar vasut beruházási kölcsön 100.75. Alpeji bányarészvény —. Disconto-Commandit 197.50. Általános villamosági Edison 249.—. Gelsenkircheni 211.75. Laura-kohó 277.—. 4% osztrák aranyjárdék 98.10. 4% magyar aranyjárdék 98.90. Osztrák hitelrészvény 234.90. Déli vasut 28.60. Károly Lajos vasut 100.40. Orosz bankjegy 216.10. 4% osztrák aranyjárdék 99.20. Török dohányrészvény —. Olasz járadék 94.75. Magyar hitelbank —. Dynamit Trust 162.75. Harpeni 230.—. Az irányzat gyöngébb.

Berlin, március 16. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Esti forgalom. Negyszázalékos magyar aranyjárdék 96.90. Magyar koronajáradék 92.90. Osztrák hitelrészvény 235.—. Osztrák-magyar államvasut 139.—. Déli vasut 28.60. Északnyugati vasut —. Elbavölgyi vasut —.

Orosz bankjegy készpénz —. Buschtiehradi 302.50. Orosz bankjegy 216.10. (Ultimo) Lombard —. Hamburg, március 16. (Zárlat.) 4% osztrák aranyjárdék 98.—. 1880. sorsjegye 137.65. Déli vasut 28.95. 4% osztrák aranyjárdék 99.—. Osztrák hitelrészvény 235.—. Osztrák-magyar államvasut 138.50. Olasz járadék 94.60. 4% magyar aranyjárdék 97.—. Az irányzat nyugodt.

Frankfurt, március 16. (Zárlat.) 4% papírjárdék —. 4% osztrák aranyjárdék 99.15. Magyar koronajárdék 93.—. Osztrák-magyar bank 127.50. Déli vasut 28.70. Elbavölgyi vasut 124.70. Londoni váltóár 204.77. Bécsi bankkezesület 136.50. Villamos részvény 142.50. 8% osztrák magyar aranyjárdék 98.50. 4% osztrák aranyjárdék —. 4% magyar aranyjárdék 97.10. Osztrák hitelrészvény 235.—. Osztrák-magyar államvasut 138.80. Északnyugati vasut 117.—. Bécsi váltóár 84.25. Párisi váltóár 81.20. Unionbank 154.—. Alpeji bányarészvény 264.—. Az irányzat szilárd.

Frankfurt, március 16. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Árfolyamok január. Esti forgalom. Osztrák hitelrészvény 235.25. Osztrák-magyar államvasut 139.10. Déli vasut 28.80. Osztrák aranyjárdék —. Olasz járadék 94.80. Laura-kohó 276.40. Harpeni 230.90. Discont —. Alpeji —. Bécsi bankkezesület —. Csádesi —. Páris, március 16. (Zárlat.) 3% francia járadék 101.12. Olasz járadék 94.22. Osztrák-magyar államvasut —. Francia földtörvény járadék 100.25. 4% magyar aranyjárdék 97.50. Török dohányrészvény 305.—. Osztrák Länderbank 517.—. 3 1/2% francia járadék 102.95. Osztrák földhitelintézet részvény 1255. Déli vasut 162.—. 4% osztrák aranyjárdék —. Ottomanbank 576.—. Párisi bankrészvény 1165. Alpeji bányarészvény —. Az irányzat bágyadt.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Március 16. A sertésüzlet irányzata változatlan. A Hízott sertések ára: I. A) Magyar első 5 rándú: Oreg nehez (páronként 400 kilogramm feletti súlyban) 92.—96 fillérig. Oreg közép (páronként 300—340 kilogramm terjedő súlyban) — krajcárig. Fialat nehez (páronként 320 kilogramm feletti súlyban) 100—102.— fillérig. Fialat közép (páronként 251—320 kilogramm terjedő súlyban) 100—101 fillérig. Fialat könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban) 99—100 fillérig. II. Magyar szedett: Nehez (páronként 260 kilogramm feletti súlyban) — krajcárig. Közép (páronként 240—260 kilogramm súlyban) — krajcárig. — Könnyű (páronként 220 kilogramm terjedő súlyban) — krajcárig. — III. Romániai: Nehez (páronként 320 kilogramm feletti súlyban) — fillérig. — Közép (páronként 260—320 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. — Könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. — IV. Romániai eredeti (Stachl): Nehez (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. — Könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban) — krajcárig. V. Szerbiai: Nehez (páronként 280 kilogramm feletti súlyban) 98—100 fillérig. — Közép (páronként 240—260 kilogramm terjedő súlyban) 97—98 fillérig. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) 95—97 fillérig.

Sorszámlás: 1900. márc. hó 14. napján felkésztet 28792 darab, 1900. március hó 15. napján felhajtott 163 darab, 1900. évi március 15. napján elszállított 353 darab, 1900. március hó 16. napjára maradt készletben 28602 darab.

Időjelzés.

A m. kir. országos meteorológiai intézet jelentése. — Budapest, március 16.

A Skandinávia fölött levő minimum a légnomást nyugaton stílyesztvén, a maximum a Földközi-tengerre szorult. Erdély és a Fekete-tenger között egy depresszió és tájakon erős havazást és viharos szeleket okoz. Oroszország belsejében a légnomást emelkedett.

Az idő Európa északi és keleti felében csapadéokra hajló, míg délnyugaton általában száraz. Közép-Európában enyhülés mutatkozik.

Hazánk délkeleti határán a havazás tegnap is tartott, egybeitt az idő szárazabbra fordult. Szepesi-Szent-Györgyről távirat, hogy a két nap óta tartó havazás folytán a hó helyenkint az 1 mm-t meghaladja, a közlekedés megakadt. A hőmérséklet ma reggelre többnyire emelkedett.

Küldés: Enyhébb idő várható, helyenkint — főleg keleten — csapadékkal.

Advertisement for Dr. KAJDACS, v. cs. és k. ezredorvos. Electrotherapiai rendelő intézete. Budapest, Váci-kört 4. sz. I. em. A legelhanyagoltabb betegségeket, bajukos sebeket, syphilist, az önfertőzést utóbjait Elgyengült férfitörő az orvosi világ által legújabbban olyannyira felkarolt és hatásában páratlan sikerrel Electro-Massage vagy Psychrophor által, magömléseket, nőknél fehérfolyást befocskondozás nélkül, a legmarkosabb bőrbetegségeket, valamint ifjúkori bűnök következtében beállott ideg és ennek utókövetkezményeképp létrejött hátrgerinajokat gyógyít a legújabb gyógy-mód szerint aiosan és biztos, állado sikerrel. Rendel: délelőtt 9 órától 4 óráig; este 7—3 óráig. Nőknek ugy mint férfiaknak külön be és kijárát. Külön várótermek. Levelekre díjtalanul azonnal válaszoltatik; esetleg gyógyeszeréről is gondoskodva lesz.

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Szombat, 1900. március hó 17-én.

Először:

A csempészek.

Dalmü 2 felvonásban. Szövegét írta Carlo Luigi Villa. Ford. Radó Antal. Zenéjét szerz. Bahner J.

Személyek:

Simon	Takács	Kisbíró	Hegedüs
Livia	Vasquezné	Beppo	Beck
Carlo	Arányi	Halász	Szabó
Annina	Dióssyáné		

Utána:

Coppélia.

Ballet 2 felvonásban. Irták Nutter és Saint Leon. Zenéjét szerzte Delibes Leo. Kezdeté 7 órakor.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Szombat, 1900. március hó 17-én.

A Gabi villa.

Vígjáték 3 felvonásban. Irtá Gandillot. Fordította Váradi A.

Személyek:

Bachelier	Nádai	Szoiga	Deák
De Miran	Osászár	Gabriella	Alsögi
Gomery	Vizvári	Yvonne	Ligeti J.
Rouillon	Bercsényi	Gomeryné	Vizváriné
Edward	Zilahi	Morin asszony	Leadvayné
Morin	Gabányi	Clemence	Palotai

Kezdeté 7 órakor.

VÁR-SZÍNHÁZ.

Szombat, 1900. március hó 17-én.

Mary.

Színmű 3 felvonásban. Irtá Bosnyák Zoltán.

Személyek:

Ányos Mary	Török I.	Államtitkár	Hetényi
Karel György	Mihályfi	Radóczy	Nádai B.
Radák Iván	Gyenes	Jörg. hírlapíró	Latabár
Both Miklós	Dezso	Halmi Adrienne	Paulayné
Gf. Kerényi	Horváth	Molnár Lujza	Bátori G.

Kezdeté 7 órakor.

VIGSZÍNHÁZ.

Szombat, 1900. március hó 17-én.

Pajkos férjek.

Bohózat 3 felvonásban. Irtá Georges Feydeau. Fordította Mihály József.

Személyek:

Vatelin	Hegedüs	Pinchard	Balassa
Lucienne	Lánczy	Pinchardné	Nikó L.
Pontagnac	Fenyvesi	Rendőbiztos	Kazalicsky
Clotilde	Kaimár		Nánasy
Soldignac	Gyöngyi	Victor	Almásy
Meggy	Haraszthy	Gérome	Szerémy
Redillon	Góth	Jean	Szöke
Armandine	Pécsi	Clara	Berzetei
Hotel igazg.	Bárdi	Egy ur	Gyöző

Kezdeté 7 1/2 órakor.

NÉPSZÍNHÁZ.

Szombat, 1900. március hó 17-én.

A kis szökevény.

Operett 3 felv. Irták Hicks és Nichols. Fordították Kacziány Géza és Makai Emil. Zenéjét szerzették Monkton és Caryll.

Személyek:

Lord Coodie	Szerdahelyi	Gray	Küry Kl.
Lady Coodie	Krecsányi	Flipper	Kovács M.
Stanley Ed.	Szirmai	Carmentia	Hegyi A.
Dorottya	Radványi	Alice	Blaha S.

Kezdeté 7 órakor.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Szombat, 1900. március hó 17-én.

Ábrányiné Wein Margit assz. vendégfelléptével.

A Kleopátra.

Operette 3 felvonásban. Irtá és zenéjét szerzte Verő György.

Személyek:

Cassia grófné	Ábrányiné	Elias	Giréth
Notta	Rózsa	Jim	Sziklai
Cassia Valér	Ráthonyi	George apó	Mátrai
Reguard	Boross	Milleflour	Margó Z.

Kezdeté 7 1/2 órakor.

URÁNIA SZÍNHÁZ

Kerepesi-ut 21.

Szombat, 1900. március hó 17-én.

Spanyolország.

Irtá és felolvassa Pekár Gyula.

206 vetített képpel, 4 spanyol táncos és 11 a bika- viadalt ábrázoló mozgó fényképpel.

Kezdeté 7 1/2 órakor.

Hangverseny és bál

a fővárosi hírlapkiadóhivatali tisztviselők segítőegyesülete javára vasárnap, 1900. évi március hó 18-án a ROYAL nagyszálló dísztermében (Erzsébet körút 45.)

A hangverseny műsora:

I. Schubert Ferenc. 159. mű. Fantázia hegedűre és zongorára elődják:

Kemény Rezső és Bendiner Nándor.

II. Sas Ede új költeménye. Előadja:

Varsányi Irén.

III. Hubay szerenádé, Sarasate, Jota de Navarra előadja hegedűn

Kemény Rezső.

IV. Prière. Esterházy-Rossi grófnőtől. Fêtes aux Champs Bogumil Zepler, zenekari

Lindh Marcella.

V. Wagner-Liszt. Tannhäuser ouvertür előadja zongorán

Bendiner Nándor.

VI. Wagner Rikárd. Votan tucsója. Berger Vilmos, matröz-dal. Zenekari

Ney Dávid.

VII. Koplék. Előadja:

Németh József.

VIII. Duett. Bokor József Édes című operettjéből. Elődják:

Blaha Lujza asszony és Blaha Sárka.

Zongorán kíséri: Bokor József.

Az előadás kezdete pontban 9 órakor.

A hangverseny után tánc.

Személyre szóló jegy 4 kor. Csaldára szóló jegy 10 kor. Este a pénztárnál személyre jegy 5 kor. Csaldájegy 12 kor. Jegy kapható minden hírlapkiadóhivatalban és este a pénztárnál.

FOLIES CAPRICE

Ma

Ő nem tud franciául.

Eredeti bohózat. Irtá H. H.

Személyek:

Birkusz Izidor, magánzó	Steinhardt ur	
" Amalia, felesége	Schindlerné	
Ella,	gyermek	St. Longyel Gizella
Adolár, jogász	Peterdi ur	
Mózes, borbár	Rott ur	
Charlotte, francia gouvernans	Jungwirth k. a.	
Nyuzó Abris, uzorás	Fürst ur	
Egy detektív	Echten ur	
Történik Birkuszok lakásán, idő ma.		

Végül:

„Blonde Bestien.“

Bohózat Leitner H.-től. Zenéje Kmoch A.-tól.

Erkély ismert páholyok.

Kitűnő konyha és italok. — Mérsékelt árak.

PETANOVITS Metropole-szállója.

Ma Ifj. Oláh Józsi kedvelt zenekara játszik. Színház után teljesen friss vacsora. A gyönyörű tóli kertén kívül a mulatságok, lakodalmak, bankettek megtartására igen alkalmas díszes főherterem és elegáns különszobák állanak a vendégek rendelkezésére.

10,000 frt tisztanyereséget

a legkisebb rizikóval

érhet el évente mindenki, a ki egy egyesületbe

az egész osztrák-magyar monarchiában megengedett, biztos értékpapírosok kihasználására

mint tag belép.

Havilleték 6 frt, fél illeték 3 frt.

Tagsági feltételeket ezen kiválóan szolid intézményről ingyen és bérmentve küld.

(Levelek 10 kr., levelezőlapok 5 kr. postadíj.)

AMSTERDAM A Commerce- & Credietbank

Nicolaas Witsenkade 13. igazgatósága.

Ügyes képviselőt kerestetnek.

Uri Havelock 7 frtől,

Női Havelock 9 frtől,

Fiu Havelock 4 frtől,

Leány Havelock 5 frtől feljebb.

A legjobb csak

a tirolinál

Justitz Leopold,

lodenruha-specialista

BECS,

IX., Währingerstrasse 48.

Telefon 7248. sz.

A tantók egylete házának az osztr. turista, a touring-club és számos kerékpár-egylet stb. szállítója.

LODEN városi öltözet 12.-

LODEN városi öltözet 12.-

LODEN városi öltözet 12.-

LODEN városi öltözet 12.-

LODEN városi öltözet 12.-

LODEN városi öltözet 12.-

LODEN városi öltözet 12.-

LODEN városi öltözet 12.-

LODEN városi öltözet 12.-

LODEN városi öltözet 12.-

LODEN városi öltözet 12.-

LODEN városi öltözet 12.-

LODEN városi öltözet 12.-

LODEN városi öltözet 12.-

LODEN városi öltözet 12.-

LODEN városi öltözet 12.-

LODEN városi öltözet 12.-

LODEN városi öltözet 12.-

LODEN városi öltözet 12.-

LODEN városi öltözet 12.-

LODEN városi öltözet 12.-

LODEN városi öltözet 12.-

LODEN városi öltözet 12.-

LODEN városi öltözet 12.-

LODEN városi öltözet 12.-

LODEN városi öltözet 12.-

LODEN városi öltözet 12.-

LODEN városi öltözet 12.-

LODEN városi öltözet 12.-

LODEN városi öltözet 12.-

LODEN városi öltözet 12.-

LODEN városi öltözet 12.-

LODEN városi öltözet 12.-

LODEN városi öltözet 12.-

LODEN városi öltözet 12.-

LODEN városi öltözet 12.-

LODEN városi öltözet 12.-

LODEN városi öltözet 12.-

LODEN városi öltözet 12.-

LODEN városi öltözet 12.-

LODEN városi öltözet 12.-

LODEN városi öltözet 12.-

LODEN városi öltözet 12.-

LODEN városi öltözet 12.-

LODEN városi öltözet 12.-

LODEN városi öltözet 12.-

LODEN városi öltözet 12.-

LODEN városi öltözet 12.-

LODEN városi öltözet 12.-

LODEN városi öltözet 12.-

LODEN városi öltözet 12.-

LODEN városi öltözet 12.-

LODEN városi öltözet 12.-

LODEN városi öltözet 12.-

LODEN városi öltözet 12.-

LODEN városi öltözet 12.-

LODEN városi öltözet 12.-

LODEN városi öltözet 12.-

LODEN városi öltözet 12.-

LODEN városi öltözet 12.-

LODEN városi öltözet 12.-

LODEN városi öltözet 12.-

LODEN városi öltözet 12.-

LODEN városi öltözet 12.-

LODEN városi öltözet 12.-

ÉRTESÍTÉS.

Használt téli kabát helyett új felöltő csekély ráfizetéssel kapható ROTHBERGER JAKABNÁL Budapest, Kristóf-tér. A becsértelt ruhák egy elkülönített osztályban mérsékelt áron adatnak el.

Somossy Mulató

(Nagymező-utca).

Albrecht Ferenc, igazgató.

Pénztárnyitás 7-kor. Kezdeté 8-kor.

A bibliai operett-társulat vendégjátéka Wolfsthal Ch. és Weinberg M. igazgatása alatt. Pontban 9 órakor.

Jehuda Halevy új szereplőkkel,

történelmi operett Auerbach J.-től, zene Wolfsthal Ch.-től.

Szenzáció! Először Budapesten!

Hatásos siker!

Schwartz testvérek

eredeti Varieté parodisták.

Ugyint fellépte az összes ujonnan szerződött műcsoport.

Szerdán, 1900. március 21-én

Trebtsch Sándor

rendező és dalkomikus jutalomjátéka,

egész új szenzációs műsorral.

Holnap, vasárnap, délutáni előadás

félhétárakkal, kezdeté fél 1 órakor.

Jegyek elővételben kaphatók Weiss A. nagytárszó

Károly-körút 26. és a nappali pénztárnál.

Ős-Budavára

5 évre érvényes tiszvisérlétre az előjegyzési határidő március 15-én lejárt, felkértem a tisztelt ivartok, hogy az aláírási íveket legkésőbb

március 20-ig

annál is inkább beküldeni sziveskedjenek, mert a később beérkező aláírásiok figyelembe vehetők nem lesznek. — A rendszer időnyelviteljegyek kiállítás

a régi árban (férfiak részre 12 korona, nők részére 8 koronával) a mai nappal megkezdett.

Erre az időnyelvitelre az előjegyzések

április 20-ig

fogadtnak el.

Ős Budavára részv. társ. igazgatósága

Andrássy-ut 48. I. em. 5.

Ajánlati felhívás.

1909/1900. számboz.

Kereskedelemügyi m. kir. Minister ur Ó Nagyméltóságának 1900. évi február hó 17-én 1044. sz. a. selt magas rendeltetből nyilvános ajánlati versenyfolyással hirdettük a m. kir. posta és távirat-állítási és szolgái egyonruhahozathoz 1900. évi augusztus hó 1-től számúva 3 éven át évenkénti szükségessé alábbi bélieneműekre, u. m.:

2500 méter fekete gyapottól s (croise) 1500 fekete pamutból (chergo).

Az ajánlatokhoz mindenki belélsből 2-2 drb leg- alább 2-2 méter hosszú mintát kell csatolni, mely-ekre az ajánlattevő neve, pecsétlenyomatja s a tárgy jelzése ráírandó.

A minták a m. kir. országos posta- és távirat- igazgatási hivatalnál (IX. Gyáli-ut) délelőtti 10-12 óra között megtekinthetők, illetve készpénzfizetéssel megvásárolhatók és a szállítási feltételek ugyanott ingyen kaphatók. Azonban a mintáknál jobb minőségű szövetek is ajánlhatók.

Az ajánlat biztosítására az évi érdemszáz 5%-a bányapénz gyanánt a központi posta- és távirat- számvevőség által (Akadémia-u. 12.) előzetesen befizetett letétjegy mellett az országos posta- és táviratpénztárnál leendő és a nyugta az ajánlat- hoz csatolandó.

Ajánlattevő köteles kijelenteni, hogy a szállítási feltételeket ismeri, s magát azoknak

APRÓ HIRDETÉSEK

A hirdetőkre díjmentesen ad felvilágosítást a kiadóhivatal: József-körút 18. szám.

Minden szó egyszeri beiktatása postbetétkből 2 kr. Címmelet alított hirdetőekért külön 30 kr. kincstári bélyegdíj jár.

Lovári belüli tudakozására ingyen adunk felvilágosítást, csak a válasza szükséges bélyeget kell mellékelni. Tudakozásoknál a hirdetés számát a kiadóhivatallal mindig közölni kell.

APRÓ HIRDETÉSEK

ELŐFIZETÉSEK

felvételnek a BUDAPESTI NAPLÓ részére a kiadóhivataltól József-körút 18., valamint a következőkét: Dohány-térszékhely: Breuer nővérek, Teréz-körút és Podmaniczky-utca sark.

Nemesek-féle tőzsde Pé-15-ös-út.

Bonda Józsefné, Andrásy-ut 58.

Schwartz hirdetői iroda Marokkói-utca 2.

Sopronyi V. dohány-nagy-tőzsde, Kerepesi-ut 1.

Deutch Kiskané, Andrásy-ut 35.

Szántó Mór tőzsdéjében Kecskeméti-utca 14.

Weitzenfeld Jakab, Király-utca 1.

Blockner J. hirdetői iroda IV. Sütő-utca 6.

Elek Bernát hirdetői iroda V. Fűrdő-utca 4.

Fischer J. D. hirdetői iroda IV. Zsibáros-utca 7.

Goldberger A. V. hirdetői iroda IV. Váci-utca 9.

Haasenstein és Vogler hird. iroda V. Dorottya-ut 9.

Mosse Rudolf hirdetői iroda VII. Károlykört 9.

Schwarz József hirdetői iroda V. Marokkói-ut 4.

Tánczer Gyula hirdetői iroda IV. Szerviz-ut 8.

Carmen.

Egész délután lakásokban leszek, nagyon kérek, ha csak lehetőségek keress fel, kocsin jőj szíven fel, (ajtószám 1) nál találak. Mulhatatlannul kell vedel beszélnem. Szerdán ír-tam. Működőszór iskolák hi-ímádó --d. 2832

Kis csibém.

Megvallom, kissé haragudtam rád, okát ugyis tudod, tudom, hogy át-köztél, mert nem vála-szoltam, jól tetted, meg-érdemeitem, nem is volt szép tőled, de én már nem tudom mit csináljak, kérek adj melőbb talál-kát, szeretlek Aladár. 2832

Csinos fiatal

izr. hugomat, ki szépen keres, kevés hozományva van, ohajtánám férjhez adni iparoshoz, vagy ál-lással bíró tisztességes fiatal emberhez. Levelek: „Jó feleség” jelíggel kö-rözök a laphoz. 2826

Folies Caprice!

Azt a szép hölgyet, akit vasárnap este a Folies Caprice-ban előadás után kimentet a Budapesti Naplóra figyelemmel, esengve kérem, adjon élet-jelt magáról e lap kiadó-hivatalába. „Föltélen disz-kreáció” jelíggel alatt. 2824

Könyvelő

keresek tanfolyamot vé-gzett, saját Yost-írógé-vel, szorgalmas és meg-bízható, állást keres mi-előbbi beépítésre. Címe a kiadóhivatalban. 2824

Ügynökök keres-

tetnek helyben lakó elő-fizetők gyűjtésére. Telefon Hirmondó Kerepesi-ut 22. 5818

Jó leány

vagy gyermekkorcsész, ki némélet ért s a gyer-mekkel jól bánt tud, fel-vetelék. Cím a kiadóhiva-talban. 2828

Csinos

intelligens megjelenésű kiasszony jobb üzletbe pénztárhoz vagy eláru-sítónak ajánlok, esetleg biztosítással is ren-delkezik. Címe meg tud-ható e lap kiadóhiva-talába. 2822

Állást ohajt

változtatni egy jó család-ból származó fiatal em-ber, ki jelenleg is egy nagyobb részvénysásg hivatalnok, kívánatra óva-dóknál rendelkezik. Cím a kiadóhivatalban. 2820

4000 korona

óvadékkal rendelkező in-telligens fiatal ember, pénztárnoki, vagy más bizalmi állást keres. Első-rendű referenciákkal ren-delkezik. Cím a kiadóhiva-talban. 2819

Szép írásm van

elvállalok boríték írást, vagy más irodai munkát. Szives megkeresést „Dél-utáni munka” jelíggel alát e lap kiadóhivatalhoz kérek. 5832

Kereskedő urak

figyelmebe. Kereskedelmi iskolát vég-zett könyvelő, ki a könyvelést egy előadónál nagyobb üzletben önálló-an végezte, kitűnő kitölt-irással bír és szolid meg-jelenése van, egyelőre szerényebb igények mel-lett állást keres. Szives megkereséseket „Szerény” cím alatt kér a kiadóhiva-talba. 2789

Kereskedelmi

iskolát végzett könyvelő-nő, ki jelenleg is ily mi-nőségben van alkalmazva, állását változtatni ohajtja. Címe a kiadóhivatalban. 2804

Házmasternek

ajánlok egy jelenleg is előfizetői vagy más efféle állást keres intelligens jó meg-jelenésű kereskedő, eset-leg biztosítással is ren-delkezik. Cím a kiadóhiva-talban. 2712

Magyar gyorsíró-nő

ki a Remington és Yost-gépet kitűnően ke-zeli, hosszabb idő óta iro-dában működik, állását változtatni ohajtja. Szives megkereséseket „Szorgal-mas” jelíggel alát a kiadó-továbbít. 2800

Raktárnoki,

pénzbeszedő, üzletve-zetői vagy más efféle állást keres intelligens jó meg-jelenésű kereskedő, eset-leg biztosítással is ren-delkezik. Cím a kiadóhiva-talban. 2758

Egy

nagyból lap expeditora keres havi, heti lap vagy folyóiratnál beosztani valót. Címe a kiadóhiva-talban. 2737

Takarítónő fiatal,

3 írt bér és étkezéssel, reggel 6 órától estig, fel-ve-telék. Cím a kiadóhiva-talban. 5871

Azonnali

felvételre keresetek egy nagyobb nyomdai irodába mérlegképes **könyvelő** 120 korona kezdő fizeté-sel, ugyanott felvétetik egy magyar és német gyorsírászatban teljesen jártas és a Yost-gépet ke-zelni tudó **géprónő** 70 kor. fizetéssel. Ajánla-tok „Nyomda 38” alatt a kiadóhivatalba. 2826

Óvadékképes

29 éves fiatal ember je-lenleg egy nagyobb inté-zet hivatalnok, mintpénz-táros, vagy más bizalmi állást keres. Ajánlatok kérek „2000—3000 kor-na.” 2723

Fiuméből

kitűnő 6 termézetes dalmáciai és olasz bo-rokerat jutányos áron szállít Paúk Odón. Arlap bérmentve.

„Tata-Tóváros”

négy szobás családbiz-kerület mellett épülettel közel az angolparkhoz el-adó. Cím a kiadóhiva-talban. 5874

Irodai

vagy pénztárnoki alkalmazást keres egy szép-írású hölgy. Cím a kiadó-hivatalban. 2796

Kossuth Lajos

életnagyságu kitűnő mell-kepe (kézfészt) díszes aranyozott keretben 30 forint eladó. Megtekint-hető e lap kiadóhivatal-ban. 2685

Jó forgalmu

kőszertűstűs áruáru talmerésű engedélyvel, hol intelligens urak étkeznek, elutazás végett azonnal eladó. Cím a kiadóhiva-talban. 2805

Az anyalföldi

rendező-pályaudvar mel-lott egy saroktelek 376 □ öl olcsón eladó. Cím a kiadóhivatalba. 2744

Gyárihivatalnokok

figyelmebe. A Linzergyárral szembe egy csinosan burtozott szoba azonnal kiadó. Cím a kiadó-hivatalban. 5867

Dohánytőzsde

a bejárás legforgalmi-sabb főponton, igen jól jövedelmező, betegesg miatt átadandó. Cím a kiadóhivatalban. 5883

Singer varrógép

használt, de nagyon jó-karban lévő, olcsón eladó. Cím a kiadóhivatalban. 2830

Csinosan

burtozott szoba külön bejárattal, intelligens gyermektelen családnál a József-körúton azonnal ki-adó. Cím a kiadóhivatal-ban. 2831

Rákoskertes-

zuron Zsófia-telep, házépít-éshez szükséges faanyag, kövepek stb. ugyancsak 550 □ öl telek eladó. Bő-vebet a kiadóhivatal. 2833

A Népszínház

közéleben egy csinosan burtozott 1. emeleti két ablakos utcai szoba, 1 vagy 2 intelligens ur ré-szére azonnal kiadó. Ugyanott egy csinosan burtozott 2 ablakos ud-vari szoba 1 vagy 2 ur részére azonnal kiadó, mindkettő külön bejárattal. Cím a kiadóhivatal-ban. 2774

Bolthelyiséget

keresek az Erzsébet-körúton a Király-utca és Kerepesi-ut között, egy nagyból kirakattal, esetleg egy ki-sebb hátsó üzlettel vagy udvari raktárral. Ajánla-tok „H. J.” jelíggel e laphoz küldendők. 2713

50 év óta fennálló

nagyforgalmu uri dívat-és norinbergi-üzlet egy 40.000 lakossal bíró városban (megyei székhely) családí okok miatt kedvező feltételek mellett eladó. 5—6000 frt szük-ségs a vételhez. Venni szándékozók „50 év” jelíggel alát e laphoz forduljanak 2792

Déliab- és

Bulyovszky-utak sarkán kiadó május 1-től egy 6 szobás lakás, kertszámb-attal, esetleg istállóval, bővebet ugyanott. 5833

Eladó

egy jó karban lévő séta gyermekooski kifogástalan állapotban. Cím a kiadó-hivatalban. 2823

Gáz-esillár

gázlámpák és butorok el-adó. Bővebet a kiadó-hivatalban. 5813

Fűszerüzlet.

14 év óta fenálló kitűnő fű-szerüzlet azonnal átvehető, az átvételhez 1500—2000 forint szükséges. Az üzlet menéről személye-sen meggyőződhetni. Cím a kiadóhivatalban. 2762

Lakást és ellátást

keres intelligens család-nál egy jóváruis tanítónő, lehetőleg a Dohány-utca közelében. Ajánlatokat „Tanítónő” jelíggel a ki-adóhivatalba kérek. 2815

Olcsó telek eladó.

Pest közelében 1500 □ öl telek azonnal eladó, eset-leg négy részbe is oszt-ható. Cím a kiadóhivatal-ban. 2537

KÉPES levelező lapok

Magyar művészek újabb alkotásai után. Finom fényvnyomat. Hazai készítmény. Baditz Ottó: Vagyok olyan legrány mint te. Bihar Sándor: Munka után. Innocent Ferenc: Fátoly-tánc. Karvaly József: Vásárfa. Konkó Ida: Havasi pász-torok. Margitai Tihár: Ronót Pál históriája. Márk Lajos: Ezernyel-százhuszban. Márk Lajos: Tereferé és Szerelmi dal. Neogrady Antal: Vesztet boldogság. Senyey Károly: Szökőkút, Kecskepásztor. Szemes Fülöp: Kása nem étel. Teles Ede: Enyelgés. Tolnay Akos: Diana és Enyelgés. Vajda Zeigmond: Kedő-lyes bírák. Vajda Zeigmond: Kedves író. Neogrady Antal: Az erdő titka. Pechán József: Utols grufa. 20 darab ára 1 frt bérmentes küldéssel. Megrendelhető a Budapesti Napló kiadóhivatalában VIII. József-körút 18. szám

Gimnáziumi

érettségire előkészítő legalább VI. középiskolával bírókat.

Kereskedelmi

érettségire legalább IV. középiskolával bírókat.

Szimányi S.

nyug. tanár és igazgató BUDAPEST, VI., Andrásy-ut 51. sz.

4 3 4 kiló kávé

bérmentve utánvétel vagy előre fizetve, jóállás az áru jószágért Afrika mooca, gyöngyvá, frt 3.70 Santos, kolum. fin. - 3.70 Salvador, zöld - 4.20 Cayton, kékeszöld külön-leges finom - 5.50 Aranyka, sárga külön-leges finom - 5.30 Gyöngyvá, nagy finom - 5.20 Arab mooca, legf. arom. - 6.35 Árjegyzék vántari ával ingyen.

Etklinger & Co., Hamburg.

Zalogházi

cédulákat veszek. Eladok 13 latos ezüst evőkészle-tet, grammja 5 kr., gi-randolok, gyertyatartó-kat, háltaikat, tálcákat, grammja 6 kr., 12 darab ezüst evőkészke 6 frt 50 kr., teljes 12 személyre való teljes evőkészleteket 138 frtól kezdve, dus vá-laszték mindennemű ezüst műtörvs tárgyak-ban, arany ferflancok kö-löglőval, grammja 85 kr., masszav arany gyűrűk 2 frt 40 krtól, tula remon-toir órák 6 frt.

Grünberger Armin

Béla örökesei Budapesten, IV., Városház-tér 9., l. em. 23 Harsházár. Képes árjegyzéket bér-mentve és ingyen.

Keretetik

egy első és egy második urasági inas, magyar és német nyelv megkivánta-tiki. Olyanok, kik már e minőségben voltak alkalmazva előnyben részesül-nek. Cím a kiadóba. 2829

ERENYI-féle

kitűntetett „NERVIN” nagy füveggel 80 krajcár. Legjobb: csusz, köszvény, csontbántalmak, derékfá-jás és szagatlás ellen.

Cimbalmok,

részletre is, olcsók és jó hanguk, 5 évi jótállás. Árjegyzék ingyen.

Varga Pál,

Rökk Szilárd-ut-ca 3.

18szoba butor.

Koritosky grófnál ha-zonbérbe volt szalon-be-rendezés, valamint más uraságoktól megvett, to-vábbá újonnan készített háló, ebédlő-, ur-és gyermekszoba-berende-zések, lámpák, szőnyegek, valódi olajfestmények, függönyök, asztal és ágy-terítők jutányosan el-á-tanak. Jó karban lévő ha-znál butorok megvételnek vagy újakra becserelet-nek.

Budapest, VI., Szere-

esen-utca 1., Váci-kör-út sarkán, I. em.

Gimnáziumi

érettségire előkészítő legalább VI. középiskolával bírókat.

Kereskedelmi

érettségire legalább IV. középiskolával bírókat.

Szimányi S.

nyug. tanár és igazgató BUDAPEST, VI., Andrásy-ut 51. sz.

4 3 4 kiló kávé

bérmentve utánvétel vagy előre fizetve, jóállás az áru jószágért Afrika mooca, gyöngyvá, frt 3.70 Santos, kolum. fin. - 3.70 Salvador, zöld - 4.20 Cayton, kékeszöld külön-leges finom - 5.50 Aranyka, sárga külön-leges finom - 5.30 Gyöngyvá, nagy finom - 5.20 Arab mooca, legf. arom. - 6.35 Árjegyzék vántari ával ingyen.

Etklinger & Co., Hamburg.

Zalogházi

cédulákat veszek. Eladok 13 latos ezüst evőkészle-tet, grammja 5 kr., gi-randolok, gyertyatartó-kat, háltaikat, tálcákat, grammja 6 kr., 12 darab ezüst evőkészke 6 frt 50 kr., teljes 12 személyre való teljes evőkészleteket 138 frtól kezdve, dus vá-laszték mindennemű ezüst műtörvs tárgyak-ban, arany ferflancok kö-löglőval, grammja 85 kr., masszav arany gyűrűk 2 frt 40 krtól, tula remon-toir órák 6 frt.

Grünberger Armin

Béla örökesei Budapesten, IV., Városház-tér 9., l. em. 23 Harsházár. Képes árjegyzéket bér-mentve és ingyen.

Közne-p-osztály

Frakk 5 frt. Nadrág 3 frt. Meilény 1 frt. Ferenc József-kabát 4 frt Jaquet 3 frt. ROTHBERGER JAKAB Kristóf-tér 2. 1-ső emelet.

CSAK

ez a legjobb a

gyomornak

Egészégek és gyom-bortogok, főként meg gyermekek csak ezt a készítményt hasz-nálják jó gyomruk ren-deben tartására, rossz emésztésük javítására.

1 eredeti doboz zseb-dobozzal és kamállal . . . 1 frt — kr.

1 egyszerű tartálék-doboz — frt 85 kr.

Főraktár:

LUX MIHÁLY

drogna, vegyi- és illat-szerűzetében Budapest, Muzeum-körút 7. szám.

Kapható még: Bayer Antal gyógyszerész, Kerpel Vilmos Lipót-körtüi győrtárbán, Neruda Nándor, Molnár és Moser, Petrovits Mik-lós droguistáknál.

Hallatlan

árleszállítás.

Betyárok.

Történetek az alföldi rablóvilágból gr. Rá-dy korában. Előbb 2 K. most 80 fillér.

Bródy:

Felér könyv. Uj re-gény és egyéb dolgo-zatok. 1-ső kötet. Előbb 2 K. most 1 K.

Darwin:

Az ember származása és az ivari kiválás. Előbb 3 K. most 1 K.

A szabadság

vértanúi. Regényes korrajz. Előbb 2 K. most 1 K.

Egy szegény ifju

története. Feuilleton Octave-tól. Regény. Előbb 2 K. most 60 fill.

A világ vége.

Flammarion Camill-tól 43 keppel. Előbb 2 K. most K. 1.10

Jó madarak.

(Ujdság!) Ujabb tör-vényszéki karcolatok. Előbb 2 K. most 60 fill.

A háromszoknás

leány. (Kock Pál). Előbb 2 K. most 50 fill.

Mámoritó

történetek. (Maupassant.) Előbb 1.60 most 60 fill.

A bánya.

(Ohnet). Előbb 3 K. most 1 kor.

Megrendelhető a „Budapesti Napló” kiadóhivatalában, utánvétel vagy a pénz beiktatása ellenében.

CSIZ

ezidőszert a legerősebb Jód-Brom-Forrás-Fürdő.

Echajlata száraz, meleg gyógy-eredményok meglegő. Fürdő-évd május 1-től szeptember végéig. 180 kényelmes te-sze elti lakozza: szonatorum, gyórtár; zongora, olasz-billiárd-terem; law-tennis-teréren. Kátonalások, állam-hivatalnokok május 1-től június 15-éig és augusztus 1-től szeptember végéig gyógy-és für-dődi teletében 10/10 kedvez-ményben részesülnek. Hivatalos Fürdőorvos: Dr. Sassy János. Kimerítő prospektusokat szűg-kívánatra a fürdőgazgatóság-tól per Rima-Szás. Az évd alatt posta és tá-rirdi helyben. Csizta Fürdő-Miskolc vasutvonal állomása.

ÉRTEKPAPIROKRA

vezényeléstől tel-leszen szerinti kisebb részletekben is bá-mily öszoget igen olcsón ad

KOVÁRY ARMIN

bank- és váltóüzlet-észlelőszórák-főlelő-ri. IV. ker. Ferenciek-ter, Gróf Csizáry-palota

Magyar kir. államvasutak

Igazgatóság.

Hirdetmény.